

AIR INDIA

Παραγγελία 470 αεροσκαφών

Τη μεγαλύτερη αγορά που έχει πραγματοποιήσει ποτέ ιδιωτική αεροπορική εταιρεία ανακοίνωσε η Air India, καθώς παρήγγειλε 470 αεροσκάφη. Μάλιστα, η ινδική εταιρεία κράτησε τις ισορροπίες μεταξύ Ευρώπης και ΗΠΑ, αφού θα αγοράσει 250 αεροσκάφη από την Airbus και 220 από την Boeing, σε μια κίνηση εμβάθυνσης των οικονομικών και πολιτικών δεσμών. **Σελ. 13**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΠ

Να μην γκρεμιστεί η αξιοπιστία μας

Εκοντας στον νου τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η οικονομία, ο διοικητής της ΤΤΕ Γ. Στουρνάρας συνιστά αυτοσυγκράτηση στις πολιτικές ενέργειες ενόψει της προεκλογικής περιόδου. Τονίζει ότι απαιτείται σημαντική δημοσιονομική προσαρμογή. «Η αξιοπιστία της Ελλάδας χτίστηκε πολύ δύσκολα και είναι εύκολο να γκρεμιστεί σε 24ωρα», διαμνύει. **Σελ. 14**

ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Κέρδη-ρεκόρ από αύξηση επιτοκίων

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες κρατούν το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος του κέρδους που καταγράφουν από την αύξηση επιτοκίων για τον εαυτό τους, σημειώνοντας κέρδη που αποτελούν ρεκόρ δεκαετιών. Οι καταθέτες, αντιθέτως, επωφελούνται αισθητά λιγότερο. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει το Bloomberg, επικαλούμενο τη CFO της γερμανικής τράπεζας Commerzbank. **Σελ. 10**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Δίνουν μερίσματα οι τράπεζες το 2023

Βελτιώνεται η εικόνα, ανεβαίνουν οι μετοχές τους και επιστρέφουν χρήματα στους μετόχους ύστερα από δέκα χρόνια

Χρόνια για διανομή μερισμάτων στους μετόχους αναμένεται να είναι η φετινή για τις δύο μεγάλες τράπεζες του τόπου. Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική είχαν προλειαίνει το έδαφος για τις προθέσεις τους από τα τέλη του 2021.

Φέτος οι δηλώσεις αυτές θα γίνουν πράξη. Περισσότερο από μία 10ετία οι τράπεζες έχουν να δώσουν μερίσμα στους μετόχους τους. Το ότι επιστρέφουν οι τράπεζες στη διανομή μερισμάτων σηματοδοτεί την «κανονικό-

τητα» για τα κυπριακά τραπεζικά δρώμενα, κάτι το οποίο είναι φυσικό εάν λάβουμε υπόψη ότι τα αποτελέσματά τους «απέχουν χιλιόμετρα» από την εικόνα που παρουσίαζαν πριν από δέκα χρόνια. Η διανομή μερισμάτων

είναι ένα κομβικό σημείο που σηματοδοτεί μία νέα εποχή, μία νέα εικόνα για τα τραπεζικά δρώμενα της Κύπρου. Την εικόνα αυτή την βλέπουν και οι θεσμοί και οι Οίκοι γι' αυτό και βλέπουμε τα τελευταία χρόνια μόνο α-

ναβαθμίσεις. Με την εικόνα να βελτιώνεται, αλλά και με δηλώσεις για διανομή μερισμάτων, δίδεται ένας άλλος αέρας στην τιμή της μετοχής τους, άρα και στην χρηματιστηριακή τους αξία. **Σελ. 4**

FORD MOTOR

Επενδύει 3,5 δισ. για παραγωγή μπαταριών

Υψηλές προσδοκίες έχει ο αμερικανικός κολοσσός Ford Motor για την επόμενη ημέρα του στην ηλεκτροκίνηση. Επενδύει 3,5 δισ. δολ. σε εργοστάσιο μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων, το οποίο θα λειτουργεί με τεχνολογία και υποστήριξη από κινητική εταιρεία κατασκευής μπαταριών. Στόχος η παραγωγή 400.000 ηλεκτρικών αυτοκινήτων ετησίως από το 2026. **Σελ. 13**

ΕΥΡΩΠΗ

Σε χαμηλό 17 μηνών οι τιμές φυσικού αερίου

Υστερα από 17 μήνες, τα προθεσμιακά συμβόλαια φυσικού αερίου υποχώρησαν στην Ευρώπη κάτω από τα 50 ευρώ/MWh στα 48,78 ευρώ/MWh, καταγράφοντας τα χαμηλότερα επίπεδα από τις 31 Αυγούστου του 2021. Τα προθεσμιακά συμβόλαια LNG υποχώρησαν στα 15,25 δολ. ανά εκατ. btu, καταγράφοντας τα χαμηλότερα επίπεδα από τις 5 Δεκεμβρίου. **Σελ. 9**

ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Η τεχνητή νοημοσύνη απειλεί την απασχόληση

Όταν ένα εκπαιδευμένο μηχανήμα μπορεί να συγγράψει επιστημονική εργασία και να επιχειρηματολογήσει υπέρ αυτής, τότε σοβαρές απειλές και ερωτήματα ανακύπτουν. Από τη γεωργία έως το λιανικό εμπόριο, τις μεταφορές και τα οχήματα άνευ οδηγών, η τεχνητή νοημοσύνη εισχωρεί σε όλους τους κλάδους και απειλεί άμεσα την απασχόληση. **Σελ. 8**

Κίνδυνος ακραίας φτώχειας για 141 εκατ. ανθρώπους

Η ενεργειακή κρίση, όπως την επιδεινώνει ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία, απειλεί να οδηγήσει σε βαθύτατη φτώχεια 141 εκατ. ανθρώπους ανά τον κόσμο. Στην εκτίμηση αυτή καταλήγει ομάδα ερευνητών από Ολλανδία, Βρετανία, ΗΠΑ και Κίνα που μελέτησε τον αντίκτυπο της ενεργειακής ακρίβειας στα οικονομικά των νοικοκυριών σε 116 χώρες. Όπως προκύπτει από την έρευνα, η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, του άνθρακα και του φυσικού αερίου ανάγκασε τα νοικοκυριά ανά τον κόσμο να αυξήσουν τις δαπάνες τους κατά 4,8%. **Σελ. 12**

Στην 3η γενιά το κυπριακό επιχειρείν

Συνέντευξη Μάριου Λουκαΐδη

Εταιρείες με επίσημους τζίρους πολλών χιλιάδων ή και εκατομμυρίων, είναι οικογενειακές. Ξεκίνησαν από έναν ιδρυτή και πέρασαν στα παιδιά της οικογένειας. Στην Κύπρο αυτός ο αριθμός υπολογίζεται γύρω στο 90%. Ερχονται όμως αντιμέτωπες με σειρά προκλήσεων. Όπως εξηγεί ο Μάριος Λουκαΐδης, μεγάλη αδυναμία για το μέλλον των εταιρειών είναι η έλλειψη μακροχρόνιας εμπειρίας εταιρικής διακυβέρνησης. **Σελ. 6**

Πέτυχε όλους τους στόχους η Τρ. Κύπρου

Θετικές οι προοπτικές της

Η Τράπεζα Κύπρου πέτυχε όλους τους στόχους που είχε θέσει για το 2022. Είχε σημαντικά έσοδα, μείωσε τα λειτουργικά της έξοδα, αλλά μείωσε και τον κίνδυνο του ισολογισμού της. Ο οικονομικός αναλυτής Φ. Βλαδιμήρου σχολίασε πως οι προοπτικές της Τράπεζας είναι θετικές. **Σελ. 4**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σελ. 5

Ο Αβέρωφ άνοιξε τον δρόμο της διαδοχής

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η συνέχεια κρίβει παγίδες

Καθώς ο ρυθμός ανόδου του πληθωρισμού υποχωρεί, αρκετοί βιστικοί σχολιαστές σπεύδουν να επισημάνουν ότι το πρόβλημα με την ακρίβεια έχει ξεπεραστεί. Μια πιο ψυχραιμη όμως ανάλυση της κατάστασης θα μας οδηγήσει στο να ριζούμε μια ματιά στον δομικό πληθωρισμό που είναι η πλέον σημαντική παράμετρος αυτή την περίοδο και εκεί τα πράγματα δεν φαντάζουν αισιόδοξα. Ο δομικός πληθωρισμός είναι το κομμάτι του πληθωρισμού που δεν λαμβάνει υπόψη εξωτερικές πιέσεις όπως κρίσεις σε συγκεκριμένους κλάδους ή προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες. Αυτή είναι και η διάσταση του πληθωρισμού που λαμβάνουν υπόψη οι κεντρικές τράπεζες πριν αποφασίσουν για ενέργειες νομισματικής πολιτικής. Η πτώση στις τιμές της ενέργειας,

αν και επηρεάζει θετικά τον πληθωρισμό, δεν έχει ακόμη αρχίσει να «φτάνει» στον δομικό πληθωρισμό, κάτι που όμως αναμένεται πως θα συμβεί το επόμενο διάστημα δίνοντας έναν τόνο αποκλιμάκωσης και σταδιακής εκτόνωσης του πληθωριστικού φαινομένου. Πέραν όμως της επιδράσεως των τιμών της ενέργειας μεγάλη ανησυχία επικρατεί για την κατάσταση των μισθών όπου τα στοιχεία παρουσιάζουν ανοδικές τάσεις το τελευταίο διάστημα με το ποσοστό αύξησης να βρίσκεται δίπλα στο στόχο του 2% που έχει θέσει η ευρωζώνη για την άνοδο των τιμών στο μεσοπρόθεσμο. Ανησυχητικά είναι και τα στοιχεία στην πλευρά των επιχειρήσεων, όπου σημειώνεται η ανάγκη να επιδειχθεί μια πιο υπεύθυνη στάση και όχι με επίκληση τον ψηλό πλη-

θωρισμό να παρατηρούμε αυξήσεις των κερδών.

Όσον αφορά στο τελευταίο σημείο, είναι σημαντικό όλοι να αντιληφθούν ότι ο πληθωρισμός δεν πρόκειται να υποχωρήσει αν δεν συμπεριφερθούμε όλοι υπεύθυνα. Αυτό περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις, τους καταναλωτές και προφανώς τα κράτη που θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι ο ανταγωνισμός λειτουργεί προς όφελος της αποκλιμάκωσης των τιμών. Γιατί αν δεν πετύχουμε αποτελέσματα στο συγκεκριμένο θέμα τότε η αύξηση στα επιτόκια θα συνεχιστεί πλήττοντας βάνουσα επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Σύντομα όμως το πρόβλημα θα μεταφερθεί και στα δημόσια οικονομικά αφού όχι μόνο θα αυξηθεί ο κίνδυνος να διασπαστεί η χρηματοοικονομική σταθερότητα, αλλά θα προκληθεί και

αυξημένο κόστος στον προϋπολογισμό μέσα από την διαδικασία άντλησης νέου δανεισμού.

Στην περίπτωση της ΕΚΤ που είναι και η κεντρική τράπεζα που μας ενδιαφέρει, οι οικονομολόγοι θεωρούν σκόπιμο να διατηρήσουν τις προσδοκίες του κόσμου γύρω από τον κεντρικό στόχο του 2%. Προκειμένου αυτό να επιτευχθεί οι τεχνοκράτες παραμένουν προσηλωμένοι σε μια αυστηρά περιοριστική νομισματική πολιτική που ουσιαστικά υλοποιείται μέσα από τις αυξήσεις των επιτοκίων. Η προς τα πάνω αναθεώρηση των επιτοκίων βάσης αν και αρκετοί εκτιμούν ότι θα «βρει» ταβάνι στο 3,5%, κανένας μέσα από την τράπεζα δεν φαίνεται πρόθυμος να δώσει κατεύθυνση.

Την ίδια στιγμή που το κόστος δα-

νεισμού έχει πάρει την ανιούσα και σύντομα θα αρχίσει να επηρεάζει χώρες με αυξημένα επίπεδα ιδιωτικού και δημόσιου χρέους, υπάρχει η απαίτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για επιτάχυνση των επενδύσεων προς την κατεύθυνση υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων. Κριτική προς τις κυβερνήσεις ασκείται και για το γεγονός ότι εξακολουθούν να εφαρμόζουν επιδοματικά πολιτικά χωρίς στόχευση και μάλιστα για κλάδους της οικονομίας που δεν περιλαμβάνονται στους μελλοντικούς στόχους, όπως είναι τα ορυκτά καύσιμα. Η κυβερνητική πολιτική για το υπόλοιπο του έτους θα είναι γεμάτη προκλήσεις τις οποίες προκειμένου να αντιμετωπίσει θα πρέπει να λειτουργήσει έξω από τις συμβατικές προσεγγίσεις των προηγούμενων ετών.

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Κυριακού Πελαγία «Πολύτιμη μαγιά»

Στο πέρασμά τους από τον κόσμο οι άνθρωποι αφήνουν το αποτύπωμά τους, ιδιαίτερος δε όταν αυτό έχει έντονα τα ιδιαίτερα προσωπικά χαρακτηριστικά τους. Αυτό συμβαίνει κυρίως σε ανθρώπους που έκαναν τέχνη και η τέχνη τους ήταν εξαιρετικά λαοφιλής. Η λαϊκή μας (και επιμένω σ’ αυτό τον όρο) ερμηνεύτρια Κυριακού Πελαγία, που έφυγε από το οπτικό μας πεδίο και μόνο πριν από λίγες μέρες, είναι ένα τέτοιο λαμπρό παράδειγμα.

Η Κυριακού Πελαγία γεννήθηκε στο Παραλίμνι στις 8 Ιουλίου του 1936 και έζησε εκεί μέχρι το τέλος της ζωής της. Απλός, λαϊκός άνθρωπος, από αυτούς που ενέπνεαν τους μεγάλους λόγιους μας ποιητές που έστω και η παραμικρή επαφή μαζί τους ή και μόνο με τη λαλιά τους τούς αποκάλυπταν το μεγαλείο της απλότητας και συνάμα του βάθους στη σκέψη και τη γραφή. Πάνω στα μοιρολόγια και στη στιχουργική τέτοιων απλών λαϊκών ανθρώπων γράφτηκε ο «Επιτάφιος» του Γιάννη Ρίτσου, «Τα Ρω του έρωτα» του Οδυσσέα Ελύτη, «Ο νέος Ερωτόκριτος» του Παντελή Πρεβελάκη, η «Οδύσσεια» του Νίκου Καζαντζάκη (γιατί ο Όμηρος ένας τέτοιος λαϊκός ποιητής του δρόμου ήταν) κ.ά. Η Κυριακού Πελαγία δεν ήταν η θυμόσοφη της κοινότητας που λειτουργούσε ως αυθεντία πνεύματος ανάμεσα σε «υποδεέστερα» μυαλά. Ήταν η μάνα, η γιαγιά, η γειτόνισσα, η «μαστόρισσα» στο τραγούδι (όπως της έμεινε ως προσωνύμιο), η σύζυγος, η γυναίκα της υπαίθρου, αυτή που «διπλώνει (με ευλάβεια και προστατεύει) την καρδιά της όπως διπλώνει στην πετσέτα το ψωμί μετά το δείπνο» που λέει και ο Ρίτσος στην «Κυρά των αμπελιών». Ήταν η γυναίκα, που μέσα από την πίστη της στον Θεό και στους συνανθρώπους της, έδινε ό,τι πιο όμορφο είχε στην ψυχή της μέσω της τέχνης της.

Τα ιδιαίτερα καλλιτεχνικά της ταλέντα ήταν δύο: η άμεση και αυθόρμητη στιχοποιία στον αρχαίο ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο και η φωνή της, όταν τραγουδούσε. Το να στιχοποιείς άμεσα σε ρυθμό διάλογου είναι μια ικανότητα και ένα ταλέντο που σπάνια συναντιέται. Η δε φωνή της στεντόρεια, δωρική, καθαρή, ισχυρό μέταλλο, γοντευτικά ακατέργαστη, μια φωνή που έρχεται από μακριά, από άλλα χρόνια, άλλες συνθήκες ζωής και τέχνης για να δώσουν χρώμα στο παρόν σου με χρώματα του παρελθόντος ίσου.

Σήμερα όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που σκιαγραφούν ένα άνθρωπο καλλιτέχνη, όπως η Κυριακού Πελαγία, για τις επόμενες γενιές είτε μουσικών, είτε άλλων καλλιτεχνικών εκφράσεων διδάσκουν πολλά. Το καλλιτεχνικό ήθος αυτών των καλλιτεχνών, άκραντο! Αυτοί μας μαθαίνουν, με τη στάση τους την έννοια του μέτρου (με τη φιλοσοφική έννοια του όρου) που εμείς, οι επόμενες γενιές, ως άνθρωποι του σήμερα, μέσα από την καλλιτεχνική μας ματαιοδοξία πολλές φορές για να «υπάρξουμε», αυτό το μέτρο το κάνουμε.

Πες με μόνο με ένα δίστιχο σε δεκαπεντασύλλαβο τη μέσα σου αλήθεια! Μπορείς; Αυτοί οι απλοί άνθρωποι σαν την Κυριακού Πελαγία, με το απύθμενο ψυχικό τους βάθος αλλά και με την ταπεινότητά τους, μπορούσαν. Πολύτιμη μαγιά! Αυτό είναι για μας τέτοιο άνθρωποι και η τέχνη τους, για να ζυμώνεται του λαού το πρόσφορο για άλλη μια πραγματική Θεία κοινωνία.

Ο Γιώργος Καλογήρου είναι μουσικός και συνθέτης.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

«L’Arnica»: Ένα παράθυρο στον κόσμο της Λάρνακας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η **Λάρνακα** κάποτε είχε σημαίνοντα ρόλο στην κυπριακή ιστορία, ήταν η πύλη εισόδου στο νησί, από εκεί έρχονταν πρώτα ιδέες και τάσεις, από τους ναυτικούς και τα καράβια που έδεναν στο λιμάνι της. Η Σκάλα φιλοξενούσε τα κουσουλάτα, όπως εύστοχα κατέγραψε και ο Βασίλης Μιχαηλίδης στην «9η Ιουλίου»: «Κατά τον Λάρνακαν να μπη στα Κουσουλάτα». Στη Λάρνακα λειτουργησε το πρώτο τυπογραφείο το 1878 από τον Θεόδουλο Φ. Κωνσταντινίδη, ο οποίος το έφερε από την Αλεξάνδρεια, και η τυπωθήκε η πρώτη εφημερίδα «Κύπρος/ Cyprus», την Πέμπτη, 29 Αυγούστου 1878: «Η πρώτη εν Κύπρω εκδιδόμενη εφημερίς επέτρωτο να ιδη το φως, ότε τα τέκνα της πλουσιωτάτης ταύτης νήσου πρώτην φοράν μετά τον Ευαγόραν δύνανται ν’ αναπνεύσωσιν ελευθέρως» έγραψε ο δημοσιογράφος σε εκείνο το φύλλο. Πολλά άλλαξαν από τότε, η Λάρνακα προσπαθούσε να μη μένει στο περιθώριο, πολιτικό ή πο-

«Ένα σύγχρονο περιοδικό οφείλει να απευθύνεται σε σύγχρονους αναγνώστες, με σύγχρονους προβληματισμούς που πηγάζουν από το σήμερα, το χτες ή το προχτές».

λιτιστικό, χαρακτηριστικό παράδειγμα το περιοδικό «Ο Κύκλος», η διμηνιαία έκδοση τέχνης και προβληματισμού, που εκδιδόταν από τον Ιανουάριο 1980 έως τον Αύγουστο 1986, με υπεύθυνο έκδοσης τον Φοίβο Σταυρίδη, συνεπικουρούμενος από τους Στέφανο Ζυμπουλάκη, Κώστα Κατσώνη, Τρύφωνα Παπαχριστοφόρου, Χριστόφορο Παπαχρυσοστόμου και Λούη Περεντό. Στενοί συνεργάτες ήταν επίσης ο ποιητής και φιλόλογος Θεοδόσης Νικολάου και ο πεζογράφος και ζωγράφος Νίκος Νικολάου. Αυτό το περιοδικό ήταν ένα από τα σημαντικότερα της εποχής της, με συνεργασίες υψηλού επιπέδου, σε μια εποχή που η Λάρνακα είχε χάσει προ πολλού τα προνόμιά της. Φωτισμένοι άνθρωποι της πόλης, όπως ο Φοίβος Σταυρίδης όμως δούλευαν αθόρυβα για να μη χάσει μόνιμα τίποτε το πόλη... Και κάπως έτσι φτάνουμε στο «L’Arnica», μία έκδοση των Αρχαίων Λάρνακας - Φοίβος Σταυρίδης, με άρθρα που θα επικεντρώνονται σε θέματα που αφορούν το παρελθόν, το παρόν, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό της πόλης, δίνοντας ένα νέο πρίσμα ανάγνωσης για τα εν Λάρνακα τεκταινόμενα ή γεγονότων σε άλλες εποχές.

«Το “L’Arnica” είναι ένα παράθυρο που ανοίγει μέσα στον κόσμο μια πόλης που υπάρχει για 4000 χρόνια στο ίδιο επίγειο. Ένα παράθυρο που φωτίζει όψεις και απόψεις, πλευρές και οπτικές που αξίζει κανείς να ξέρει».

Πιο συγκεκριμένα, όπως λέει ο Ιωσήφ Χατζήκυριακος, διευθυντής των Αρχαίων Λάρνακας - Φοίβος Σταυρίδης το «L’Arnica» είναι μία εκδοτική πλατφόρμα για την πόλη και τους ανθρώπους της Λάρνακας και προέκυψε ως ανάγκη δική του και μιας ομάδας ανθρώπων που ένιωθαν την έλλειψη μιας περιοδικής έκδοσης σχετικής με τη Λάρνακα και με θέματα που περιστρέφονται γύρω από αυτή και τον κόσμο της. Το «L’Arnica» θα εκδίδεται και ως ετήσιο περιοδικό που θα καταπάνεται με την ιστορία, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό της πόλης της Λάρνακας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στον ιστότοπο του «L’Arnica» θα αφορά την αξιοποίηση, τη διάχυση και την προσβασιμότητα της επιστημονικής γνώσης σχετικά με την ιστορία της πόλης της Λάρνακας.

Ο Ιωσήφ αναφέρει επίσης πως το περιοδικό δεν θα αφορά αποκλειστικά την ιστορία της πόλης. «Αλλάωστε, ένα σύγχρονο περιοδικό οφείλει να απευθύνεται σε σύγχρονους αναγνώστες, με σύγχρονους προβληματισμούς που πηγάζουν από το σήμερα, το χτες ή το προχτές» και συμπληρώνει πως σκοπός του «L’Arnica» δεν είναι μόνο η ιστορική τεκμηρίωση ή παράθεση πλ-

ροφοριών και γεγονότων του παρελθόντος της πόλης, αλλά η εμπειρία της κατοχής και της ανάγνωσης του περιοδικού. «Οι γνώσεις, ή καλύτερα, οι πληροφορίες που περιέχονται σε κάθε τεύχος αποτελούν το μέσο της εμπειρίας και όχι τον στόχο της».

Στο «L’Arnica» θα συγκεντρώνονται άρθρα από διεθνείς επιστήμονες απ’ όλους τους ανθρωπιστικούς κλάδους που καταπνόνται με την ιστορία της πόλης, και μεταξύ των άλλων στόχων της είναι και η ενίσχυση της ιστορικής συνείδησης αλλά και το χτίσιμο μιας σταθερής γέφυρας επικοινωνίας μεταξύ της πόλης, του πολιτή και του κόσμου της ιστορίας μέσα από μια απλή γλώσσα και με τη βοήθεια πλούσιου εικονογραφικού υλικού.

Σχετικά με την ονομασία που επελέγη ο Ιωσήφ επιθυμεί την απάντηση να τη δώσουν οι αναγνώστες: «Είναι ένα πολύ σημαντικό, βασικό θα έλεγα, ερώτημα αλλά είναι και ο λόγος που οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να το αποκτήσουν το “L’Arnica”». Ακόμα και αν φαίνεται ότι η εν λόγω έκδοση αφορά μόνο εκείνο το κοινό που μελετά και ενδιαφέρεται για τη σκαλιώτικη ιστορία, αυτό δεν είναι το κοινό που θέλουν οι εμπνευστές του να έχει. Το κοινό που απευ-

θύνεται το «L’Arnica» είναι φυσικά εκείνα τα πρόσωπα που θέλουν να είναι μέρος της έρευνας για τις ταυτότητες της πόλης, λέει ο Ιωσήφ, αλλά κατ’ επέκταση αφορά τις ταυτότητες όλων: «Αφορά όλους, άρα απευθύνεται σε όλους».

Ένα παράθυρο στο κόσμο

«Το “L’Arnica” είναι ένα παράθυρο που ανοίγει μέσα στον κόσμο μια πόλης που υπάρχει για 4000 χρόνια στο ίδιο επίγειο. Ένα παράθυρο που φωτίζει όψεις και απόψεις, πλευρές και οπτικές που αξίζει κανείς να ξέρει. Σχεδιάσαμε το “L’Arnica” για να μας βοηθά να έχουμε εικόνες της πόλης, όχι εικόνα, ταυτότητες, όχι ταυτότητα. Και το προσπαθούμε εδώ και ενάμιση χρόνο και δεν τελειώσαμε, και δεν θα τελειώσουμε ποτέ γιατί όλα τρέχουν μπροστά μας» λέει ο Ιωσήφ, στην ερώτησή μας για το τι θέλει να φωτίσει μία τέτοια έκδοση.

Σύντομα το πρώτο τεύχος θα δει το φως και η προσπάθεια που κυοφορείται εδώ και καιρό θα πάρει σάρκα και οστά και η Λάρνακα θα ξαναμπει για τα καλά στο εκδοτικό και πολιτιστικό παιχνίδι, ρίχνοντας περισσότερο φως σε ό,τι για χρόνια παραμείνει σκοτεινό.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

«Ο Παπαφίγκος»

Το Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» ανακοινώνει τις τρεις τελευταίες παραστάσεις της κυπριακής κωμωδίας «Ο Παπαφίγκος», του Σώτου Ορείτη, που ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου. Η κυπριακή κωμωδία «Ο Παπαφίγκος», γραμμένη σε μεσαρίτικη (Μεσαορία - Μεσαρκά) κυπριακή διάλεκτο, είναι μια ελεύθερη μετάφραση και διασκευή από το Σώτο Ορείτη, του έργου «Δον Καμίλο» του Ιταλού δημοσιογράφου και συγγραφέα Τζοβάνι Γκουαρέσκι και είναι ίσως το αρτιότερο κυπριακό έργο που έχει γραφτεί στη σύγχρονη κυπριακή δραματολογία. Το έργο σαπίζει τον πολιτικό φανατισμό που δυστυχώς στον τόπο μας παραμένει πάντα επικαιρός και τείνει να εμφανίζεται εντονότερος σε περιόδους εκλογών. Συμμετέχουν με σειρά εμφάνισης οι ηθοποιοί: Βάρσα Αδάμου, Λουκία Πρωτοπαπά, Γιώργος Αναγιώτης, Χρήστος Γιάγκου, Στέλιος Μαρτάς, Κρίστοφερ Γκρέκο, Γιάννης Κόκκινος, Μανώλης Μιχαηλίδης, Χριστίνα Χριστοφία.

Παραστάσεις (Λευκωσία): Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου και Σάββατο 25 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. και Κυριακή 26 Φεβρουαρίου, ώρα 6:30 μ.μ. Αγορά εισιτηρίων: www.soldoutticketbox.com & Καταστήματα STEPHANIS

«Ο Συλλέκτης»

Η Isnottgallery contemporary παρουσιάζει την έκθεση «Ο Συλλέκτης» με έργα-σχέδια καταξιωμένων Κύπριων και Ελλήνων καλλιτεχνών, από το 1970 μέχρι τη δεκαετία του 2000. Η σχέση του «Συλλέκτη» με την τέχνη ξεκινάει από πολύ νωρίς, αφού και ο ίδιος των

Το Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» ανακοινώνει τις τρεις τελευταίες παραστάσεις της κυπριακής κωμωδίας «Ο Παπαφίγκος», του Σώτου Ορείτη, που ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου.

υπηρετεί από τα νεανικά του χρόνια. Οι επαγγελματικές και φιλικές σχέσεις που ανέπτυξε με πολύ σημαντικούς Κύπριους και Έλληνες καλλιτέχνες από τη δεκαετία του ‘70, του εντρώφισαν την τερδότη αγάπη και ανάγκη για να ξεκινήσει την συλλογή του. Η έκθεση «Συλλέκτης» παρουσιάζει μια σειρά από επιλεγμένα έργα-σχέδια των πολύ σημαντικών καλλιτεχνών Ευγενίας Βασιλούδη, Στέλιου Βότση, Φέλιξ Γιαξή, Κώστα Ιωακείμ, Κώστα Ιωακείμ Καϊμάκη, Μιχάλη Μανουσάκη, Ρέας Μπέιλου, Κώστα Οικονόμου, Λευτέρη Οικονόμου, Δώρας Ορόντη, Ρήνου Στεφανή, Αντρέα Χαράλαμπος και Γκλυν Χιούζ.

Διάρκεια ως 25 Φεβρουαρίου. Isnottgallery, Οδυσσεώς 11, Παλιά Λευκωσία. Πληροφορίες 99569498 | www.isnotgallery.com

Η χαρά της μπαρόκ μουσικής

Η σειρά συναυλιών Commandaria Orchestra & Friends καλωσορίζει στην

Κύπρο το Fluboe Trio για μια αξέχαστη συναυλία μουσικής μπαρόκ. Το Fluboe Trio αποτελείται από τσέμπαλο, φλάουτο και όμπο, που παίζονται από την Agnes Tang, τον Florian Rabe and και τον Klaus Storm. Πρόκειται για υψηλά καταρτισμένους μουσικούς και με εμπειρία δεκαετιών. Οι μουσικοί αυτοί συναντήθηκαν για πρώτη φορά μαζί στις αρχές του 2022, για να απολαύσουν μεταξύ τους την μπαρόκ και πρώιμη κλασική μουσική. Ένα οργανικό τρίο αυτής της σύνθεσης και με αυτό το ρεπερτόριο δεν ακούγεται συχνά στην Κύπρο. Οι τρεις μουσικοί εντυπωσιάζουν με ένα δεξιοτεχνικό, ενθουσιώδες και ερμηνευτικό τους στυλ, παράγοντας, όσο πιο κοντά γίνεται, αυτό το συγκεκριμένο ύφος της μπαρόκ μουσικής, το οποίο χαρακτηριζόταν κυρίως από τον ήχο του τσέμπαλου, ένα μουσικό όργανο που σπάνια ακούγεται στην Κύπρο.

Τη μεταφυσική κωμωδία «Ξενοδοχείο των δυο κόσμων» του Γάλλου δραματουργού Έρικ Εμμανουέλ Σμιτ παρουσιάζει το Θέατρο «ΣΚΑΛΑ» σε σκηνοθεσία Ανδρέα Μελέκη στο Πατίτσιο Δημοτικό Θέατρο «ΣΚΑΛΑ».

Κυπριακό Οινομουσείο. Ερήμη, Λεμεσός. Σάββατο, 25 Φεβρουαρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Πληροφορίες 99907636 | orchestra@cypruswinemuseum.com

«Stream Garden»

Ο Νίκος Στέφору και ο Λουκάς Κουμαντάρης σας προσκαλούν στην έκθεσή τους «Stream Garden» στο Thkio Ppalies. Ένας υδάτινος κήπος αποτελείται από μια σειρά εγκαταστάσεων aquascape που διαθέτουν μια μεγάλη γκάμα από φυτά νερού και βιομηχανικές συνθέσεις πλαισιωμένες σε μια ζωτικής σημασίας τεχνολογική υποστήριξη. Μέσα από αυτή την αρμονική παρατήρηση της φύσης και της τεχνολογίας, ο κήπος εξερευνά άλλες παρόμοιες σχέσεις, όπως αυτή που έχουν οι άνθρωποι με την ηλεκτρονική μουσική. Τροφοδοτώντας τον ήχο από τις εγκαταστάσεις aquascape του κήπου, οι καλλιτέχνες θα δημιουργήσουν μια οπτική εμπειρία, έναν π-

κπτικό κόσμο φτιαγμένο από νερό και τεχνολογία.

Οι παραστάσεις θα πραγματοποιηθούν στις 3 και 4 Μαρτίου. Για κάθε βράδυ θα υπάρχουν δύο παραστάσεις, μία στις 19:00 και μία στις 20:30. Διάρκεια έως 15 Μαρτίου. Ώρες λειτουργίας: Τετ - Παρ, 17:00-20:00. Κισόμου 2B, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία.

«Ξενοδοχείο των Δύο Κόσμων»

Τη μεταφυσική κωμωδία «Ξενοδοχείο των δυο κόσμων» του Γάλλου δραματουργού Έρικ Εμμανουέλ Σμιτ παρουσιάζει το Θέατρο «ΣΚΑΛΑ» σε σκηνοθεσία Ανδρέα Μελέκη στο Πατίτσιο Δημοτικό Θέατρο «ΣΚΑΛΑ». Η ζωή και ο αναπόφευκτος θάνατος. Ο αψύσικος, πρόωρος, άδικος και τυχαίος. Ο φυσικός, αιτιολογημένος κι αναμενόμενος. Τα γηρατειά και η μοναξιά τους. Η αγωνία του θανάτου, η νεκροφάνεια, το «ταξίδι» των νεκρών στο αστρικό στερέωμα ή κατά τους διαλεκτικότερους αρχαίους

Η Isnottgallery contemporary παρουσιάζει την έκθεση «Ο Συλλέκτης».

στον «κάτω κόσμο», κάτω από τη γη. Ηθοποιοί: Κωνσταντίνος Γαβριήλ, Λουκία Μιχαήλ Μουσουλιώτου, Μόνικα Μελέκη, Ανδρέας Μελέκης, Χρήστος Κυριάκου (Παλῳδίας), Βαλεντίνα Νικολάου. Τακτικές Παραστάσεις: Κάθε Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. και Κάθε Κυριακή, ώρα 6:30 μ.μ. μέχρι 12 Μαρτίου) στο Θέατρο «ΣΚΑΛΑ». Αγία Νάπα: Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου, ώρα 8:00 μ.μ. στην Αίθουσα εκδηλώσεων Αγίας Νάπας.

Λευκωσία: Πέμπτη 9 και Παρασκευή 10 Μαρτίου, ώρα 8:30 μ.μ. στην Αίθουσα «Μελίνα Μερκούρη». Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 24652800 και 99490102.

Οι Δέξεις – Μια Συνεχής Ανάληψη

Η Ομάδα Φίλων του Ηλία Κωνσταντίνου και οι Εκδόσεις «Βακχικών» διοργανώνουν εκδήλωση αφιερωμένη στη μνήμη του, με αφορμή την κυκλοφορία ενός δεύτερου τόμου, με τα ανέκδοτα ποιήματά του (από τις Εκδόσεις Βακχικών, με επιμέλεια του Λευτέρη Παπαλεοντίου). Για τον ποιητή θα μιλήσει ο Χαράλαμπος Οταμπάσης, διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας και μεταδιδασκτικός ερευνητής, με θέμα: «Κοινωνική και πολιτική ορατότητα στην ποίηση του Ηλία Κωνσταντίνου». Σύντομες παρεμβάσεις θα κάνουν οι Κώστας Μακρίδης και Παντελής Γεωργίου. Εκ μέρους της οικογένειας θα απευθύνει και ρετισμό ο Γιώργος Κωνσταντίνου. Θα ακολουθήσει συζήτηση. Την εκδήλωση θα συντονίσει η Αντιγόνη Σολομωνίδου-Δρουσιώτου.

Παρασκευή 3 Μαρτίου, ώρα 7:00 μ.μ. στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Πάνος Σολομνίδης, Πάνου Σολομωνίδη 8, Λεμεσός.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Έκδοσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΘΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Το θέλω
γίνεται

Μ
Π
Ο
Ρ
Ω

Τα πάντα αλλάζουν. Ακόμα και τα θέλω σου.
Τώρα μπορείς να τα πραγματοποιήσεις.
Ανακάλυψε τις λύσεις δανεισμού που προσφέρει
η Ελληνική Τράπεζα, χρηματοδότησε τις ανάγκες σου
και κάνε τα θέλω σου, μπορώ!

Περισσότερα ή για διευθέτηση ραντεβού στο:
<https://www.hellenicbank.com>

Ισχύουν Όροι & Προϋποθέσεις

Χρονιά μερισμάτων το 2023 στις τράπεζες

Τα πιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου έχουν να επιστρέψουν χρήματα στους μετόχους τους πάνω από μία 10ετία

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το 2023 εκτός του ότι μπαίνει με πληθωριστικές τάσεις και διαδέχεται χρόνο με γεωπολιτική κρίση λόγω του Ουκρανικού, σε τοπικό τραπεζικό επίπεδο αναμένεται ότι θα είναι και χρονιά που θα επιστρέψει η απαγορευμένη για πολλά χρόνια έκφραση, «διανομή μερισμάτων». Οι δύο μεγάλες τράπεζες του νησιού είχαν προλείανει το έδαφος με δειλές-δειλές δηλώσεις περί προθέσεως για διανομή μερισματος από τα τέλη του 2021, ωστόσο έφτασε το 2023 και οι δηλώσεις αυτές θα γίνουν πράξη. Περισσότερο από μία 10ετία οι τράπεζες έχουν να δώσουν μέρος στα μερίσματα τους. Συγκεκριμένα, από το 2010 η Τράπεζα Κύπρου και από το 2012 η Ελληνική Τράπεζα. Επιστρέφοντας στο «σήμερα», θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο πλέον πως οι δύο

Η Τράπεζα Κύπρου, όπως εξήγησε ο CEO της Πανίκος Νικολάου, εντός του 2023 θα προχωρήσει σε διανομή μερισματος είτε για τα αποτελέσματα του 2022, είτε για τα προκαταρκτικά του 2023.

Με την εικόνα να βελτιώνεται, αλλά και με δηλώσεις για διανομή μερισμάτων, δίδεται ένας άλλος αέρας στην τιμή της μετοχής τους, άρα εκ του αποτελέσματος και στην χρηματιστηριακή τους αξία.

τράπεζες, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική, θα πρέπει να δώσουν εντός του 2023 μερίσματα στους μετόχους τους, άρα και να αρθεί η απαγόρευση που υπάρχει από την Ευρωπαϊκή Αρχή. Πριν από τις επίσημες απαγορεύσεις οι τράπεζες αποφάσισαν να σταματήσουν να δίνουν μερίσματα. Οι αποφάσεις για απαγόρευση διανομής μερισμάτων έγινε βάση εποπτικών αποφάσεων μετά την διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP) που διενεργήθηκε στις τράπεζες το 2013. Το ότι επιστρέφουν οι δύο τράπεζες στη διανομή μερισμάτων σηματοδοτεί την «κανονικότητα» για τα κυπριακά τραπεζικά δεδομένα, κάτι το οποίο είναι φυσικό εάν συνυπολογίσουμε στην όλη εξίσωση ότι τα αποτελέσματά τους «απέχουν χιλιόμετρα» από την εικόνα που παρουσίαζαν την εποχή

που τους απαγορεύθηκε η διανομή. Η διανομή μερισμάτων είναι ένα κομβικό σημείο που σηματοδοτεί μία νέα εποχή, μία νέα εικόνα για τα τραπεζικά δρώμενα της Κύπρου. Την εικόνα αυτή την βλέπουν και οι θεσμοί και οι Οίκοι γι' αυτό και βλέπουμε τα τελευταία χρόνια μόνο αναβαθμίσεις.

Η Τράπεζα Κύπρου όπως εξήγησε ο CEO της, Πανίκος Νικολάου στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων για το 2022, εντός του 2023 θα προχωρήσει σε διανομή μερισματος. Όπως εξήγησε, η διανομή μερισματος στους μετόχους της Τράπεζας θα γίνει είτε για τα αποτελέσματα του 2022, είτε για τα προσωρινά-ενδιάμεσα (interim) του 2023.

Η Ελληνική Τράπεζα, μπορεί να μην έχει παρουσιάσει τα τελικά της αποτελέσματα για το 2022 ακόμα (1η Μαρτίου 2023 θα παρουσιαστούν). Ωστόσο στα

τέλη Δεκέμβριου 2022 είχε εξηγήσει στο δελτίο έγκρισης του στρατηγικού της πλάνου για την τριετία 2023-2025 πως, η Τράπεζα θα αποταθεί στις εποπτικές αρχές για την έναρξη πληρωμής μερισμάτων από το 2023 και μετά, η οποία βέβαια θα δοθεί μετά τις εποπτικές εγκρίσεις. Σχετικές ανακοινώσεις για μερίσματα είχαν γίνει και εντός του προηγούμενου έτους, από τον CEO της, τον Όλιβερ Γκάτσκε.

Κάνοντας μια ανασκόπηση στα οικονομικά αποτελέσματα της Τράπεζας Κύπρου για το 2011, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου δεν πρότεινε την καταβολή μερισματος. Το τελικό μέρισμα για το έτος 2010 ύψους 0,03 ευρώ ανά μετοχή (συνολικό ποσό 26.848 χιλ.) είχε πληρωθεί τον Ιούνιο του 2011. Τον Νοέμβριο του 2010 είχε πληρωθεί προμέρισμα για το έτος 2010

Το ότι επιστρέφουν οι δύο τράπεζες στη διανομή μερισμάτων σηματοδοτεί την «κανονικότητα» για τα κυπριακά τραπεζικά δεδομένα.

ύψους 0,06 ευρώ ανά μετοχή σε μετρητά, συνολικού ποσού 46.612 χιλ. Επίσης, το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη το ύψος των αποθεμάτων και τη νομοθεσία όσον αφορά τη διανομή μερισματος, είχε προχωρήσει τον Νοέμβριο του 2010 με την ειδική διανομή προμερισματος προς 0,50 ευρώ ανά μετοχή υπό μορφή τοκών συνολικού ποσού 388.430 χιλ. με τιμή επανεπένδυσης 3,25 ανά με-

τοχή. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Τράπεζας δεν είχε προτείνει την καταβολή μερισματος για το έτος 2013 στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων, ενώ όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα της Τράπεζας, για το 2012 είχε καταβάλει μερίσμα (dividend paid) 1,02 εκατ. ευρώ και για το 2011 στις 570 χιλιάδες ευρώ.

Αναμένουν από επόπτες

Ο ευρωπαϊκός επόπτης, ο SSM, θα δώσει το «πράσινο φως» για τη διανομή των μερισμάτων. Στην ουσία, βάσει των αποτελεσμάτων των τραπεζών που θα δει θα «εκτιμήσει» τη λειτουργική κερδοφορία των τραπεζών και το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν στους ισολογισμούς τους. Η άποψη των επιτοκίων θα συμβάλει σίγουρα σε ένα «ναί», καθώς καταγράφουν

Ελκυστικότερες οι τιμές της μετοχής

Με την εικόνα να βελτιώνεται, αλλά και με δηλώσεις για διανομή μερισμάτων, όπως έγραψε ξανά η «Κ» δίδεται ένας άλλος αέρας στην τιμή της μετοχής τους, άρα εκ του αποτελέσματος και στην χρηματιστηριακή τους αξία. Η χρηματιστηριακή αξία των δύο τραπεζών έχει υπερδιπλασιαστεί μέσα σε ένα χρόνο, με την τιμή της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου να φτάνει το 2,49 ευρώ και την τιμή της Ελληνικής στο 1,77 ευρώ. Μέσα σε ένα χρόνο η χρηματιστηριακή αξία της Τράπεζας Κύπρου έχει αυξηθεί κατά 129,4% και αυτή της Ελληνικής κατά 118,5%. Η χαμηλότερη τιμή που έπιασε τις τελευταίες 52 εβδομάδες η τιμή της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου ήταν το 0,88 ευρώ ανά μετοχή και αυτή της Ελληνικής Τράπεζας τις τελευταίες 52 εβδομάδες ήταν 0,67 ευρώ ανά μετοχή. Η τιμή της Τράπεζας Κύπρου σήμερα (χθες κατά ακριβεία) είναι αυξημένη κατά 1,61 ευρώ από το χαμηλότερο της σημείο και της Ελληνικής Τράπεζας αυξημένη κατά 1,1 ευρώ από το χαμηλότερο σημείο στις τελευταίες 52 εβδομάδες.

αρκετά κέρδη, ενώ το «αντίβαρο» θα είναι η υποψία δημιουργίας νέων προβληματικών δανείων λόγω του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος. Οι δύο τράπεζες λόγω ρευστότητας κατατεθειμένων στις κεντρικές τράπεζες και λόγω επιτοκίων έχουν ένα μεγάλο «ατού» στο να λάβουν έγκριση για διανομή μερισμάτων, ενώ ειδικότερα για τις κυπριακές τράπεζες, το οικονομικό κλίμα είναι επίσης ευνοϊκό. Τουλάχιστον ευνοϊκότερο από όλα τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη, καθώς η οικονομία της Κύπρου είναι ένα από τα 2-3 κράτη που θα πάει καλά το 2023. Αυτό δεν σημαίνει όμως πως οι τράπεζες θα πρέπει να «χαλαρώσουν», αφού οι δυσκολίες στην καταβολή δανείων έχουν αρχίσει και «κτυπούν την πόρτα» και σε δανειολήπτες που μέχρι τώρα δεν αντιμετώπιζαν καμία δυσκολία αποπληρωμής.

Επιασε τους στόχους του 2022 η Τράπεζα Κύπρου

Τρία τα «highlights» των αποτελεσμάτων, με αύξηση εσόδων, μείωση εξόδων και μείωση των ΜΕΔ

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τρία ήταν τα «highlights» των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας Κύπρου για το 2022, ενώ παράλληλα πέτυχε όλους τους στόχους που είχε θέσει για το 2022. Τα χρονιά που πέρασε, η Τράπεζα Κύπρου είχε σημαντικά έσοδα, μείωση τα λειτουργικά της έξοδα, αλλά μείωση και τον κίνδυνο του ισολογισμού της.

Σχετικά με το πρώτο «highlight», τα σημαντικά έσοδα δηλαδή, τα κέρδη πριν από τα μη επαναλαμβανόμενα κόστη της Τράπεζας για το 2022 έφτασαν τα 188 εκατομμύρια ευρώ. Αν αφαιρέσουμε από αυτά τα μη επαναλαμβανόμενα κόστη, και ειδικότερα τα κόστη του Σχεδίου Εθελουσίας Αποχώρησης που «έτρεξε» εντός του καλοκαιριού και αποχώρησαν 550 πρόσωπα, τότε προκύπτουν τα 71 εκατ. ευρώ καθαρών κερδών που ανακοίνωσε η Τράπεζα για το 2022. Σε αυτά υποβοήθησαν και τα 9,6 δισ. ευρώ που είναι «παρκαρισμένα» στις κεντρικές τράπεζες και λαμβάνουν τόκους λόγω της αύξησης των επιτοκίων.

Σχετικά με το δεύτερο «highlight» και τη μείωση των λειτουργικών της εξόδων, τα συνολικά έξοδα της Τράπεζας για το έτος 2022 ανήλθαν σε 381 εκατ. σε σύγκριση με 383 εκατ. το 2021, μειωμένα κατά 1% σε ετήσια βάση. Το 50% αφορά το κόστος προσωπικού (190 εκατ. ευρώ), 40% αφορά τα άλλα λειτουργικά έξοδα (153 εκατ. ευρώ) και 10% αφορά τον ειδικό φόρο επί των καταθέσεων και άλλα τέλη-εισφορές (38 εκατ. ευρώ). Έτσι, ο δείκτης κόστος προς έσοδα για το 2022 ανήλθε σε 49%, σε σύγκριση με 60% για το έτος 2021.

Σχετικά με το τρίτο «highlight» και τη μείωση του κινδύνου του ισολογισμού της, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μειώθηκαν κατά 607 εκατ. ευρώ, ή 60% στο δ' τρίμηνο 2022. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στην ολοκλήρωση του «Helix 3» ύψους 550 εκατ. ευρώ και στις καθαρές οργανικές μειώσεις προβληματικών δανείων ύψους 57 εκατ.

Μία ημέρα μετά από την ανακοίνωση των καλών αποτελεσμάτων της Τρ. Κύπρου, πάνω από το 65% του ημερησίου τζίρου του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου προήλθε από συναλλαγές μετοχών της BOC.

ευρώ. Έτσι, τα ΜΕΔ της Τράπεζας πλέον ανέρχονται στο 4% του συνόλου των δανείων της, σε σύγκριση με 12,4% στα τέλη του 2021.

Μία ημέρα μετά από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Τράπεζας Κύπρου, το 67% του ημερησίου τζίρου του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου προήλθε από συναλλαγές μετοχών της BOC. Η τιμή της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου παρουσίασε άνοδο μόνο στο τελευταίο 5ήμερο 14,2% και η χρηματιστηριακή αξία της Τράπεζας έφτασε το 1,12 δισ. ευρώ.

Η κάλυψη των στόχων

Όσον αφορά στους στόχους που είχε θέσει η Τράπεζα Κύπρου για το 2022, τους κάλυψε πλήρως. Ενδεικτικά και η διώλιση του CEO της Τράπεζας, Πανίκου Νικολάου, την ημέρα της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων, που είπε ότι «τα αποτελέσματα του έτους που μας πέρασε ήταν εξαιρετικά». Περνών-

Ο δείκτης κόστος προς έσοδα για το 2022 ανήλθε σε 49%, σε σύγκριση με 60% για το έτος 2021.

τας στους στόχους που είχαν τεθεί από την Τράπεζα Κύπρου για το 2022, βρίσκουμε τα καθαρά έσοδα από τόκους (net interest income) που είχαν τεθεί να είναι μεγαλύτερα από τα 350 εκατ. ευρώ. Στα αποτελέσματά της η τράπεζα παρουσίασε πως έφτασε τα 370 εκατ. ευρώ. Άλλος στόχος που είχε τεθεί, ήταν μέχρι το τέλος του 2022 ο δείκτης του κόστους προς έσοδα να είναι λίγο πιο πάνω από το 50%. Στα αποτελέσματα του 2022 είδαμε τον δείκτη στο 49%. Άλλος στόχος που είχε τεθεί από την Τράπεζα, ήταν η απόδοση ενσώματων ιδίων κεφαλαίων (ROTE) να είναι στο

10% περίπου, πριν τα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία. Εντέλει, στα τέλη του 2022 ήταν στο 11,3% πριν από τα επαναλαμβανόμενα στοιχεία. Επόμενος στόχος που είχε τεθεί, ήταν το ποσοστό ΜΕΔ της τράπεζας να είναι κάτω από 5% μέχρι τα τέλη του 2022. Τελικά, έφτασε το 4%. Στόχος είχε τεθεί και για την χρέωση πιστωτικών ζημιών δανείων (cost of risk) μέχρι το τέλος του 2022 να είναι περίπου στις 45 μονάδες βάσης. Στα αποτελέσματα του 2022, το cost of risk ανήλθε στις 44 μονάδες βάσης. Τελικός στόχος αφορούσε τα κεφάλαια, και συγκεκριμένα στο Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1). Έως το τέλος του 2022 υπολογιζόταν να είναι στο 13,5% – 14,5%, ενώ η τράπεζα παρουσίασε δείκτη CET1 στο 15,4%.

Σχόλιο της Athlos Capital

Ο οικονομικός αναλυτής της Athlos Capital, Φάνος Βλαδιμήρου,

σχολίασε πως τα οικονομικά αποτελέσματα της Τράπεζας Κύπρου εξέπληξαν θετικά, αφού η Τράπεζα κατάφερε να υπερβεί όλες τις εκτιμήσεις της αγοράς αλλά και τους στόχους που είχε θέσει η ίδια η διοίκηση για το έτος 2022.

Ο κ. Βλαδιμήρου υπέδειξε ότι, η Τράπεζα Κύπρου παρουσίασε κέρδη μετά φόρων ύψους 80 εκατ. ευρώ το 4ο τρίμηνο του 2022, ενώ για το έτος 2022 σημείωσε κέρδη ύψους 71 εκατ. ευρώ έναντι κερδών 30 εκατ. για το έτος 2021. «Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι τα αποτελέσματα του έτους 2022, συμπεριλαμβάνουν το μη επαναλαμβανόμενο κόστος του Σχεδίου Εθελουσίας Αποχώρησης Προσωπικού ύψους 101 εκατ. ευρώ, το οποίο καταγράφηκε το 3ο τρίμηνο του έτους. Το στοιχείο αυτό ενισχύει περαιτέρω την αισιοδοξία ότι η Τράπεζα μπορεί να παρουσιάσει ακόμα καλύτερα αποτελέσματα στο μέλλον, αφού η ετήσια εξοικονόμηση για την Τράπεζα υπολογίζεται σε περίπου 37 εκατ. ευρώ», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Κατά τον κ. Βλαδιμήρου, «ο κύριος οδηγός της αύξησης των κερδών, ήταν η αύξηση που παρουσίασαν τα καθαρά έσοδα από τόκους, ειδικότερα το 4ο τρίμηνο του περασμένου έτους, λόγω της σημαντικής αύξησης των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα το περασμένο διάστημα. Οι προοπτικές για την Τράπεζα Κύπρου είναι ιδιαίτερα θετικές, αφού η υψηλή της ρευστότητα και η επαρκής κεφαλαιακή της θέση, την κατατάσσει ανάμεσα στους οργανισμούς που είναι καλύτερα τοποθετημένοι ώστε να εκμεταλλευθούν τις τρέχουσες συνθήκες των υψηλότερων επιτοκίων».

Τέλος, ο οικονομικός αναλυτής της Athlos Capital σχολίασε πως, «η σωστή και συνεπής διαχείριση επέφερε καρπούς και όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αφού μετά από μακρά περίοδο, ο σχετικός δείκτης μειώθηκε σημαντικά στο 4%, από 12,4% τον Δεκέμβριο του 2021 και 25,2% τον Δεκέμβριο του 2020».

Ανάπτυξη 3% «βλέπει» για την Ελλάδα το 2023 η ελβετική UBS

Η Ελλάδα αναμένεται να αποτελέσει και πάλι τη θετική μακροοικονομική έκπληξη στην Ευρωζώνη, εκτιμά η UBS και υπογραμμίζει τέσσερις παράγοντες που την κάνουν πιο αισιόδοξη για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Η ελβετική τράπεζα αναβαθμίζει στο 3% την πρόβλεψη για την ανάπτυξη του ελληνικού ΑΕΠ φέτος, από 2,5% πριν, αν και υποβάθμισε την εκτίμηση του 2022 στο 5% (από 6,4% πριν), λόγω του αδύναμου γ' τριμήνου, όπως εξήγη.

Ο πρώτος λόγος που κάνει την UBS πιο θετική για την Ελλάδα είναι ότι, χάριν στις χαμηλότερες τιμές της ενέργειας το 2023 και τις επιδοτήσεις, αναμένεται αντιστοιχία του μεγάλου κόστους που άνοιξε μεταξύ ακαθάριστος προστιθέμενης αξίας και ΑΕΠ στο τρίτο τρίμηνο του 2022 και αυτό θα ωφελήσει τις προοπτικές του ΑΕΠ φέτος. Δεύτερον, επίσης λόγω των χαμηλότερων τιμών της ενέργειας, ο πληθωρισμός φέτος θα υποχωρήσει στο 3,3%, από 9,6% το 2022. Αυτό, σε συνδυασμό με τις συζητήσεις για νέα αύξηση στον κατώτατο μισθό από την 1η Απριλίου (έως και 8%-9,5%), αναμένεται να οδηγήσει σε πιο σημαντικά κέρδη από την πραγματικούς μισθούς.

Ο τρίτος λόγος πίσω από την αισιοδοξία της ελβετικής τράπεζας είναι οι πολύ καλές δημοσιονομικές επιδόσεις, με το πρωτογενές έλλειμμα του 2022, αλλά και το πρωτογενές πλεόνασμα να αναμένονται πολύ καλύτερα σε σχέση με τον στόχο. Ο μεγαλύτερος αυτός δημοσιονομικός χώρος φέτος, όπως σημειώνει, επιτρέπει είτε ταχύτερη μείωση του χρέους είτε πρόσθετη οικονομική στήριξη. Τέταρτον, η UBS βελτίωσε σημαντικά τις εκτιμήσεις της για την ανάπτυξη στην Ευρωζώνη το 2023 (κατά 60 μονάδες βάσης και στο 0,8%) και αυτό συνεπάγεται ένα καλύτερο εξωτερικό περιβάλλον για την Ελλάδα. Παράλληλα, η UBS εμφανίζεται ιδιαίτερα αισιόδοξη για τις προοπτικές των ελληνικών ομολόγων και των ελληνικών τραπεζών. Εκτιμά πως η μείωση του ελληνικού spread φέτος, παρά την επιθετική ΕΚΤ, οφείλεται στις πολύ καλές μακροοικονομικές προοπτικές της Ελλάδας. Αν και η αβεβαιότητα λόγω της χρονοβόρου διαδικασίας των εκλογών θα μπορούσε να ασκήσει ανδοκική πίεση στα spreads βραχυπρόθεσμα, ωστόσο για το σύνολο του 2023 η τάση παραμένει πτωτική. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση του κόστους εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους, καθώς και σε υπεραπόδοση των ελληνικών ομολόγων, όπως εκτιμά. Τέλος, και σε ό,τι αφορά τις ελληνικές τράπεζες, χάρη στην ισχυρή ανάπτυξη της οικονομίας «βλέπει» σημαντική αύξηση των χορηγήσεων νέων δανείων, καλύτερη από την αναμενόμενη ποιότητα ενεργητικού και υγιή κεφαλαιακή θέση.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΥΤΑΛΗ

Ο Αβέρωφ άνοιξε τον δρόμο της διαδοχής

Το παρασκήνιο της απόσυρσης, η περίπτωση της Αννίτας και το νέο πολιτικό τοπίο

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Με τις τρεις λέξεις «αξιοπρέπεια, ευθύνη, ενότητα» ο Αβέρωφ Νεοφύτου αποχώρησε με τη σύζυγό του από την Πινδάρου, και μαζί με αυτό έβαλε την δική του τελεία στην ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού. Μία δεκαετής προεδρία που επιπρέαστηκε αναπόφευκτα και από τη φθορά της μακράς διακυβέρνησης Αναστασιάδη. Η απόφασή του να αποσυρθεί από την εσωκομματική διαδικασία προκάλεσε ραγδαίες εξελίξεις και κατέδειξε το τέλος μιας εποχής στη Δεξιά παράταξη. Με την διεκδίκηση της προεδρίας από δύο νέα ηλικιακά πολιτικά πρόσωπα, την πρόεδρο της Βουλής Αννίτα Δημητρίου και τον προσφάτως παραιτηθέντα εκπρόσωπο τύπου Δημήτρη Δημητρίου, διαγράφεται μια νέα εποχή -που ενδεχομένως να επηρεάσει και τα άλλα κόμματα- όπου νέα πολιτικά πρόσωπα αποκτούν πρωταγωνιστικό ρόλο στην πολιτική σκηνή του τόπου και δοκιμάζονται σε ένα εντελώς διαφορεποιημένο πολιτικό τοπίο.

Όταν μπήκε στο κάδρο η Αννίτα

Η είδηση ότι η Αννίτα Δημητρίου μπαίνει στο κάδρο της ονοματολογίας για την προεδρία του ΔΗΣΥ την Δευτέρα το πρωί, θύμισε σε κάποια συναγερμικά στελέχη πως εν τώ μέσω

Στενοί συνεργάτες του Αβ. Νεοφύτου σημειώνουν πως η απόσυρσή του συνδέεται με την προσπάθειά του να επιτευχθεί η ενότητα και όχι ο φόβος μιας ενδεχόμενης ήττας.

του προεκλογικού, όταν κάποιοι συζητούσαν δειλά για την προεδρία του ΔΗΣΥ, ο Αβέρωφ Νεοφύτου είχε προειδοποιήσει πως αν δεν συμμορφωθούν και επικεντρωθούν στον προεκλογικό, τότε θα μπορούσε να μπει η πρόεδρος της Βουλής στο κάδρο. Κίνηση που σίγουρα δεν πέρασε απαρατήρητη, όμως με την εξαγγελία του Αβέρωφ Νεοφύτου τη νύχτα της ήττας ένα τέτοιο σενάριο είχε απομακρυνθεί. Ιδιαίτερα όταν η κα Δημητρίου το είχε αποκλείσει επίσημα στην «Κ». Τα πράγματα φαίνεται να άλλαξαν μέσα στο Σαββατοκύριακο. Υπήρξαν στέλεχη της πρώτης γραμμής που αποστασιοποιήθηκαν από τον Αβέρωφ Νεοφύτου, άλλοι εξαιτίας της στάσης που τήρησε μεταξύ πρώτου και δεύτερου γύρου και άλλοι μετά την μεγάλη αναδίπλωσή του κατά τη διάρκεια της πρώτης συνάντησής του με τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Στενοί συνεργάτες του Αβέρωφ Νεοφύτου σημειώνουν, πάντως, πως η απόσυρσή του συνδέεται με την προσπάθειά του να επιτευχθεί η ενότητα και όχι τόσο ο φόβος μιας ενδεχόμενης ήττας στις επικείμενες εσωκομματικές εκλογές.

Το μεγάλο ερώτημα είναι πώς προέκυψε τελικώς η υποψηφιότητα της Αννίτας Δημητρίου. Η ίδια η πρόεδρος της Βουλής υπογραμμίζει πως ήταν δική της πρωτοβουλία το να κατέλθει, νοούμενου ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεν θα διεκδικούσε, ωστόσο σύμφωνα με πηγές της «Κ» η πρόταση προήλθε από τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Ο ίδιος όπως είχε πει στους συνεργάτες του από το βράδυ της Δευτέρας ανησυχούσε ότι δεν θα επουλωνόταν η πληγή εύκολα. Αυτό ενδεχομένως να ερμηνεύεται και με τον φόβο

συρρίκνωσης των ποσοστών ή ήττας στις ευρωεκλογές που θα δρομολογούσαν την αποχώρησή του συνοπτικά. Σε αυτό το πλαίσιο μπήκε στο τραπέζι η Αννίτα Δημητρίου. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου είχε μια μακρά συζήτηση με τους στενούς του συνεργάτες στον πέμπτο όροφο, πακέταρε τα πράγματά του από το γραφείο του και στη συνέχεια επέλεξε να μιλήσει στο προσωπικό του κόμματος για τους λόγους της αποχώρησής του και να τους ευχαριστήσει για την συνεργασία. Όπως δήλωσε θα παραμείνει πολιτικά μάχιμος για το καλό του τόπου και της παράταξης και αναμένεται να ανοίξει δικό του πολιτικό γραφείο, ολοκληρώνοντας την θητεία του στη Βουλή.

Η απόσυρση του Χάρη

Μαζί με τον Αβέρωφ Νεοφύτου, την υποψηφιότητά του απέσυρε και ο αναπληρωτής πρόεδρος του κόμματος Χάρης Γεωργιάδης. Σημειώνεται πως το προηγούμενο διάστημα υπήρχε συζήτηση και διαβουλεύσεις μεταξύ στελεχών ούτως ώστε ο Δημήτρης Δημητρίου να αποσυρθεί και να διεκδικήσει ο Χάρης Γεωργιάδης, δεδομένου ότι ο τελευταίος διαβεβαίωνε πως θα είναι πρόεδρος μίας θητείας. Η «Κ» είχε αποκαλύψει και συζήτηση με την εμπλοκή του Γιώργου Παμπορίδη ώστε ο Χάρης Γεωργιάδης να μείνει για δύο χρόνια και στη συνέχεια να διεκδικήσει ο Δημήτρης Δημητρίου. Πρόταση που δεν έβρισκε σύμφωνο τον κ. Δημητρίου.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου μάζεψε τα προσωπικά του αντικείμενα από τον πέμπτο όροφο, συζήτησε αρκετή ώρα την απόφασή του με τους στενούς του συνεργάτες και ευχαρίστησε το προσωπικό του ΔΗΣΥ προτού αποχωρήσει.

Η απόσυρση του Χάρη Γεωργιάδη, ενός πολιτικού προσώπου που υπήρξε στο παθάλιο του υπουργείου Οικονομικών κατά την μνημονιακή περίοδο και για πολλούς θεωρείτο ο διάδοχος του Αβέρωφ Νεοφύτου στον ΔΗΣΥ, προκάλεσε την έκπληξη πολλών. Ο ίδιος ξεκαθάρισε πάντως πως ο στόχος του ήταν η ανανέωση και από τη στιγμή που νέα πρόσωπα μπαίνουν μπροστά τότε ο ίδιος δεν έχει λόγο να διεκδικήσει πλέον. Ήταν μία απόφαση που έλαβε από το βράδυ της Δευτέρας και την γνωστοποίησε στους στενούς του συνεργάτες. Το ποια θα είναι τα επόμενα πολιτικά του βήματα θα διαφανεί το επόμενο διάστημα.

Πλέον ο ΔΗΣΥ μπαίνει σε μία εποχή που θα διαφανεί αν θα είναι παράγοντας σταθερότητας ή αν θα ενισχύσει την εσωστρέφεια που επικρατεί στο κόμμα. Ο Δημήτρης Δημητρίου κατά την υποβολή της υποψηφιότητάς του έχει πει πως «είναι η ώρα να πάμε μπροστά. Για να πάμε μπροστά χρειάζεται να δούμε όλοι μαζί πως προχωρούμε σ' ένα νέο ξεκίνημα. Αν επιλεγεί η στασιμότητα, πολύ φοβάμαι ότι θα συνεχίσει να βυθίζεται ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Είμαι έτοιμος, είμαι δυνατός, έχω την όρεξη, έχω τον χρόνο να κάνουμε αυτή τη μάχη με αξιοπρέπεια, με πολιτικό ήθος, με ειλικρίνεια για τις καλύτερες μέρες του Δημοκρατικού Συναγερμού». Ο ίδιος έχει ένα πολύ καλό οργανωτικό και πολύ καλή σχέση με τη βάση του κόμματος. Ανοικτό είναι αν αυτό το καλό οργανωτικό και η δυναμική που παρουσίασε στην αρχή θα ανατραπεί από την εμφάνιση της προέδρου της Βουλής στην διαδικασία.

Η Αννίτα Δημητρίου κατά την υποβολή της υποψηφιότητάς της τόνισε πως η ενότητα αποτελεί σήμερα κορυφαίο ζητούμενο για τον Δημοκρατικό Συναγερμό. «Είμαι αποφασισμένη να εργαστώ σκληρά, χωρίς δεσμεύσεις και χωρίς αποκλεισμούς, για να επαναφέρουμε το σύνολο των συναγωνιστών και υποστηρικτών μας στο δρόμο της συνεννόησης και της κοινής πορείας. Εξάλλου η υποψηφιότητά μου δεν στρέφεται εναντίον κανενός αλλά έχει ως μοναδικό στόχο το κάλεσμα για ενότητα», ανέφερε χαρακτηριστικά. Αξίζει να σημειωθεί πως πριν την υποβολή της υποψηφιότητάς της συζήτησε το θέμα με τον Νίκο Αναστασιάδη με τον οποίο διατηρεί πολύ καλές σχέσεις. Το αν ο Νίκος Αναστασιάδης θα βοηθήσει την εκλογή της είναι ανοικτό. Θεωρείται βέβαιο πάντως πως θα έχει την στήριξη του Αβέρωφ Νεοφύτου. Σε ό,τι αφορά τα στελέχη του κόμματος οι οποίες διεργασίες και συμμαχίες θα προκύψουν τις επόμενες μέρες και θα συνδέονται σίγουρα με την διεκδίκηση των υπόλοιπων θέσεων στην ανώτατη πυραμίδα.

Οι τέσσερις εν δυνάμει υποψήφιοι που έγιναν δύο

Το χρονικό έναρξης των διαδικασιών εκλογής νέου προέδρου στον Δημοκρατικό Συναγερμό χωρίς τον Αβέρωφ Νεοφύτου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η απόσυρση του ενδιαφέροντος του Αβέρωφ Νεοφύτου από την προεδρική κούρσα στον Δημοκρατικό Συναγερμό δεν μπορεί να θεωρηθεί κεραυνός εν αιθρία. Οι ζημιώσεις μέσα στο Σαββατοκύριακο, που πέρασε, λίγο πολύ είχαν προϊδεάσει τους συναγερμικούς και όχι μόνο για τις εξελίξεις στο κόμμα της Δεξιάς. Αν υπήρχε κάτι που τράβηξε την προσοχή, την Δευτέρα το μεσημέρι, ήταν η έξοδος του προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού από τα κεντρικά γραφεία του κόμματος. Μια έξοδος που στην ουσία σηματοδοτεί το τέλος μιας εποχής για τον πολιτικό στην κορυφή της Πινδάρου. Έχοντας στο πλευρό του τη σύζυγό του Μαρία, ο Αβέρωφ Νεοφύτου αμέσως μετά τη λήξη της υποβολής υποψηφιοτήτων, στη 1η ώρα το μεσημέρι, κατέβηκε από τον πέμπτο όροφο που είναι το γραφείο του και πρώτοι αποχωρήσει έκανε μια ολιγόλεπτη στάση στο ισόγειο του κτιρίου όπου τον ανέμεναν δημοσιογράφοι και τηλεοπτικές κάμερες. Η αποχώρηση του κ. Νεοφύτου από την προεδρία του Συναγερμού έγινε με τρεις λέξεις, «Αξιοπρέπεια, Ευθύνη και Ενότητα», όπως ο ίδιος είπε. Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, μέχρι την 11η Μαρτίου, ημερομηνία κατά την οποία θα πραγματοποιηθεί η εκλογή του διαδόχου του, προτού περάσει την πόρτα των κεντρικών γραφείων ξεκαθάρισε πως παραμένει

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου αποχώρησε από τα κεντρικά γραφεία του Δημοκρατικού Συναγερμού αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής υποψηφιοτήτων, έχοντας στο πλευρό του τη σύζυγό του Μαρία.

πολιτικά μάχιμος για τον τόπο και την παράταξη του. Οστόσο αυτό που προκάλεσε αίσθηση και που μπορεί να θεωρηθεί ως σημάδι πίκρας ήταν η απάντησή στο ερώτημα που του τέθηκε «ποια ήταν η πιο δύσκολη ημέρα για τον ίδιο, η 5η Φεβρουαρίου ή η σημερινή (Δευτέρα) και αν συμμερίζεται την άποψη ότι τον υπονόμευσε ο απερχόμενος Πρόεδρος της Δημοκρατίας». Ο κ. Νεοφύτου χωρίς να το πολυσκεφθεί απάντησε. «Έχω την αγάπη της Μαρίας μου, την αγάπη του κόσμου και κοιτάζουμε μπροστά και παραμένουμε μαζί».

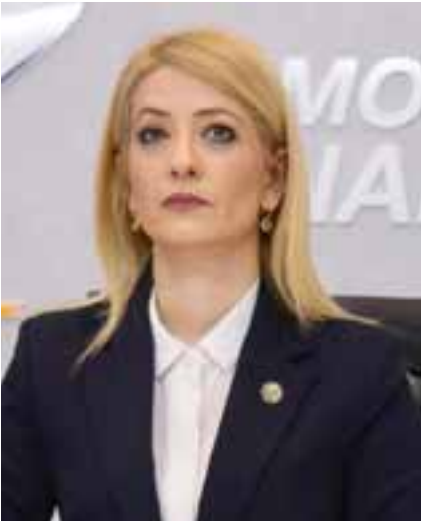
Δημήτρης Δημητρίου

Η αντίστροφη μέτρηση για την πρώτη πράξη των εκλογικών διεργασιών στον Συναγερμό, την υποβολή υποψηφιοτήτων, ξεκίνησε νωρίς το πρωί της Δευ-

Ο Δημήτρης Δημητρίου, εκπρόσωπος τύπου και βουλευτής του ΔΗΣΥ και η Αννίτα Δημητρίου, αντιπρόεδρος του κόμματος και πρόεδρος της Βουλής, είναι οι δύο υποψήφιοι που θα διεκδικήσουν την προεδρία του ΔΗΣΥ.

τέρας. Ο Δημήτρης Δημητρίου, εκπρόσωπος τύπου και βουλευτής του κόμματος, συνοδευόμενος από τη σύζυγό του Ντίνα δεν άφησε δημοσιογράφους και τηλεοπτικές κάμερες να αναμένουν. Πρώτος έφθασε στα κεντρικά γραφεία υποβάλλοντας και επίσημα υποψηφιότητα στο ισόγειο του κτιρίου. Απευθυνόμενος στους συναγερμικούς έστειλε ενωτικό μήνυμα και ενδυνάμωσης του κόμματος, τονίζοντας την ανάγκη για «ολική επανεκκίνηση, μια αναγέννηση

του Δημοκρατικού Συναγερμού». Όπως ο ίδιος είπε η υποψηφιότητά του είναι μια ανεξάρτητη υποψηφιότητα που απευθύνεται στις χιλιάδες των αγνών, περήφανων συναγερμικών. «Σ' αυτούς απευθύνομαι, απ' αυτούς παίρνω δύναμη, ζητώ τη στήριξή τους για να προχωρήσουμε μαζί, να δυναμώσουμε, να μεγαλώσουμε τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός σ' αυτούς ανήκει. Δεν ανήκει σε κανέναν άλλο. Στον αγνό κόσμο, στους συμπολίτες

μας, στους συναγερμικούς που θέλουμε να είναι περήφανοι όπως ποτέ».

Χάρης Γεωργιάδης

Στις 10.15 έφθασε στα γραφεία του Συναγερμού ο αναπληρωτής πρόεδρος του κόμματος, επίσης ενδιαφερόμενος για την προεδρία του ΔΗΣΥ. Αντί να κατευθυνθεί στο χώρο υποβολής υποψηφιοτήτων ο Χάρης Γεωργιάδης ανέβηκε στο γραφείο του απαντώντας σβυλλικά στις ερωτήσεις που δεχόταν ότι θα διαβουλευθεί πρώτα με τους συνεργάτες του. Απαντήσεις που ήταν πολύ φυσικό να φουντώνουν τα σενάρια περί απόσυρσής του από την προεδρική κούρσα του Συναγερμού. Το όλο σκηνικό ξεκαθάρισε λίγο μετά τις 12 το μεσημέρι όταν κατέβηκε στο χώρο υποβολής υποψηφιοτήτων όχι για να επιστομοποιήσει το ενδιαφέρον αλλά για να το αποσύρει με μια λιτή ανακοίνωση. Ο κ. Γεωργιάδης απέδωσε την απόφασή του στα στενά χρονοδιαγράμματα που έχουν τεθεί, τα οποία όπως είπε καθιστούν δύσκολη τη συνέχιση της προσπάθειας του. «Το κυριότερο όμως είναι το γεγονός ότι έχουν διαφοροποιηθεί οι λόγοι που με είχαν ωθήσει να διεκδικήσω. Η αλλαγή είναι δεδομένη, η παράταξη μας γυρίζει σελίδα και αυτό με ικανοποιεί». Ευχαριστώντας όσους στήριξαν την υποψηφιότητά του έστειλε μήνυμα ενότητας, συνοχής και αξιοπιστίας του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Αννίτα Δημητρίου

Το τελευταίο κομμάτι στο συναγερμικό πάζλ έθεσε η πρόεδρος της Βουλής και εκ των αντιπροέδρων του ΔΗΣΥ, Αννίτα Δημητρίου η οποία όπως αποδείχθηκε ανέμενε την κίνηση Γεωργιάδη προκειμένου να έλθει στο κεντρικά γραφεία του Συναγερμού και να καταθέσει την υποψηφιότητά της. Κοντά στη 1η ώρα η κα Δημητρίου έφθασε στην Πινδάρου και κατευθύνθηκε στο χώρο υποβολής υποψηφιοτήτων. Την ώρα που η κα Δημητρίου γινόταν ο δεύτερος πόλος στις εκλογές για την προεδρία του ΔΗΣΥ ολοκληρώνόταν η δεκάχρονη προεδρική θητεία του Αβέρωφ Νεοφύτου. Οι δηλώσεις της κας Δημητρίου περιείχαν ενωτικά μηνύματα πρώτاًς αποστέλλει από το δικαστικό κλίμα του προηγούμενου διαστήματος. Απώθηνε κάλεσμα επιστροφής των συναγερμικών που απομακρύνθηκαν από το κόμμα, ωστόσο στο ερώτημα αν ο Νίκος Χριστοδουλίδης έχει θέση στο κόμμα παρέπεμψε στη δημόσια τοποθέτηση του Αβέρωφ Νεοφύτου για τη στήριξη του Συναγερμού προκειμένου ο κ. Χριστοδουλίδης να ενταχθεί στους κόλπους του ΕΛΚ. Η υποψήφια πρόεδρος έκανε γνωστό πως δεν προτίθεται να παραιτηθεί από τη θέση της προέδρου της Βουλής εάν πάρει το χρίσμα στις 11 Μαρτίου επικαλούμενη την πρακτική που ακολουθούσαν και άλλοι ηγέτες κομμάτων που συνδύασαν το κομματικό με το πολιτειακό αξίωμα.

Από τον παππού στον εγγονό το επιχειρείν στην Κύπρο

Οικογενειακές εννέα στις δέκα επιχειρήσεις, ποια τα ατού, το ρίσκο και οι προκλήσεις

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Εταιρείες με ετήσιους τζίρους πολλών χιλιάδων ή και εκατομμυρίων, είναι οικογενειακές. Ξεκίνησαν από έναν ιδρυτή και πέρασαν στην συνέχεια στα παιδιά της οικογένειας. Στην Κύπρο αυτός ο αριθμός υπολογίζεται γύρω στο 90% και οι περισσότερες εξ αυτών είναι μικρομεσαίες. Παρά το μεγάλο αποτύπωμά τους στην οικονομία, αυτές οι επιχειρήσεις έρχονται αντιμέτωπες με σειρά προκλήσεων ως απόρροια της ισχυρής δέσμευσης των μελών της και των οικογενειακών σχέσεων και ισορροπιών. Όπως εξηγεί ο Μάριος Λουκάδης, ιδρυτής της Synpraxis Management Services, μεγάλη αδυναμία και πρόκληση για το μέλλον αυτών των εταιρειών είναι η έλλειψη μακροχρόνιας εμπειρίας εταιρικής διακυβέρνησης. Τα πιο πάνω ζητήματα, και ευρύτερα οι εσωτερικές και οι εξωτερικές προκλήσεις της μετάβασης της οικογενειακής επιχείρησης από την μια γενιά στην επόμενη, θα τεθούν προς συζήτηση σε ειδικό σεμινάριο το οποίο θα πραγματοποιηθεί στις 14 και 15 Μαρτίου.

-Οικογενειακές επιχειρήσεις. Ποιο το αποτύπωμά τους στο κυπριακό επιχειρείν;

Οι οικογενειακές επιχειρήσεις αποτελούν τον μεγαλύτερο αριθμό εταιρειών σε όλες τις χώρες και αποτελούν την ραχοκοκαλιά της οικονομίας. Τα αριθμητικά ποσοστά οικογενειακών επιχειρήσεων στο σύνολο επιχειρήσεων στις διάφορες χώρες κυμαίνονται από 60% μέχρι και 95%, ιδίως στην Ασία. Στην Κύπρο με βάση στοιχεία του 2009 από EFB (European Family Businesses), το ποσοστό οικογενειακών επιχειρήσεων στο σύνολο ανέρχεται στο 90%. Το ποσοστό στην οικονομία συνήθως είναι μικρότερο διότι έχουμε ένα μεγάλο αριθμό των οικογενειακών επιχειρήσεων να είναι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Λέγοντας αυτό, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι οικογενειακές επιχειρήσεις καλύπτουν όλο το φάσμα του επιχειρείν τόσο σε μέγεθος αλλά και σε τομέα δραστηριότητων. Στην Κύπρο, ένα κράτος μόλις 60 χρόνων, οι περισ-

σότερες επιχειρήσεις ιδρύθηκαν μετά το 1960. Η τουρκική εισβολή του 1974 επίσης επηρέασε σημαντικά, αφού ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνταν στα κατεχόμενα εδάφη αναγκάστηκαν να κλείσουν και η δραστηριότητα στις ελεύθερες περιοχές, αυξήθηκε. Έτσι, οι περισσότερες οικογενειακές επιχειρήσεις βρίσκονται μεταξύ Ιδρυτή (1η γενιά) και εγγονία (3η γενιά).

-Τι σημαίνει αυτό για τα επόμενα βήματα της επιχείρησης;

Η μετάβαση από την 1η στη 2η γενιά και από την 2η στην 3η είναι σημαντικά ευαίσθητες, ιδίως στην Κύπρο που δεν έχουμε μακροχρόνιες εμπειρίες εταιρικής διακυβέρνησης. Οι οικογενειακές επιχειρήσεις ξεκινούν από το στάδιο του Ιδρυτή. Ο ιδρυτής προχωρά σε ένα φοβερά τολμηρό βήμα και συνήθως παίρνει πολλά ρίσκα, δουλεύει ατέλειωτες ώρες με αφοσίωση, και όλες οι αποφάσεις της εταιρείας στρέφονται γύρω από τον ιδρυτή και το εγώ του. Όταν η 2η γενιά είναι έτοιμη να δραστηριοποιηθεί στην επιχείρηση, τότε συνήθως τα παιδιά που μεγάλωσαν μαζί και γευμάτιζαν στο ίδιο τραπέζι με τους γονείς αναλαμβάνουν διαφορετικούς ρόλους στην επιχείρηση, τις περισσότερες φορές υποσυνείδητα δρομολογημένα από τους γονείς. Με τη σειρά τους, τα παιδιά δουλεύουν σε αρμονία και προσπαθούν να πείσουν τον ιδρυτή για αλλαγές. Ο κάθε άνθρωπος θέλει να βάλει την δική του σφραγίδα και η πίεση στα παιδιά είναι φοβερή, διότι κατ' αρχή συνυπάρχουν με τον ιδρυτή που περιμένει τα παιδιά του να είναι όπως εκείνον (Mirror Image), αλλά επίσης δεν είναι έτοιμος να αφήσει να αναλάβει η νέα γενιά. Στη συνέχεια τα παιδιά παντρεύονται και αποκτούν τα δικά τους παιδιά και η σχέση γίνεται ακόμη πιο περίπλοκη με τον αυξημένο αριθμό ατόμων στην οικογένεια αλλά και στην επιχείρηση. Νέα άτομα που είτε είναι τελείως ξένοι (γαμπροί και νύφες), αλλά και τα εγγόνια (Συνομιτισμόνδια Σαδελιών) που μεγάλωσαν σε διαφορετικά σπίτια με διαφορετικές αξίες και αρχές και που επίσης παρακολουθούσαν την σχέση του γονέα τους

«Θα επιθυμούσαμε μια μεγαλύτερη εμπλοκή τόσο των Μέσων αλλά και των κρατικών υπηρεσιών. Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη συνδρομή αυτών των επιχειρήσεων στην οικονομία του τόπου και να βρουν τρόπο στήριξης τους».

Η 3η γενιά είναι συνήθως Millennials ή Generation Z και έχουν τελειώς διαφορετικές προσεγγίσεις από τις προηγούμενες γενιές σε θέματα όπως τεχνολογία και προτεραιότητες.

με τους παππούδες. Επίσης η 3η γενιά είναι συνήθως Millennials ή Generation Z, οι οποίοι έχουν τελείως διαφορετικές προσεγγίσεις από τις προηγούμενες γενιές σε πολλά θέματα όπως τεχνολογία, προσωπικές προτεραιότητες, διαφορετικότητα, πολυπολιτισμικότητα κλπ.

Ιδιαιτερότητες
- Τι στοιχεία υπάρχουν για την παρουσία των οικογενειακών επιχειρήσεων στην Κύπρο;

-Δυστυχώς, στοιχεία στην Κύπρο δεν υπάρχουν, αλλά αν μπορούμε να βασιστούμε στις δικές μας εμπειρίες που είχαμε μεγάλο αριθμό οικογενειακών επιχειρήσεων θα μπορούσαμε να βγάλουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

●Οι περισσότερες επιχειρήσεις στην Κύπρο είναι μεταξύ 1ης και 2ης ή 2ης και 3ης γενιάς.

- Οι περισσότεροι προτιμούν και εναθαρύνουν τα παιδιά τους να συνεχίσουν στην οικογενειακή επιχείρηση.
- Οι προτιμήσεις ακολουθούν το μοντέλο ισότητας, δηλαδή μετοχές σε όλους τους κληρονόμους, αλλά έχει και μεγάλο αριθμό που τείνουν προς το μοντέλο συνεταιρισμός, δηλαδή μετοχές μόνο σε όσους εργάζονται στην επιχείρηση.
- Οι εξ αγκιστείας συγγενείς συνήθως αποκλείονται τόσο από την συμμετοχή αλλά και την εργασία στις επιχειρήσεις.
- Η παραδοσιακή προτίμηση «να αναλάβει ο γιός», φθίνει.
- Δεν υπάρχει ο απαραίτητος διαχωρισμός ρόλων μεταξύ οικογένειας, ιδιοκτησίας, Διοικητικού Συμβουλίου και Διοίκησης της επιχείρησης.
- Σπάνια είναι η συμμετοχή εξωτερικών τόσο σε επίπεδο υψηλόβαθμων στελεχών αλλά και ανεξάρτητων μελών του ΔΣ.
- Οι νέες γενιές, κυρίως οι Millennials, έχουν καλύτερη αντίληψη και θέληση στο θέμα διακυβέρνηση.
- Οι παλαιότερες γενιές δεν έχουν ετοιμάσει τον εαυτό τους τόσο οικονομικά, αλλά κυρίως ψυχολογικά για την «έξοδο».
- Ποιες οι ιδιαιτερότητες των οικογενειακών επιχειρήσεων και ποια τα συχνότερα λάθη;**
- Οι οικογενειακές επιχειρήσεις συνήθως είναι επιχειρήσεις πετυχημένες και με οικονομικά αποτελέσματα ιδίως

σε περιόδους κρίσης, πολύ περισσότερα από τις μη οικογενειακές. Αυτό συμβαίνει λόγω της δέσμευσης της οικογένειας για την επιχείρηση, τη συνεχή μεταφορά γνώσης αλλά και την περφηγεία που συνδέει τα δύο. Δυστυχώς όμως οι οικογενειακές επιχειρήσεις έχουν και μεγάλο ποσοστό αποτυχιών κυρίως -όπως έχει δείξει σχετική έρευνα- λόγω της εσωστρέφειας που τις διακατέχει και πηγάει συνήθως από τον παράγοντα οικογένεια και τα συναισθήματα που κουβαλά. Τα πράγματα γίνονται πιο απλά, χωρίς διαδικασίες, και συνήθως χωρίς πειθαρχία. Δεν υπάρχει σύστημα αλλά ούτε και σωστή διακυβέρνηση που να εγγυάται τον επαγγελματισμό στη λειτουργία της εταιρείας. Επίσης, η υπάρχουσα γενιά δεν ετοιμάζει σωστά την επόμενη που θα αναλάβει. Αντίθετα, τους περιμένει να είναι πιστό αντίγραφο δικό τους, πράγμα αδύνατο, και αυτό τους απογοητεύει και τους «δικαιολογεί» να μην αποχωρούν. Θα πρέπει να αντιληφθούν ότι τα πράγματα αλλάζουν και ίσως οι δεξιότητες των παιδιών τους να είναι πιο χρήσιμες στην εξέλιξη της επιχείρησης. Επίσης, πρέπει να δεχτούν ότι η σκληρή δουλειά δεν είναι αυτοσκοπός και ότι οι νέες γενιές ζητούν καλύτερη ισορροπία στη ζωή τους. Τέλος, οι νέες γενιές πρέπει να εκτιμήσουν το τι τους πρόσφεραν οι πρόγονοι και να μην διακατέχονται από μια κριτική διάθεση και τάση να αλλάζουν τα πάντα.

Διήμερο συνέδριο τον Μάρτιο

Στις 14-15 Μαρτίου από τις 9:00-17:45 στο Aelia Wellness Centre προγραμματίζεται συνέδριο για τις οικογενειακές επιχειρήσεις, στο οποίο θα συζητηθούν ολιστικά όλες οι εσωτερικές και εξωτερικές προκλήσεις από την μία γενιά στην επόμενη. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει επίσκεψη στις εταιρείες που θα συμμετάσχουν, συζητώντας τα δικά τους θέματα που αντιμετωπίζουν προτείνοντας λύσεις. Θα καλύπτει θέματα τεχνικά όπως αξίες της επιχείρησης, οικογενειακό συμφωνητικό, ο ρόλος των διαφόρων θεσμικών οργάνων στην επιχείρηση, διαδοχή, αλλά και θέματα σχέσεων που είναι απαραίτητα για την επιτυχία της επιχείρησης αλλά και την οικογενειακή ευημερία. Πρόκειται για σεμινάριο με πλήρη επιχορήγηση από την ANAD και έχει μηδενικό κόστος για τους συμμετέχοντες.

Ναι, θέλουν να βάλουν τη δική τους σφραγίδα, να τονώσουν το δικό τους εγώ και την πίεση του περιβάλλοντος που είναι πανέτοιμο να τους κρίνει, αλλά ως κάνουν υπομονή. As δείξουν στοιχεία ενσυναίσθησης προς τους προκατόχους πριν περιμένουν κάτι αντίστοιχο. Για την μακροχρόνια επιτυχία των επιχειρήσεων χρειάζεται ολοκληρωμένη προσέγγιση, τόσο τεχνική όσο και συναισθηματική. Μπορεί να έχεις την καλύτερη διακυβέρνηση, αλλά αν οι άνθρωποι σχέσεις, η επικοινωνία και η ενσυναίσθηση υστερούν τότε τα αποτελέσματα δεν θα είναι θετικά αλλά το αντίστροφο.

-Υπάρχει επιμόρφωση στη διαχείριση τέτοιων ζητημάτων;

-Εδώ και δύο χρόνια η ομάδα Be.e Philosophy στην οποία ανήκω, έχει φέρει εις πέρας μια σειρά από μικρής διάρκειας εργαστήρια αλλά και διήμερα σεμινάρια με συμμετοχή πάνω των πενήντα Κυπριακών Οικογενειακών επιχειρήσεων. Αξίζει να αναφέρουμε την θετική αντιμετώπιση της ANAD στο θέμα στηρίζοντας τα διήμερα σεμινάρια με πλήρη επιχορήγηση, δίνοντας έτσι την ευκαιρία σε μικρές αλλά και μεσαίες επιχειρήσεις να συμμετέχουν και με 2-3 μέλη τους που κάνει το σεμινάριο ακόμη πιο σημαντικό, διότι η εμπειρία μοιράζεται. Αξίζει να αναφέρουμε ότι το Be.e Philosophy προσφέρει σε ένα μεγάλο αριθμό Οικογενειακών Επιχειρήσεων Συμβουλευτικές Υπηρεσίες.

-Ποια τα επόμενα βήματα για αυτήν την κατηγορία επιχειρήσεων;

-Ως επόμενα βήματα θα βλέπαμε την περισσότερη δραστηριοποίηση του Be.e Philosophy σε θέματα Οικογενειακών Επιχειρήσεων. Θα επιθυμούσαμε μια μεγαλύτερη εμπλοκή τόσο των Μέσων αλλά και κρατικών υπηρεσιών, αφού αντιληφθούν τον ρόλο και τη συνδρομή αυτών των επιχειρήσεων στην οικονομία του τόπου, να βρουν τρόπο στήριξης τους -όχι άμεσων οικονομικών αλλά έμμεσων.

Ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο ερευνών για αέριο στην Κρήτη

Το σκάφος της PGS συνέλεξε τα δεδομένα από τα δύο θαλάσσια οικόπεδα

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Μετά τρεις μήνες και κάτι, το ερευνητικό σκάφος της PGS αναχώρησε από την περιοχή της Κρήτης αφού ολοκλήρωσε επιτυχώς τις σεισμικές έρευνες στα δύο θαλάσσια οικόπεδα δυτικά και νοτιοδυτικά του νησιού για λογαριασμό της κοινοπραξίας των ExxonMobil και HELLENIC ENERGY.

Οι έρευνες και τα δεδομένα που συλλέχθηκαν προσφέρουν για πρώτη φορά εικόνα και πληροφορίες για σημαντικές ακαρτογράφτες περιοχές εντός της ελληνικής ΑΟΖ. Θα ακολουθήσει η ερμηνεία και η αξιολόγηση των δεδομένων προκειμένου να ληφθούν οι αποφάσεις για την είσοδο στην επόμενη φάση των ερευνητικών γεωτρήσεων με στόχο την πρώτη δοκιμαστική εντός του 2025. Η συνέπεια και η συνέχεια τόσο από πλευράς πολιτείας όσο και από πλευράς επενδυτών θα κρίνουν το τελικό στοίχημα στην υπόθεση αξιοποίησης των εγχώριων υδρογονανθράκων, που τέθηκε από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη τον περασμένο Απρίλιο. Την επιτυχή ολοκλήρωση των

διαδιαστάτων σεισμικών ερευνών στις δύο θαλάσσιες περιοχές της Κρήτης ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενέργειακών Πόρων (ΕΔΕΥΕΠ).

Από την έναρξή τους στις 10 Νοεμβρίου 2022 και μέχρι την ολοκλήρωσή τους, οι γεωφυσικές έρευνες απεικόνισαν του υπεδάφους του θαλάσσιου πυθμένα για τον εντοπισμό δυνητικών κοιτασμάτων φυσικού αερίου διεξήχθησαν με εντατικούς ρυθμούς, υπερβαίνοντας μάλιστα κατά πολύ τις ελάχιστες συμβατικές υποχρεώσεις. Συνολικά συλλέχθηκαν σειсмоγραφικά δεδομένα από 12.278 χιλιόμετρα έναντι των 6.500 χιλιομέτρων που προβλέπονταν ως ελάχιστη συμβατική υποχρέωση. Οι έρευνες ολοκληρώθηκαν επιτυχώς με εφαρμογή των αυστηρότερων προτύπων και μέτρων ασφαλείας για την προστασία του περιβάλλοντος και της θαλάσσιας ζωής. Διεξήχθησαν υπό την εποπτεία της ΕΔΕΥΕΠ, η οποία και είχε τοποθετήσει δικούς της ανεξάρτητους παρατηρητές που παρακολουθούσαν την εφαρμογή και την τήρηση όλων των προβλεπόμενων περιβαλλοντικών

Συνολικά συλλέχθηκαν δεδομένα από 12.278 χιλιόμετρα στα δύο θαλάσσια οικόπεδα δυτικά και νοτιοδυτικά της Κρήτης.

Θα ακολουθήσει αξιολόγηση των δεδομένων με στόχο να γίνει δοκιμαστική γεώτρηση εντός του 2025.

μέτρων και κανονισμών. Τη βαθιά ικανοποίηση της εταιρείας για την εξαιρετική συνεργασία της με τους επενδυτές, οι οποίοι -όπως σημείωσε- αύξησαν τις επενδύσεις τους και ολοκλήρωσαν με ταχείς ρυθμούς το ερευνητικό πρόγραμμα, εξέφρασε

ο επικεφαλής της ΕΔΕΥΕΠ Αριστοφάνης Στεφάτος. «Βρισκόμαστε μπροστά σε μια άνευ προηγουμένου ευκαιρία να αξιοποιήσουμε τους πόρους φυσικού αερίου της Ελλάδας με τρόπο που όχι μόνο μπορεί να αποφέρει οικονομικά και στρατηγικά οφέλη, αλλά και να υποστηρίξει την επιτάχυνση της μετάβασης σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον, που αποτελεί τον απώτερο στόχο», δήλωσε ο πρόεδρος της ΕΔΕΥΕΠ Ρικάρντ Σκούφιας.

«Μέσα σε δύο χρόνια προχωρήσαμε σε σεισμικές έρευνες σε πέντε περιοχές, σε αντίθεση με μόλις δύο περιοχές από το 2011 έως το 2020.

Θα ήθελα να συχαρώ όλα τα εμπλεκόμενα μέρη και να δηλώσω πως αναμένουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα αποτελέσματα των ερευνών. Στόχος μας είναι να έχουμε την πρώτη δοκιμαστική γεώτρηση εντός του 2025. Πρέπει να διαπιστώσουμε αν το υπέδαφος της πατρίδας μας κρύβει μια νέα πιθανή πηγή πλούτου με κοιτάσματα που μπορούν να αξιοποιηθούν προς όφελος της ελληνικής κοινωνίας. Η κυβέρνηση θα συνεχίσει να ανταποκρίνεται με ταχύτητα και ρεαλισμό στις προκλήσεις της ενεργειακής κρίσης», δήλωσε ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας.

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑΝΝΑ**

Το μέλλον της Κύπρου

Υπάρχει μια μεγάλη ευκαιρία στην Κύπρο με τη νέα κυβέρνηση. Μπορεί να περάσει στη νέα εποχή χωρίς βαρίδια του παρελθόντος. Είναι λογικό να της δοθεί μια μικρή περίοδος χάριτος ως ειθισται, μέχρι να καταφέρει να συντονιστεί για να ξεδιπλώσει την πολιτική της. Υπάρχουν τομείς που θα ήταν καλό να επικεντρωθεί αφού θα δώσουν γρήγορες νίκες από τη μια, και από την άλλη θα καλύτερευουν τις ζωές των πολιτών. Η ψηφιακή μετάβαση είναι ένα κορυφαίο θέμα που αφορά άμεσα την καθημερινότητα των πολιτών. Δημιουργώντας τις κατάλληλες υποδομές ο χρόνος εκδόσης πιστοποιητικών και άλλων εγγράφων μπορεί να μειωθεί αισθητά με αποτέλεσμα τη μοντερνοποίηση της δημόσιας υπηρεσίας. Την ίδια ώρα, ψηφιακές υποδομές στις πόλεις και την επαρχία που θα βοηθούν στην επικοινωνία, την μετακίνηση και την ενημέρωση θα δημιουργήσουν τις συνθήκες ώστε να ανέβει η αξία των περιουσιών, όπως επίσης και να φέρει περισσότερες άμεσες επενδύσεις. Η πράσινη μετάβαση είναι το δεύτερο (και να σημαίνει σε προτεραιότητα) θέμα το οποίο πρέπει η νέα κυβέρνηση να βάλε ως στόχο να πετύχει. Όπως και η ψηφιακή μετάβαση, έτσι και η πράσινη μετάβαση έχει ως σκοπό να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης. Κράτος, πολίτες και επιχειρήσεις πρέπει να δουλέψουμε όλοι μαζί και συντονισμένα για να καταφέρουμε να κάνουμε την Κύπρο το «πράσινο» νησί της Μεσογείου. Μειώμενα καύσιμα, κατάλληλη εκπαίδευση, υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στον δημόσιο τομέα αλλά και ώθηση στις «πράσινες» επενδύσεις είναι κάποια από τα συστατικά της επιτυχίας. Στις πλείστες των περιπτώσεων δεν θα πρέπει να ανακαλύψουμε τον τροχό, απλά θα πρέπει να είμαστε σε θέση να υιοθετήσουμε επιτυχημένες λύσεις τις οποίες φυσικά θα προσαρμόσουμε στα δικά μας δεδομένα. Τέλος, η ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων από τα παιδιά μας είναι επιβεβλημένη ώστε να μπορέσουμε να μειώσουμε την ανεργία και να δημιουργήσουμε επιστήμονες οι οποίοι θα μείνουν στην Κύπρο και θα αλλάξουν τη χώρα.

Ο Κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

«Ανοιχτοί σε διάλογο, αλλά με προϋποθέσεις»

Μπισοτάκης, Δένδιας εξήγησαν στον Μπλίνκεν ότι δεν είναι δυνατόν να συζητηθούν με την Αγκυρα θέματα κυριαρχίας

Του **ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΩΣ**

Η πρόθεση της Αθήνας για την καλλιέργεια εδάφους που μπορεί να οδηγήσει σε ειλικρινή διάλογο πάνω στη βάση όλων όσα μπορεί να συζητήσει η Ελλάδα και όχι πάνω στη μαξιμαλιστική ατζέντα και τις διεκδικήσεις της Αγκυρας, ήταν η βασική διπλωματική αποστολή την οποία ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Αντονι Μπλίνκεν, μετέφερε στην Ουάσιγκτον, μετά τις επαφές του με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον ομόλογό του Νίκο Δένδια. Ο κ. Μπλίνκεν μετέφερε στην Αθήνα το σαφές αίσημα ανακούφισης που υπάρχει στην Ουάσιγκτον, καθώς μετά τον καταστροφικό σεισμό στα νότια της Τουρκίας και την εκ των πραγμάτων υπαναχώρηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στο εσωτε-

ρικό μέτωπο, ο «βραχνάς» των ελληνο-τουρκικών και το ενδεχόμενο κάποιου επεισοδίου κατά τη διάρκεια δύο παράλληλων προεκλογικών περιόδων στις δύο πλευρές του Αιγαίου μπαίνει για την ώρα στο περιθώριο. Και στις δύο πλευρές υπάρχει η αίσθηση (αν και ο κ. Ερντογάν είναι ο μόνος που πραγματικά γνωρίζει) ότι οι εκλογές στην Τουρκία δεν θα παραταθούν πέρα από τον Ιούνιο, γεγονός το οποίο στην Ουάσιγκτον αντιμετωπίζεται ως «παράθυρο» ευκαιρίας δημιουργίας των προϋποθέσεων για μετεκλογικό διάλογο, όπως άλλωστε και ο κ. Μπλίνκεν υπονόησε κατά τις κοινές δηλώσεις του με τον κ. Δένδια. Εξέφρασε την ελπίδα ότι «σε κατάλληλο χρόνο» το θετικό μομέντουμ μετά τους σεισμούς «θα δημιουργήσει ένα ακόμη ισχυρότερο θεμέλιο ώστε οι δύο χώρες να προχω-

Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ φέρεται να σημείωσε πως θα πρέπει μετά τις εκλογές σε Ελλάδα και Τουρκία να καταβληθεί προσπάθεια επίλυσης των υφιστάμενων διαφορών.

ρήσουν και να επιλύσουν τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους». Και πρόσθεσε ότι «τώρα, δεν είναι ακριβώς μυστικό ότι Ελλάδα και Τουρκία πάνε σε προεκλογική περίοδο και συνθήως πρόκειται για μια αρκετά μπερδεμένη χρονική στιγμή για να ξεκινήσουν συζητή-

σεις για τέτοια θέματα». Τόσο ο πρωθυπουργός όσο και ο υπουργός Εξωτερικών υπογράμμισαν ότι η αλληλεγγύη που δείχνει η Ελλάδα προς την Τουρκία στην παρούσα φάση είναι διακριτή από τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και αποτελεί ανθρωπιστική υποχρέωση, παρά επένδυση προς κάποια κατεύθυνση. Ο κ. Δένδιας υπογράμμισε, μάλιστα, ότι «είναι αυτοτελής υποχρέωσή μας να βοηθήσουμε τους Τούρκους και τους Σύρους συνανθρώπους μας».

Η τουρκική στάση

Ακόμη πιο λεπτομερώς, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ο πρωθυπουργός κατά τη συζήτηση που είχε με τον κ. Μπλίνκεν το βράδυ της Δευτέρας υπενθύμισε την προ της 6ης Φεβρουαρίου (σεισμοί) τουρκική συμπε-

ριφορά, από το τουρκολιβυκό μνημόνιο του 2019, την προσπάθεια να διασπαστούν τα ελληνικά σύνορα με αιχμή πρόσφυγες τον Μάρτιο του 2020, την κρίση του «Ορούτς Ρέις» αργότερα το ίδιο έτος, τις επιστολές με τις οποίες συνδέεται η ελληνική κυριαρχία στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου με την αποστρατιωτικοποίησή τους. Παράλληλα, από την ελληνική πλευρά εξηγήθηκε ότι η προσπάθεια που έκανε ο υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, κατά τη συνάντησή του με τον κ. Μπλίνκεν να αναφερθεί σε «έξι σημεία» που φέρεται να παρουσίασε ο εκπρόσωπος του Τούρκου προέδρου Ιμραχίμ Καλίν στη διπλωματική σύμβουλο του πρωθυπουργού Άννα-Μαρία Μπούρα, είναι εκ των πραγμάτων εκ του περισσού, καθώς η Αθήνα a priori ζητάει τη δια-

τήρηση ανοιχτών διαύλων. Το ζήτημα είναι ότι σε περίπτωση, για παράδειγμα, επανέναρξης των διερευνητικών επαφών, η Ελλάδα δεν δύναται να συζητήσει θέματα κυριαρχίας, όπως σαφώς υπονοεί η Αγκυρα.

Μετά τις χθεσινές επαφές εξεδόθη και το κοινό ανακοινωθέν του 4ου Στρατηγικού Διαλόγου, που περιλαμβάνει επτά κατηγορίες συνεργασίας (περιφερειακά ζητήματα, άμυνα και ασφάλεια, ανθρωπιστικές προκλήσεις και ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών, ενέργεια και περιβάλλον, επιβολή νόμου και αντιμετώπιση τρομοκρατίας, εμπόριο και επενδύσεις και δεσμοί μεταξύ των δύο λαών) και η ευκολία με την οποία συνετάχθη είναι ενδεικτική της ατμόσφαιρας σύμπνοιας ανάμεσα στις δύο κυβερνήσεις.

«Όχι» στην αποστολή ελληνικών S-300 στην Ουκρανία

Τη σαφή άρνηση της Ελλάδας στο ενδεχόμενο αποστολής των αντιαεροπορικών πυραύλων συστημάτων ρωσικής κατασκευής τύπου S-300 στην Ουκρανία εξέφρασε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης κατά το δείπνο που παρέτεθη προς τιμήν του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Αντονι Μπλίνκεν το βράδυ της Δευτέρας. Το θέμα τέθηκε από την αμερικανική πλευρά (εκτός από τον κ. Μπλίνκεν παρόλτες ήταν οι υφυπουργοί Εξωτερικών Κάρεν Ντόνφριντ

ΗΠΑ για την απεξάρτηση από τα ρωσικά οπτικά συστήματα. Άλλωστε, οι δύο πλευρές ήδη προσανατολίζονται σε ένα πρόγραμμα ευρείας αντικατάστασης των ρωσικών όπλων με αμερικανικά.

Από την ελληνική πλευρά, τόσο στο τετ α τετ των κ. Μητσοτάκη και Μπλίνκεν, όσο και χθες στη συνάντησή του υπουργού Εθνικής Άμυνας Νίκου Παναγιωτόπουλου, κατέστη σαφές ότι η Ελλάδα μπορεί να συνεισφέρει με διαφορετικούς τρόπους. Στην παρούσα, προεκλογική φάση δεν τίθεται θέμα Leopard, το οποίο, άλλωστε, έχει ως βασικό παράγοντα τη Γερμανία, που αποτελεί και πιθανό βιομηχανικό εταίρο. Υπάρχει, ωστόσο, η σχετική συζήτηση καθώς η Ελλάδα διαθέτει τον μεγαλύτερο στόλο των παλαιότερων Leopard 1A5 στην Ευρώπη (πάνω από 500). Πάντως ο κ. Μπλίνκεν και χθες, μετά το 20λεπτο τετ α τετ με τον ομόλογό του Νίκο Δένδια και πριν από τον 4ο Στρατηγικό Διάλογο, ευχαρίστησε την Ελλάδα για τη βοήθειά της στην Ουκρανία και περιέγραψε την Αλεξανδρούπολη ως «στρατηγικό κόμβο μέσω του οποίου, μεταξύ άλλων, μεταφέρονται αμυντικοί οπλισμοί, φορτηγά, πυροβολικά για τις μονάδες του αμερικανικού στρατού και συμμάχων στο ΝΑΤΟ που επιχειρούν στην Ανατολική και τη Βόρεια Ευρώπη». Επί τουτώ ο κ. Μπλίνκεν δεν παρέλειψε να αναφερθεί στις επενδύσεις που έχουν γίνει για την αναβάθμιση των υποδομών του λιμένα της Αλεξανδρούπολης, συμπληρώνοντας ότι «έχουμε κάνει παρόμοιες επενδύσεις σε άλλα μέρη της Ελλάδας, περιλαμβανομένων 123 εκατ. δολαρίων σε βελτιώσεις υποδομών στη Σούδα και τη Λάρισα».

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΩΣ

Ο Νίκος Δένδιας ανέφερε στον Αντονι Μπλίνκεν ότι η αλληλεγγύη της Ελλάδας προς την Τουρκία είναι διακριτή από την εξωτερική πολιτική και αποτελεί πρωτίστως ανθρωπιστική υποχρέωση και όχι επένδυση προς κάποια κατεύθυνση.

Στην ατζέντα τα Δυτ. Βαλκάνια

Η επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Αντονι Μπλίνκεν και οι επαφές του στην Αθήνα λειτούργησαν, επιπλέον, ως μια άτυπη πλην σαφής και ορατή υποστήριξη των πρωτοβουλιών που έχει λάβει η κυβέρνηση στα Δυτικά Βαλκάνια τα τελευταία χρόνια. Ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας επισήμανε ότι ο ίδιος και ο κ. Μπλίνκεν συμφώνησαν «για την αμερικανική και κρατική ζωντανή η ευρωατλαντική πορεία των Δυτικών Βαλκανίων», ενώ υπενθύμισε ότι έχει επισκεφθεί την περιοχή επανειλημμένως σε μια προσπάθεια «που καταβάλλει η Ελλάδα για να αποφευχθεί μια νέα κρίση στην περιοχή μας». Σε πρακτικό επίπεδο ουσιαστικά και οι δύο υπουργοί αναφέρονταν στη προσπάθεια της ελληνικής κυβέρνησης να μεσολαβήσει ανάμεσα σε Βελιγράδι και Πρίστινα προκειμένου, με «οδηγό» τη γαλλογερμανική πρόταση για τη μείωση των εντάσεων, να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο διαλόγου. Οι φιλοδοξίες δεν είναι μεγάλες, αλλά στοχεύουν στη συμφωνία πάνω σε ένα αμοιβαίως αποδεκτό πλαίσιο επαφής ανάμεσα στις δύο πλευρές και, όχι βέβαια, στο περιεχόμενο. Είναι κοινό μυστικό ότι η αμερικανική υποστήριξη στις πρωτοβουλίες της Αθήνας στα Δυτικά Βαλκάνια έχει ως αφετηρία τη συμφωνία των Πρεσπών, η οποία στην Ουάσιγκτον θεωρείται ορόσημο καθώς επέτρεψε την ένταξη της Βόρειας Μακεδονίας στο ΝΑΤΟ και, όπως αντιμετωπίζεται από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού, μείωσε τη ρωσική επιρροή στη περιοχή.

Ο ρόλος της Ελλάδας στην ενεργειακή στρατηγική των ΗΠΑ για την Ευρώπη

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Το ισχυρό ενδιαφέρον των ΗΠΑ για την ενεργειακή απεξάρτηση των χωρών της ΝΑ Ευρώπης από τη Ρωσία και ο ρόλος που παίζει η Ελλάδα προς αυτή την κατεύθυνση διαμορφώνουν καθοριστικά τις διμερείς σχέσεις. Στον στρατηγικό διάλογο με τις ΗΠΑ η ενεργειακή ατζέντα συμπεριέλαβε έργα που συμβάλλουν σε αυτή την κατεύθυνση, όπως οι σταθμοί αεριοποίησης (FSRU), ο αγωγός IGB και ο νέος αγωγός διασύνδεσης Ελλάδας - Βόρειας Μακεδονίας. Στο κοινό ανακοινωθέν που εκδόθηκε γίνεται ρητή αναφορά στους δύο αγωγούς της Ελλάδας - Βόρειας Μακεδονίας - Σερβίας, η διασφαλιστεί ότι το νέο FSRU Αλεξανδρούπολης θα τεθεί σε λειτουργία μέχρι το τέλος του έτους. Γίνεται επίσης αναφορά στα έργα ηλεκτρικών διασυνδέσεων που μπορούν να «γεφυρώσουν» την Ευρώπη με την Αφρική και την

Σταθμοί αεριοποίησης, νέοι αγωγοί, ηλεκτρικές διασυνδέσεις που «γεφυρώνουν» την Ευρώπη με Αφρική και Ασία και δίκτυο μεταφοράς υδρογόνου.

Ασία, χωρίς να κατονομάζονται. Πρόκειται για τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις Ελλάδας - Αιγύπτου (GREGY της Elica Group του ομίλου Κοπελούζου) και GAP της εταιρείας Eunice) και Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ, που θα συμβάλουν στην απεξάρτηση της Ευρώπης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. Αντιθέτως, δεν γίνεται ρητή αναφορά στον αγωγό East Med, που σημαίνει ότι η αμερικανική πλευρά εμμένει στην απόσυρση στήριξης του

Ο Αμερικανός ΥΠΕΞ παραβρέθηκε στα εγκαίνια πτέρυγας στην πρεσβεία των ΗΠΑ, με τον αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο, τον Αμερικανό πρέσβη στην Αθήνα Τζορτζ Τσούντν και τη Μαρία Ολσον, επιτετραμμένη στην πρεσβεία των ΗΠΑ.

έργου, με το επιχείρημα ότι δεν είναι οικονομικά βιώσιμο και ότι αντιστρατεύεται την πολιτική της ενεργειακής μετάβασης. Η ελληνική πλευρά είχε συ-

μπεριλάβει στην ατζέντα του στρατηγικού διαλόγου τον East Med, με την επισήμανση να συμπεριληφθεί στο κοινό ανακοινωθέν. Αντ' αυτού, υπάρχει

μια αόριστη αναφορά που παραπέμπει στο συγκεκριμένο έργο: «Η Ελλάδα επανέλαβε την υποστήριξή της σε πιο παραδοσιακά έργα ενεργειακής υποδομής στην Ανατολική Μεσόγειο».

Το ενδιαφέρον των ΗΠΑ επικεντρώνεται στα νέα FSRU και τους αγωγούς που μπορούν να αυξήσουν τη δυναμικότητα εξαγωγών LNG μέσω του ελληνικού συστήματος. Στις συναντήσεις που είχε αμερικανικά αντιπροσωπεία με κλιμάκιο του ΔΕΣΦΑ έδειξε ειδικό ενδιαφέρον για τα έργα αναβάθμισης του ελληνικού συστήματος, όπως και για τον κάθετο άξονα που θα συνδέει το ελληνικό σύστημα φυσικού αερίου με της Βουλγαρίας, της Σερβίας, της Ρουμανίας, της Μολδαβίας και της Ουκρανίας. Στην αγορά της Ουκρανίας των 35 δισ. κ.μ. αερίου ετησίως στοχεύουν αμερικανικές εταιρείες LNG, γι' αυτό και οι ΗΠΑ στηρίζουν και δίνουν ειδικό ενδιαφέρον για το σχεδιαζόμενο

δεύτερο FSRU Αλεξανδρούπολης, το 90% της δυναμικότητας του οποίου θα κατευθύνεται στη συγκεκριμένη αγορά. Η πλευρά του ΔΕΣΦΑ παρουσίασε τα έργα αναβάθμισης του ελληνικού συστήματος, που μαζί με την αύξηση της δυναμικότητας του IGB (από τα 3 στα 5 δισ. κ.μ.) και τον διπλασιασμό της δυναμικότητας του Tap (από τα 11 στα 22 δισ. κ.μ.), θα οδηγήσουν σε αύξηση της δυναμικότητας εξαγωγών της χώρας από τα 2,3 δισ. κ.μ. σήμερα στα 8,5 δισ. κ.μ. αερίου ετησίως μέχρι το 2025. Η γ.γ. Ενέργειας Αλεξάνδρα Σδούκου παρουσίασε τον πλήρη κατάλογο των ενεργειακών έργων που προωθεί η Ελλάδα, μεταξύ των οποίων και σχέδιο του ΔΕΣΦΑ για την κατασκευή νέου δικτύου το οποίο θα μεταφέρει αποκλειστικά υδρογόνο που θα διασυνδεθεί με παρόμοιο δίκτυο στη Βουλγαρία και θα αποτελέσει μέρος της στρατηγικής της Ε.Ε. για το υδρογόνο.

Τι είπε ο Αλέξης Τσίπρας στον Αντονι Μπλίνκεν για την Αγκυρα

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΛΕΙΟΥ**

Σαράντα πέντε λεπτά διήρκεσε η συνάντηση του Αλέξη Τσίπρα με τον Αντονι Μπλίνκεν. Παρουσία του Γιώργου Κατρούγκαλου, του Βαγγέλη Καλαπάδη και των συνεργατών του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών, ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ είχε την ευκαιρία να συζητήσει με τον κ. Μπλίνκεν για τις ελληνοαμερικανικές σχέσεις, τα ελληνοτουρκικά, τις εξελίξεις στην Ουκρανία, αλλά και την οπτική του για τον νέο ρόλο των ΗΠΑ στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης υπογράμμισε ότι ο πό-

λεμος στην Ουκρανία οδήγησε σε μεγαλύτερη ένταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, με αύξηση της τουρκικής επιθετικότητας και του ανταγωνισμού στη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ. Πρόσθεσε ότι ο ρόλος των ΗΠΑ δεν μπορεί να περιορίζεται στην πώληση όπλων στην Ελλάδα και στην έκδοση ανακοινώσεων στη συνέχεια των παραβιάσεων, ούτε στην αποστολή μηνυμάτων ανοχής στην τουρκική επιθετικότητα (αγωγός EastMed, πώληση F-16).

Σε αυτό το πλαίσιο επισήμανε ότι το κλίμα αλληλεγγύης και συνεργασίας μετά τους φονικούς σεισμούς στην Τουρκία πρέπει να αξιοποιηθεί για να

Οι ΗΠΑ έχουν κρίσιμο ρόλο να διαδραματίσουν ασκώντας πιέσεις στην Τουρκία για να προχωρήσει ο διάλογος, αλλά με δύο σαφείς κόκκινες γραμμές, τόνισε ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ.

δημιουργηθεί μια νέα δυναμική στις ελληνοτουρκικές σχέσεις με την πρόωθηση ενός ουσιαστικού διαλόγου στη

βάση του διεθνούς δικαίου, με ορίζοντα την προσφυγή στη Χάγη για υφαλοκρηπίδα/ΑΟΖ. Τόνισε πως οι ΗΠΑ έχουν κρίσιμο ρόλο να διαδραματίσουν ασκώντας πιέσεις στην Τουρκία για να προχωρήσει ο διάλογος, με δύο σαφείς κόκκινες γραμμές που συνάδουν με τις αρχές που αναδεικνύουν διεθνώς: την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας και το δικαίωμα της να προσπαθεί την εδαφική ακεραιότητα των νησιών της με στρατιωτική παρουσία.

Το Κυπριακό

Κατά τη συνάντηση ο τέως πρωθυπουργός επισήμανε ότι πρέπει να κα-

ταβληθεί κάθε προσπάθεια μετά τις εκλογές για επανεκκίνηση των συνομιλιών για δικαιο και βιώσιμη λύση του Κυπριακού στη βάση των αποφάσεων του ΟΗΕ, χωρίς εγγυήσεις και κατοχικά στρατεύματα. Σε αυτό το πλαίσιο ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ αναφέρθηκε στις προτάσεις που έχει καταθέσει τόσο για τη διασύνδεση των ελληνοτουρκικών και των ευρωτουρκικών σχέσεων, όσο και για την επέκταση των χωρικών υδάτων της Ελλάδας στην Ανατολική Μεσόγειο και την οριοθέτηση ΑΟΖ/υφαλοκρηπίδας με γειτονικές χώρες, με την Κύπρο στο τραπέζι.

Υπογράμμισε, παράλληλα, την ανά-

γκη η διεθνής κοινότητα να πρωτοστατήσει για τον τερματισμό της παράνομης και αιματηρής ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία και την επιστροφή της Μόσχας στη διπλωματία. Προσέθεσε ότι αποτελεί επιλογή κάθε χώρας πώς θα επιδείξει αλληλεγγύη στον ουκρανικό λαό στον αγώνα του, στη βάση των αρχών της, της γεωπολιτικής θέσης της και των απειλών που αντιμετωπίζει. Για την Ελλάδα ανέφερε ότι έχει τις δυνατότητες να συνεισφέρει με τρόπους που συνάδουν με τον ρόλο του πυλώνα ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή, χωρίς την αποστολή πολεμικού εξοπλισμού, και μάλιστα από τα νησιά της.

Η τεχνητή νοημοσύνη απειλεί την απασχόληση στο άμεσο μέλλον

Μηχανικοί, βιομηχανικοί εργάτες, οδηγοί, τα πιο ευάλωτα επαγγέλματα

Όταν ένα εκπαιδευμένο μηχανήμα μπορεί κάλλιστα να συγγράφει επιστημονική εργασία και να επιχειρηματολογήσει υπέρ αυτής, τότε πολύ σοβαρές απειλές και ερωτήματα ανακύπτουν. Από τη γεωργία έως το λιανεμπόριο, τις μεταφορές και τα αυτόνομα οχήματα άνευ οδηγών, η τεχνητή νοημοσύνη εισχωρεί παντού και ανατρέπει με ιλιγγιώδεις ρυθμούς τον κόσμο μας. Σε εκτεταμένο ρεπορτάζ του ο Guardian καταγράφει πιθανές επιπτώσεις ανά κλάδο. Προ ημερών, σημειώτεον, δύο από τις μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας στον κόσμο (Microsoft, Google) ανακοίνωσαν σχέδια για βελτιωμένη αναζήτηση με τεχνητή νοημοσύνη, ξεκινώντας έναν λυσσαλέο αγώνα για την υπεροχή στον χώρο αυτό.

Ήδη, πολλοί παραγωγοί τροφίμων χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη για τη συγκέντρωση και ανάλυση δεδομένων στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν την παραγωγικότητα και την κερδοφορία. Παρακολουθούν τον καιρό, διαχειρίζονται ασθένειες και παράσιτα, διερευνούν την ανάγκη για επιπλέον άρδευση ή ακόμα και ποιες καλλιέργειες θα αναπτυχθούν και σε ποιο σημείο. Επιπλέον, ενώ δοκιμάζονται ρομπότ με

Η PwC προβλέπει ότι αναλογικά οι μεγαλύτερες απώλειες θέσεων εργασίας τα επόμενα 20 χρόνια θα σημειωθούν στον τομέα των μεταφορών.

τέσσερα χέρια, σχεδιασμένα για τη λεπτή εργασία της συλλογής μαλακών φρούτων, ρομπότ με την επιδεξιότητα του ανθρώπινου χεριού, ικανά να μαζεύουν με ταχύτητα χωρίς να καταστρέφουν φρούτα όπως τα μέγουρα, μπορεί να απέχουν μια δεκαετία από την ευρεία χρήση.

Στον κλάδο των ΜΜΕ η εκπαίδευση μηχανών χρησιμοποιείται για τόνωση συνδρομών και διαφημιστικών εσόδων, αλλά και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα ρεπορτάζ που θα προωθήσουν. Μέχρι στιγμής, οι ειδησεογραφικοί οργανισμοί προσλαμβάνουν επιστήμονες δεδομένων με εξαψήφιους μισθούς για να καθοδηγήσουν τους πελάτες σε συγκεκριμένα προϊόντα, παρέχοντας πα-

ράλληλα στους εργαζομένους εργαλεία για να αντεπεξέλθουν στην εύρεση και τη σύνταξη κειμένων/ρεπορτάζ. Η Τζέιν Μπάρρετ, αρχισυντάκτρια διεθνών ειδήσεων στη μονάδα στρατηγικής μέσω του Ρόιτερς, επισημαίνει πως η τεχνητή νοημοσύνη «θα μας βοηθήσει να φέρουμε ακριβώς το σωστό περιεχόμενο στο σωστό άτομο».

Οι όμιλοι προμήθειας ενέργειας, όπως αναφέρει ο Guardian, οραματίζονται ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στα μελλοντικά «έξυπνα δίκτυα», επιτρέποντας την πιο στενή ευθυγράμμιση της προσφοράς και της ζήτησης, με μια νέα γενιά συσκευών από έξυπνους μετρητές και ηλεκτρικά οχήματα έως ηλεκτρικούς συλλέκτες και αντλίες θερμότητας ικανές να βελτιώσουν την απόδοση.

Οι θέσεις εργασίας για μηχανικούς, όμως παρακολουθούν μετρητές και τους αναλυτές εφοδιασμού απειλούνται περισσότερο. Στη μεταποίηση, οι βετεράνοι του κλάδου γνωρίζουν πολύ καλά πως η αυτοματοποίηση μπορεί να σαρώσει μια βιομηχανία.

Το 2019, το βρετανικό Γραφείο Εθνικών Στατιστικών πρόβλεψε ότι σχεδόν

Από τη γεωργία έως το λιανεμπόριο, τις μεταφορές και τα αυτόνομα οχήματα άνευ οδηγών, η τεχνητή νοημοσύνη εισχωρεί παντού και ανατρέπει με ιλιγγιώδεις ρυθμούς τον κόσμο μας.

τα 2/3 των χειριστών μηχανών επεξεργασίας μετάλλων κινδυνεύουν. Οι αλγόριθμοι μηχανικής μάθησης αναπτύσσονται ήδη σε αυξανόμενους όγκους δεδομένων στα μεγάλα εργοστάσια για «προγνώστική συντήρηση», αντικαθιστώντας εξαρτήματα πριν υποστούν βλάβη – ίσως αυτό σημαίνει λιγότερο τεχνικό προσωπικό.

Πάντως, και η ταχεία άνοδος της γενετικής τεχνητής νοημοσύνης υποδη-

λώνει ότι δεν θα επηρεαστούν μόνο οι άνθρωποι στις γραμμές εργοστασίων. Η γενετική τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιείται ήδη για να σχεδιάσει προϊόντα πολύ πιο γρήγορα, να τα δοκιμάσει ουσιαστικά ως «ψηφιακό δίδυμο» και να τα κατασκευάσει τάχιστα. Σε συνδυασμό με καινοτομίες όπως η τριδιάστατη εκτύπωση, αυτό θα μπορούσε να μειώσει δραματικά το κόστος ανάπτυξης και θα απαιτούσε λιγότερους

μηχανικούς στην αεροδιαστημική, την αυτοκινητοβιομηχανία και τα ηλεκτρονικά είδη. Τέλος, στις μεταφορές, οι εργαζόμενοι διατήρησαν πεισματικά τις δουλειές τους από τότε που δοκιμάστηκαν τα πρώτα τρένα χωρίς οδηγό. Αλλά, έκθεση του 2021 της PwC προβλέπει ότι αναλογικά οι μεγαλύτερες απώλειες θέσεων εργασίας τα επόμενα 20 χρόνια θα σημειωθούν στον τομέα των μεταφορών.

Οι επιχειρήσεις χρειάζονται «καλύτερο συντονισμό» για να κάνουν ξανά ελκυστικό το γραφείο, τονίζουν ειδικοί της αγοράς εργασίας.

Δεν ενθουσιάζει η επιστροφή στο γραφείο

Οι επιχειρήσεις ετοιμάζονται για τη μεγάλη επιστροφή στο γραφείο μετά το ιδιότυπο καθεστώς τηλεργασίας λόγω πανδημίας. Ωμως πολλοί εργαζόμενοι δεν ενθουσιάζονται με αυτή την προοπτική, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle. «Κατά κανόνα οι εργοδότες επιθυμούν περισσότερο από τους εργαζομένους την επιστροφή στις παλιές συνθήκες», λέει ο Μπερντ Φίτζενμπεργκερ, διευθυντής του Ινστιτούτου για την Αγορά Εργασίας (IAB) στη Νυρεμβέργη. «Όμως τα επιτελικά στελέχη των επιχειρήσεων θα πρέπει να αναρωτηθούν πώς μπορεί να γίνει ελκυστικότερη η διαδικασία αυτή».

Πολλοί θα προτιμούσαν να συνεχίσουν την εργασία από το σπίτι έστω λίγες ημέρες την εβδομάδα. «Για πολλούς νέους εργαζομένους μάλιστα η δυνατότητα τηλεργασίας είναι πλέον ένα από τα κύρια κριτήρια στην αναζήτηση νέου εργοδότη», αναφέρει ο Φίτζενμπεργκερ. Κύριο πλεονέκτημα της τηλεργασίας είναι ότι ο εργαζόμενος γλιτώνει του-

Κύριο πλεονέκτημα της τηλεργασίας είναι ότι ο εργαζόμενος γλιτώνει τουλάχιστον μία ώρα μετακινήσεων κάθε μέρα.

λάχιστον μία ώρα μετακινήσεων κάθε μέρα. Αυτό προκύπτει και από διεθνή έρευνα που πραγματοποίησε τον Ιανουάριο το αμερικανικό επιστημονικό δίκτυο NBER με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και του Οικονομικού Ινστιτούτου IfO με έδρα το Μόναχο.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι την ημέρα που εργάζονται από το σπίτι εξοικονομούν κατά μέσο όρο 65 λεπτά. Ένα σημαντικό κομμάτι (20 λεπτά) επενδύεται και πάλι στη δουλειά, 10 λεπτά διατίθενται για δουλειές του σπιτιού, άλλα 5 λεπτά για φροντίδα

παιδιών ή άλλων συγγενών, ενώ το μεγαλύτερο κομμάτι –30 λεπτά την ημέρα– διοχετεύεται στον προσωπικό χρόνο του καθενός, σε αθλητικές δραστηριότητες, διάβασμα ή τηλεόραση. Ο διευθυντής του Ινστιτούτου για την Αγορά Εργασίας, Μπερντ Φίτζενμπεργκερ, εκτιμά ότι οι επιχειρήσεις χρειάζονται «καλύτερο συντονισμό» για να κάνουν ξανά ελκυστικό το γραφείο. «Είναι δυσάρεστο να επιστρέφεις στο γραφείο και να είσαι μόνος, όταν οι υπόλοιποι συμμετέχουν σε συσκέψεις μέσω τηλεδιάσκεψης», τονίζει. Γι' αυτό θα πρέπει να υπάρχει ρητή πρόβλεψη ποιος θα έρχεται στο γραφείο και πότε, όπως επισημαίνει. Μία καλή ιδέα θα ήταν να συνδυάζουν τα στελέχη την επιστροφή στο γραφείο με μία κοινωνική δραστηριότητα, για παράδειγμα ένα κοινό μεσημεριανό φαγητό ή μία σύσκεψη σε χαλαρή ατμόσφαιρα. Μόνο έτσι, υποστηρίζει ο Φίτζενμπεργκερ, μπορεί να επιτύχει μία «προστιθέμενη αξία» της παρουσίας στον χώρο εργασίας.

Η Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικών Εργοδοτικών Συνδέσμων (BDA) εκτιμά ότι το μέλλον της εργασίας θα συνδυάζει παρουσία στο γραφείο με εργασία από το σπίτι. Σε κάθε περίπτωση το γραφείο θα παραμείνει κομβικός χώρος για προσωπικές συζητήσεις, συνέργειες και κοινά έργα. Βέβαια ο Κρίστιαν Βίλε, υπεύθυνος του συνδικάτου για τον κλάδο υπηρεσιών στη Γερμανία, Νέρνι για την εργασιακή καινοτομία, σημειώνει ότι «έναν βασικό λόγο που οι εργαζόμενοι αποτραβήχτηκαν από το γραφείο τους είναι ότι θέλουν να αποφύγουν αρνητικές παραγόντες, όπως η ένταση των θορύβων, ο ελλιπής εξοπλισμός των χώρων, η υποκρέωση να ασχολούνται με διαφορετικά πράγματα ταυτόχρονα». Στο σπίτι τους ασφαλώς μπορούν να συγκεντρωθούν καλύτερα, να εργαστούν ανενόχλητοι. «Αλλά εάν δεν βελτιωθούν οι συνθήκες στον χώρο εργασίας, τα παλαιά προβλήματα θα εμφανιστούν ξανά ακόμη πιο οξυμένα», εκτιμά, τέλος, ο Κρίστιαν Βίλε.

Αλμα των πωλήσεων της Tesla στην Κίνα

Οι μειωμένες τιμές έχουν αναζωογονήσει τις πωλήσεις της Tesla στην Κίνα, αλλά οι αναλυτές, ακόμη και οι θιασώτες του ιδρυτή της Ελον Μασκ, την προειδοποιούν ότι δεν πρέπει να αποστεί στιγμή της προσπάθειάς της – ειδήλλως, κινδυνεύει «να φάει τη σκόνη» από τους πολύ γρήγορους αντιπάλους της στη χώρα με τη μεγαλύτερη αγορά ηλεκτρικών οχημάτων στον κόσμο. Εν τω μεταξύ, αμέσως οι μειώσεις τιμών της Tesla τον Ιανουάριο εκτίναξαν τις πωλήσεις της στην Κίνα κατά 18% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο. Τα μεγάλα περιθώρια κέρδους της Tesla την έχουν τοποθετήσει σε τέτοια θέση, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει έναν πόλεμο τιμών από ανταγωνιστές στην Κίνα και όχι μόνο, σύμφωνα με όσα εκτιμούν οι αναλυτές. Ωστόσο, επισημαίνουν πως η Tesla υστερεί σε σχέση με αυτούς όσον αφορά την εισαγωγή νέων μοντέλων, τη βελτίωση των συστημάτων πλοήγησης και την προσθήκη κάποιας πινακιάς πολυ-

Αυξήθηκαν 18% τον Ιανουάριο σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο μετά τη μείωση των τιμών – Σκληρός ο ανταγωνισμός με τις κινεζικές αυτοκινητοβιομηχανίες.

τέλειας στο εσωτερικό ή στην εξυπηρέτηση πελατών με λευκά γάντια – κι αυτά είναι τα χαρακτηριστικά ενός διευρυνόμενου φάσματος προτιμήσεων των καταναλωτών για τα ηλεκτρικά αμάξια. «Η Tesla αντιμετωπίζει το σοβαρό πρόβλημα ενός πολύ περιορισμένου μείγματος προϊόντων», δήλωσε ο Κουί Ντονγκσού, γενικός γραμματέας της Ένωσης Εταιρειών Επιβατικών Οχημάτων της Κίνας. «Η βραδύτητα ανταπόκρισης στις προτιμήσεις των Κινέζων καταναλωτών οδήγησε σε μια πολύ παθητική

προσέγγιση, οπότε βλέπουμε την Tesla να βασίζεται σε λίγα μόνο εργαλεία, όπως η μείωση τιμών, ώστε να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά της». Ακόμη και ο ίδιος ο διευθύνων σύμβουλος της και ιδρυτής της, Ελον Μασκ, παραδέχτηκε ότι η Κίνα είναι η αγορά όπου η αυτοκινητοβιομηχανία του θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τον πιο σκληρό ανταγωνισμό. Η Γκρέις Τάο, αντιπρόεδρος της Tesla, υπεύθυνη για την έξωθεν επικοινωνία της στην Κίνα, είχε προηγουμένως δηλώσει πως οι μειώσεις των τιμών αντικατοπτρίζουν την καινοτομία της μηχανικής και είναι η απάντηση στην έκκληση του Πεκίνου για να τονωθεί η οικονομική ανάπτυξη και η κατανάλωση.

Από την πλευρά της η Ένωση Κατασκευαστών Αυτοκινήτων της Κίνας, αναμένει ότι οι πωλήσεις ηλεκτρικών και υβριδικών θα αυξηθούν κατά 35% το 2023 σε 9 εκατομμύρια οχήματα – σχεδόν το 1/3 των συνολικών πωλήσεων

νέων οχημάτων στην Κίνα. Κι ενώ η Tesla αύξησε τις πωλήσεις της στη χώρα, που είναι και η δεύτερη μεγαλύτερη αγορά της, έχασε επίσης μερίδιο. Από το 15% το 2020, το μερίδιό της στην αγορά ηλεκτρικών μειώθηκε κατά 1/3 σε μόλις 10% το 2022, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία. Η Tesla προσφέρει δύο μοντέλα στην Κίνα, το σεντάν Model 3 και το Model Y. Μετά τις τελευταίες εκπτώσεις, το Model 3 ξεκινάει από περίπου 34.000 δολάρια και το Model Y από 38.000 δολάρια. Ωστόσο, οι Κινέζοι επιδοεί αγοραστές, που και πάλι εμφανίζονται φέτος στις εκθέσεις μετά το τέλος των σκληρών περιορισμών για τον ιό, έλκονται από ανταγωνιστές με ευρύ φάσμα εναλλακτικών. Ενδεικτικά, η κινεζική BYD, η οποία ξεπέρασε την Tesla σε παγκόσμιους όγκους πωλήσεων πέρυσι και έχει αξία αγοράς πολύ πάνω από 100 δισ. δολάρια, προσφέρει περισσότερες από 60 διαφορετικές εκδόσεις ηλεκτρικών και υβριδικών αυτοκινήτων.

Η Ένωση Κατασκευαστών Αυτοκινήτων της Κίνας αναμένει οι πωλήσεις ηλεκτρικών και υβριδικών να αυξηθούν 35% φέτος, σε 9 εκατ. οχήματα.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τυχεροί αλλά επιπόλαιοι
και στην κλιματική αλλαγή

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Ας πούμε ότι το ποτήρι είναι μισογεμάτο όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, είμαστε τυχεροί. Η Ελλάδα είναι περίπου στη μέση του πίνακα με τον «δείκτη τρωτότητας», δηλαδή το ύψος και το είδος της ζημιάς που μπορεί να προκληθεί από την κλιματική αλλαγή. Βρίσκεται στη θέση 14 στην κατάταξη 27 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μάλλον συμπτωματικά βρίσκεται στη θέση αυτή γιατί σε άλλη κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών που αξιολογούνται όσα έχουν κάνει, η χώρα είναι χαμηλότερα, στη 18η θέση. Είμαστε επιπόλαιοι. Περιέργως ο αυτόν τον «δείκτη ετοιμότητας», στις πρώτες θέσεις συναντάμε χώρες όπως η Γερμανία και η Αυστρία που βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις του πίνακα με τις χώρες

Η Ελλάδα είναι περίπου
στη μέση του πίνακα με
τον «δείκτη τρωτότητας».

που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερους κινδύνους. Κάποιοι προνοούν...

Η τοποθέτηση χώρας που δεν έχει τη δέουσα προσοχή σε κινδύνους, επιβεβαιώνεται και στην ενδιαφέρουσα έκθεση του IOBE «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Προκλήσεις και προοπτικές για την ελληνική οικονομία» που πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Τράπεζας της Ελλάδος. Δεν προετοιμάζεται ούτε το Δημοσίο ούτε ο ιδιωτικός τομέας.

Η περιορισμένη προετοιμασία των επιχειρήσεων πάντως δεν είναι ελληνικό φαινόμενο. Σύμφωνα με τον διεθνή μη κερδοσκοπικό οργανισμό CDP, περίπου οι μισές ευρωπαϊκές εταιρείες δηλώνουν σχέδια που ανταποκρίνονται στον στόχο περιορισμού της υπερθέρμανσης του πλανήτη, αλλά μόλις το 5% έχει πραγματική δυνατότητα να υποστηρίξει τον στόχο, ενώ η πλειονότητα των εταιρειών έχει μικρή έως και ανύπαρκτη πρόοδο στο θέμα.

Ωστόσο η κατάσταση αυτή φαίνεται ότι θα αλλάξει γρήγορα όχι τόσο επειδή θα αποκτήσουν όλοι περιβαλλοντικές ευαισθησίες, αλλά κυρίως επειδή η αδιαφορία για την κλιματική αλλαγή γίνεται ασύμφορη, κοστίζει.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα του CDP, ήδη 8 στους 10 πιστωτικούς οργανισμούς άρχισαν να αξιολογούν τους πελάτες σε ορισμένους βασικούς τομείς που αφορούν το περιβάλλον. Ακόμα και οι αμοιβές ανώτερων στελεχών των μεγάλων εταιρειών συνδέονται πλέον με την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Ηδη το 7% των εταιρειών συνδέουν τις αμοιβές με στόχους όπως ο περιορισμός των εκπομπών αερίου κ.ά.

Σημαντικό ρόλο στην επιτάχυνση της προστασίας του πλανήτη φαίνεται ότι αναλαμβάνει στο προσεχές μέλλον το τραπεζικό σύστημα. Όλο και περισσότερες εταιρείες θα αναζητούν ευνοϊκά δάνεια που θα έχουν όμως ρήτρα βιωσιμότητας (Sustainability-linked Loans – SLLs) και τα οποία παρέχουν κίνητρα στον δανειολήπτη να πετύχει προκαθορισμένους στόχους βιωσιμότητας. Το 2021, η αγορά SLBs ξεπέρασε τα 118 δισ. δολ. έχοντας εννεαπλασιαστεί σε σχέση με το 2020. Τα δάνεια αυτά συμπληρώνουν άλλα ανάλογα χρηματοδοτικά εργαλεία όπως είναι τα πράσινα ομόλογα. Και η τάση ενισχύεται καθώς στο πρώτο τρίμηνο του 2022 η παγκόσμια αγορά βρίσκεται στα 203 δισ. δολ. Η Ελλάδα πλύττεται ήδη από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αφού περισσότεροι έντονες κλιματικές πιέσεις καταγράφονται στις Περιφέρειες Ηρακλείου, Ηλείας, Κορινθίας και Λάρισας, όπου η τοπική οικονομία στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στον πρωτογενή τομέα. Στις μεταποιητικές δραστηριότητες που επηρεάζονται εντονότερα από τις παραπάνω στρατηγικές συγκαταλέγονται οι ενεργηφόρες βιομηχανίες (τσιμέντο, σίδηρος και χάλυβας, χημικά, λιπάσματα κ.λπ.).

Η κλιματική αλλαγή επιδρά και-ρια στις δημόσιες υπηρεσίες. Η αυτοδιοίκηση, κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγειονομική περίθαλψη, δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, οι δημόσιες μεταφορές, η διαχείριση καταστροφών και οι υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης καλούνται να προσαρμόσουν τον τρόπο λειτουργίας τους στις νέες συνθήκες. Η κλιματική αλλαγή δεν είναι μια μακρινός κίνδυνος. Έχει συνέπειες και πριν από τις καταστροφές για όσους δεν προσαρμόζονται.

Σε χαμηλό 17 μηνών η τιμή
του φυσικού αερίου στην Ευρώπη

Κάτω από 50 ευρώ η μεγαβατώρα, πτώση και στα προθεσμιακά συμβόλαια LNG

Για πρώτη φορά μετά 17 ολόκληρους μήνες τα προθεσμιακά συμβόλαια φυσικού αερίου υποχώρησαν στην Ευρώπη σε επίπεδα κάτω των 50 ευρώ και συγκεκριμένα υποχώρησαν χθες κατά 6,2%, στα 48,78 ευρώ η μεγαβατώρα, καταγράφοντας τα χαμηλότερα επίπεδα από τις 31 Αυγούστου του 2021. Εξάλλου, τα προθεσμιακά συμβόλαια υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) υποχώρησαν την Πέμπτη στα 15,25 δολ. ανά εκατ. βρετανικής θερμικής μονάδας, καταγράφοντας το χαμηλότερο επίπεδο από τις 5 Δεκεμβρίου. Όπως τονίζουν παράγοντες της αγοράς, οι εξελίξεις κατατείνουν σε αποκλιμάκωση της ιστορικής ενεργειακής κρίσης, αλλά δεν διαφαίνονται προς το παρόν περαιτέρω μειώσεις στις τιμές της ενέργειας.

Οι τιμές του αερίου έχουν σημειώσει ήδη πτώση 35% από τις αρχές του έτους, αν και παραμένουν περίπου διπλάσιες από τα συνήθη επίπεδα γι' αυτήν την

Οι τιμές του αερίου έχουν
υποχωρήσει κατά περισσότε-
ρο από 80% σε σύγκριση
με το ρεκόρ που είχαν
σημειώσει τον Αύγουστο.

περίοδο του έτους. Έχουν, άλλωστε, υποχωρήσει κατά περισσότερο από 80% σε σύγκριση με το ρεκόρ που είχαν σημειώσει τον Αύγουστο, όταν η Ρωσία διέκοψε τις ροές του καυσίμου προς την Ευρώπη. Τότε η Γηραιά Ηπειρος επιβαρύνθηκε με κόστος περίπου ενός τρις. δολ., η οικονομία της επλήγη και ο πληθωρισμός εκτοξεύθηκε στα υψηλότερα επίπεδα πολλών δεκαετιών. Τώρα η Ευρώπη ανακάμπτει χάρη στον σχετικά ήπιο χειμώνα, στις προσπάθειες κυβερνήσεων, βιομηχανιών και κοινωνιών για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, αλλά και χάρη στις εκτεταμένες εισαγωγές LNG κυρίως από τις ΗΠΑ και το Κατάρ.

Επί του παρόντος προσφέρουν, άλλωστε, ένα προσατευτικό «μαξιλάρι» στην Ευρώπη τα υψηλά επίπεδα των αποθεμάτων που καλλιεργούν και ένα αισθημα αισιοδοξίας πως η Γηραιά Ηπειρος μπορεί να τα καταφέρει τόσο αυτόν όσο και τον επόμενο χειμώνα. Δεδομένου ότι απουσιάζει από την αγορά το ρωσικό αέριο, οι ευρωπαϊκές χώρες φαίνεται να έχουν προσαρμοστεί επαρκώς και να έχουν διασφαλίσει αρκετές εναλλακτικές

Τα προθεσμιακά συμβόλαια υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) υποχώρησαν την Πέμπτη στα 15,25 δολ. ανά εκατ. βρετανικής θερμικής μονάδας, καταγράφοντας το χαμηλότερο επίπεδο από τις 5 Δεκεμβρίου.

επιλογές. Η γερμανική ενεργειακή Uniper, που χρειάστηκε πέρυσι τη διάσωση της από το γερμανικό κράτος όταν τη γονάτισε η ενεργειακή κρίση, εξέφρασε χθες την εκτίμηση πως θα έχει αφήσει πίσω της τα προβλήματα το αργότερο μέσα στο 2024. Ο λόγος για τα προβλήματα εκτόξευσης του κόστους της ενέργειας, που της προκάλεσε η διακοπή στην προ-κατά ρωσικού αερίου, προβλήματα που δεν αποκλείεται να επαναληφθούν σε περίπτωση νέας ανόδου του κόστους της ενέργειας. Η πρόσφατη υποχώρηση των τιμών την έχει βοηθήσει να περιο-

ρίσει τις ζημιές της, που, ωστόσο, έφτασαν για το 2022 στα 10,9 δισ. ευρώ.

Οι αναλύτες της αγοράς αμφιβάλλουν, πάντως, για το κατά πόσον θα συνεχιστεί η αποκλιμάκωση των τιμών. Δεδομένου ότι οι χειμώνες οδεύει στο τέλος του και μειώνονται οι ανάγκες για θέρμανση, η υποχώρηση των τιμών καθιστά το αέριο πιο προστό για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη σε σύγκριση με τις εναλλακτικές που διαθέτει η Γηραιά Ηπειρος, όπως π.χ. ο άνθρακας. Την ίδια στιγμή αυξάνεται η ζήτηση από τις ενεργηφόρες οικονομίες της Ασίας, την

Ινδία και την Κίνα. Οι τιμές του καυσίμου θα μπορούσαν να αυξηθούν, εξάλλου, εάν τελικά ο χειμώνας διαρκέσει περισσότερο ή αποδειχθεί βαρύτερο το τέλος του ή εάν κάποιοι απρόβλεπτοι παράγοντες οδηγήσει σε διακοπή της προσφοράς. Σύμφωνα με τον Στιβ Χιλ, εκτελεστικό αντιπρόεδρο της Shell Plc με αρμοδιότητα το μάρκετινγκ, «πλησιάζουμε σε ένα επίπεδο που θα είναι μάλλον περιορισμένη η δυνατότητα υποχώρησης των τιμών, ενώ θα υπάρχει προοπτική ανόδου τους και ιδιαίτερος εάν σημειώσει ισχυρή ανάπτυξη η Κίνα».

Ζήτημα χρόνου τα επιβατικά
αεροπλάνα με κινητήρες υδρογόνου

Ο ευρωπαϊκός κολοσσός αεροναυπηγικής Airbus δεν είναι ο μόνος κατασκευαστής που πειραματίζεται με κινητήρες υδρογόνου. Μακριά από τα μάτια της δημοσιότητας, η γερμανική νεοφυής εταιρεία H2Fly με έδρα τη Στουτγάρδη φτιάχνει το δικό της αεροπλάνο υδρογόνου, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle, ενώ φιλοδοξεί να το δει στους αιθέρους πριν από την Airbus. Ηδη από το 2016 η γερμανική εταιρεία είχε πραγματοποιήσει πρώ-

Νεοφυείς εταιρείες
και μεγάλοι κατασκευασ-
τές φιλοδοξούν να πα-
ρουσιάσουν στην αγορά
μικρά μοντέλα μέσα
στην επόμενη πενταετία.

τες δοκιμαστικές πτήσεις με ένα τετραθέσιο αεροσκάφος. Το HY4, όπως ονομαζόταν, ήταν τότε, σύμφωνα με το γερμανικό Κέντρο Αεροπορίας και Διαστήματος, το μεγαλύτερο αμιγώς με υδρογόνο κινούμενο αεροσκάφος. Μέσα στα επόμενα χρόνια το μέγεθος του αεροσκάφους θα δεκαπλασιαστεί. Πρόκειται για ένα Dornier 40 θέσεων με αυτονομία 2.000 χιλιομέτρων, δηλώνει ο επικεφαλής της H2Fly Γιόζεφ Κάλο, ευελπιστώντας ότι με το αεροσκάφος αυτό θα τεθούν τα θεμέλια για την εμπορική αξιοποίηση αεροσκαφών υδρογόνου. Ανάλογες δοκιμές γίνονται και αλλού, όπως αυτές της αμερικανοβρετανικής εταιρείας ZeroAvia, για παράδειγμα. Ειδικότερα, πραγματοποιήσε το 2020 την παρθενική της πτήση με ένα θέσιο αεροσκάφος και τον Ιανουάριο έκανε πρώτες δοκιμαστικές πτήσεις με ένα 9θέσιο. Για λόγους ασφαλείας, μόνον ένας

Ηδη από το 2016 η γερμανική H2Fly έχει ξεκινήσει τις πρώτες δοκιμαστικές πτήσεις με ένα τετραθέσιο αεροσκάφος. Στόχος της εταιρείας, μέσα στα επόμενα χρόνια να δεκαπλασιάσει το μέγεθος του αεροσκάφους, που θα έχει αυτονομία 2.000 χιλιομέτρων.

από τους δύο κινητήρες κινούνται με ηλεκτρική ενέργεια από κυψέλες υδρογόνου. Ο άλλος ήταν συμβατικός κινητήρας κηροζίνης.

Σύμφωνα με τον Μπγερν Νάγκελ από το γερμανικό Κέντρο Αεροπορίας και Διαστήματος, διάφορες νεοφυείς επιχειρήσεις αλλά και καταξιωμένοι κατασκευαστές φιλοδοξούν μέσα στην επόμενη πενταετία να παρουσιάσουν στην αγορά αεροσκάφη υδρογόνου με μέχρι 19 θέσεις. Εκτιμά μάλιστα πως «αεροσκάφη μικρών αποστάσεων με περίπου 70 θέσεις μπορεί να γίνουν πραγματικότητα μέσα στην επόμενη δεκαετία». Η κατασκευαστρια κινητήρων MTU Aero, για παράδειγμα, επιδιώκει την παραγωγή κινητήρων με κυψέλες υδρογόνου για αεροσκάφη που μεταφέρουν 50 έως 100 επιβάτες σε απόσταση πάνω από 1.800 χιλιόμετρα. «Με την αυτονομία αυτή καλύπτονται τα δύο τρίτα των αποστάσεων εντός

Ευρώπης», δήλωνε πρόσφατα ο διευθυντής συμβούλων της, Λαρς Βάγκνερ, στην εφημερίδα Münchner Merkur. Από την πλευρά της, η Airbus επιδιώκει έως το 2035 να λανσάρι στην αγορά ένα επιβατικό αεροσκάφος 100-200 θέσεων, το οποίο θα είναι αντίστοιχο του αεροσκάφους μεσαίων αποστάσεων A320neo. Ο Μπγερν Νάγκελ κάνει λόγο για μεγάλη πρόκληση, εμφανίζεται, ωστόσο, αισιόδοξος. Υπογραμμίζει ότι στην αρχή θα υπάρχουν λίγα αεροπλάνα υδρογόνου, τα οποία θα πραγματοποιούν περιορισμένο αριθμό ταξιδιών μικρών και μεσαίων αποστάσεων. Κατά την άποψη του Γερμανού ειδικού, τα πρώτα χρόνια θα χρειαστεί μικρός αριθμός αεροδρομίων με την κατάλληλη υποδομή ανεφοδιασμού αεροσκαφών υδρογόνου. «Η κατάσταση θα μοιάζει αρχικά με τις ελπίδες στον ανεφοδιασμό ηλεκτροκίνητων οχημάτων», επεξηγεί.

Κέρδη-ρεκόρ 28 δισ. δολάρια
για τη βρετανική BP το 2022

Και νέα οικονομικά αποτελέσματα - ρεκόρ παρουσιάζονται πάλι στον κλάδο των ενεργειακών και αυτή τη φορά αφορούν τον βρετανικό κολοσσό BP, που ανακοίνωσε κέρδη της τάξης των 28 δισ. δολαρίων (27,6 δισ. για την ακρίβεια) το 2022, ενώ αύξησε κατά 10% το μέρος προς τους μετόχους του. Τα εν λόγω κέρδη υπερέβησαν τα άλλα κέρδη-ρεκόρ του 2008 των 26 δισ. δολαρίων και επιτεύχθηκαν παρά τη διαγραφή περιουσιακών στοιχείων στη Ρωσία. Παράλληλα, όμως, η BP εξόργισε τους ακτιβιστές για το κλίμα, υποχωρώντας στον σχεδιασμό της για μείωση της παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου, ήτοι των ορυκτών καυσίμων, καθώς και για την ελάττωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2030. Τα εντυπωσιακά κέρδη έρχονται να προστεθούν και στα αντίστοιχα των ανταγωνιστριών της Shell, ExxonMobil, Conoco Phillips και Chevron την περασμένη εβδομάδα μετά την άνοδο των τιμών ενέργειας, στον απόηχο της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία.

Οι εξελίξεις αυτές προκαλούν και πάλι νέες εκκλήσεις για περαιτέρω φορολόγηση στον τομέα, την ίδια ώρα που τα νοικοκυριά αγωνίζονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς ενέργειας. Τρία χρόνια αφότου ο διευθύνων σύμβουλος, Μπέρναρντ Λούνεϊ, ανέλαβε το τιμόνι με ένα φιλόδοξο σχέδιο να απομακρύνει την BP από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, στρέφοντάς την στις ΑΠΕ και την ενέργεια χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η εταιρεία δήλωσε ότι θα αυξήσει τις ετήσιες δαπάνες και στους δύο τομείς κατά 1 δισ. δολάρια, με μεγαλύτερη εστίαση στην ανάπτυξη καυσίμων με χαμηλούς ρύπους, όπως τα βιοκαύσιμα και το υδρογόνο.

Ωστόσο, αναδιπλώθηκε ως προς τα σχέδια για μείωση της παραγωγής πετρελαίου, στοχεύοντας τώρα να παράγει 2 εκατομμύρια βαρέλια ισοδύναμου πε-

Η BP ανακοίνωσε ότι θα αυξήσει τις ετήσιες δαπάνες στις ΑΠΕ και στην ενέργεια χαμηλών εκπομπών άνθρακα κατά 1 δισ. δολάρια, με μεγαλύτερη εστίαση στην ανάπτυξη καυσίμων με χαμηλούς ρύπους, όπως τα βιοκαύσιμα και το υδρογόνο.

Η εταιρεία αναθεώρησε τους
στόχους για μείωση της εκπο-
μής ρύπων από τα ορυκτά
καύσιμα σε 20%-30%
έως το 2030, από 35%-40%.

τρελαίου την ημέρα έως το 2030, μόλις 25% χαμηλότερα από τα επίπεδα του 2019, σε σύγκριση με τις προηγουμένως δηλώσεις για μείωση κατά 40%. Κατόπιν τούτων, η BP αναθεώρησε επί τα χείρω τις φιλοδοξίες της να μειώσει τις εκπομπές από τα ορυκτά καύσιμα, που πωλούνται στους πελάτες σε 20%-30% έως το 2030, από 35%-40% παλαιότερα, αν και εξακολουθεί να στοχεύει να μπει εντός των συνολικών εκπομπών έως το 2050. Αν και πολλοί επενδυτές υποστήριξαν τη στρατηγική του Λούνεϊ, η οποία, κατά τον ίδιο, είναι αποτελεσματική, η τιμή

της μετοχής της υστερεί σε σύγκριση με τις άλλες κορυφαίες δυτικές ανταγωνίστριές της, από τότε που ανέλαβε εκείνος το πηδάλιο της. Σε μεγάλο βαθμό παρέμεινε αμετάβλητη, εάν αντιδιασταλεί με ένα κέρδος 17% για τη Shell και μια άνοδο σχεδόν 80% για την Exxon. «Εάν το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεών σας παραμένει συνδεδεμένο με ορυκτά καύσιμα και σκοπεύετε ακόμη και να αυξήσετε αυτές τις επενδύσεις, δεν μπορείτε να ισχυριστείτε ότι είστε ευθυγραμμισμένοι» με τους υποστηρίζοντες από τον ΟΗΕ στόχους του 2015 για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής», δήλωσε ο Μαρκ βαν Μπάαλ, ιδρυτής της ακτιβιστικής ομάδας μετόχων Follow This. Η δε αντίπαλος πετρελαϊκή Shell διατάχθηκε από ολλανδικό δικαστήριο το 2021 να δεσμευθεί για μείωση κατά 45% των συνολικών εκπομπών της έως το 2030 σε σχέση με τα επίπεδα του 2019, απόφαση για την οποία η Shell άσκησε έφεση.

Πώς η Μόσχα σπάζει τις κυρώσεις της Δύσης

Χώρες του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας διοχετεύουν στη Ρωσία όσα προϊόντα επιχειρούν να της στερήσουν Ε.Ε. και ΗΠΑ

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

«Είναι αντιπρόσωποι ευρωπαϊκών χωρών – Ιταλίας, Γερμανίας – και χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και των ΗΠΑ και δεν θέλουν να δημοσιευθούν τα ονόματά τους εξαιτίας των κυρώσεων». Με αυτή τη φράση τον Νοέμβριο του 2018 ο Αντρέι Κούλικ, τότε κύριος σύμβουλος οικονομικής ανάπτυξης των Αρχών που είχε εγκαταστήσει στην Κριμαία η Μόσχα, αναφερόταν στις εμπορικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες που διατηρούσαν ακόμη οι χώρες της Δύσης με τη χερσόνησο – κάπου 4 χρόνια μετά την προσάρτησή της στη Ρωσία.

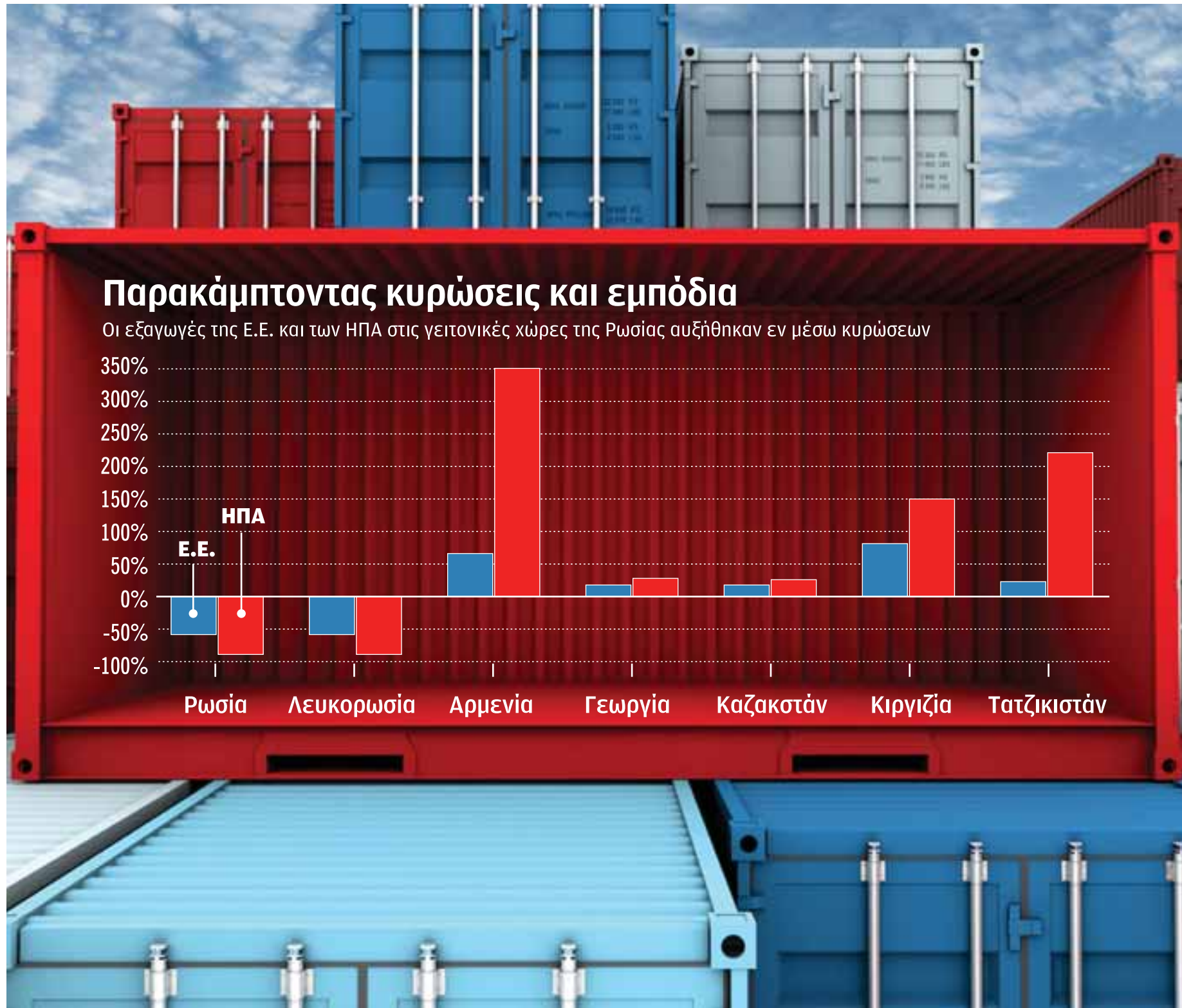
Τότε Ρώσοι αξιωματούχοι αναφέρονταν συχνά στις δραστηριότητες αυτές των ευρωπαϊκών οικονομιών, που «περνούσαν κάτω από το ραντάρ». Και το ΔΝΤ ανέλυε τον ίδιο καιρό με εκθέσεις του το πώς η ρωσική οικονομία διέφευγε τις προβλέψεις των Δυτικών ότι θα γονάτιζε υπό το βάρος των κυρώσεων και αναθεωρούσε προς τα πάνω τις προβλέψεις του για την αύξηση του ρωσικού ΑΕΠ. Σήμερα φαίνεται να λειτουργεί ένα σαφώς πιο σύνθετο σύστημα, που διοχετεύει στη Ρωσία όσα προϊόντα επιχειρούν να της στερήσουν η Ε.Ε. και οι ΗΠΑ, μέσα από τρίτες χώρες φίλα προσκείμενες στη χώρα του Βλαντιμίρ Πούτιν και πιθανώς στον ίδιο τον Ρώσο πρόεδρο.

Στη διάρκεια του καλοκαιριού η Αρμενία ανακοίνωσε κυριολεκτικά εκτόξευση των

Από τον Μάιο έως τον Ιούλιο του 2022 σχεδόν διπλασιάστηκαν οι γερμανικές εξαγωγές στην Αρμενία, ενώ υπερτριπλασιάστηκαν στην Κιργιζία.

εξαγωγών της προς τη Ρωσία σε εξήντα κινητά. Την ίδια εποχή άλλες γειτονικές χώρες της Ασίας, από τη Λευκορωσία, την Κιργιζία και το Καζακστάν μέχρι την Τουρκία και την Κίνα εξήγαγαν στη Ρωσία μεγάλους όγκους από οικιακές ηλεκτρικές συσκευές. Μέσα στην εβδομάδα η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) εξέφρασε την εκτίμηση ότι η Ρωσία παρακάμπτει τις κυρώσεις με τη βοήθεια αυτών των χωρών που έχουν αυξήσει θεαματικά τις εισαγωγές τους από τις ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως από τη Γερμανία αλλά και από τις ΗΠΑ.

Όπως επισήμανε η EBRD, οι εξαγωγές της Γερμανίας στη Ρωσία σημείωσαν δραματική πτώση στη διάρκεια του περασμένου έτους υποχωρώντας σε ένα 38% του μέσου όρου της τριετίας από το 2017 έως και το 2019. Στο ίδιο χρονικό διάστημα, όμως, και ειδικότερα από τον Μάιο μέχρι και τον Ιούλιο του 2022 σχεδόν διπλασιάστηκαν οι γερμανικές εξαγωγές στην Αρμενία, ενώ υπερτριπλασιάστηκαν στην Κιργιζία. Κάτι ανάλογο συμβαίνει με τις εξαγωγές, όχι μόνον της Γερμανίας, αλλά και άλλων χωρών της Ε.Ε. και της Βρετανίας, αλλά και των ΗΠΑ στις χώρες του Καυκάσου και τις κεντρικής Ασίας. Οι χώρες αυτές μπορούν να εξυπηρετούν τον ρόλο του ενδιάμεσου σταθμού ευρωπαϊκών εξαγωγών προς τη Ρωσία, καθώς δεν υφίστανται περιορισμοί στις εμπορικές σχέσεις μαζί τους, αν και είναι γνωστοί οι δεσμοί τους με τη Μόσχα.

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ειδικότερα η Αρμενία, η Κιργιζία και το Καζακστάν συνδέονται μέσω τελωνειακής ένωσης με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία ως μέλη της Ευρασιατικής Οικονομικής Ενωσης, πλησιέστερο ανάλογο της Ε.Ε. για τις χώρες της περιοχής.

Και όπως επισημαίνει η Πολωνή επικεφαλής οικονομολόγος της EBRD, Μπεάτα Γιαβόρτσικ, η αλλαγή στον όγκο των εμπορικών σχέσεων αυτών των χωρών με την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ είναι σαφής.

Από Τουρκία ρέει το ρωσικό αργό

Αν οι χώρες της Κεντρικής Ασίας και του Καυκάσου λειτουργούν ως μεσάζοντες για την εισαγωγή ευρωπαϊκών ειδών στη Ρωσία, τις μεγαλύτερες «εξυπηρετήσεις» φέρεται να κάνει στη χώρα του Βλαντιμίρ Πούτιν η Τουρκία. Η γειτονική χώρα λειτουργεί ως ένα είδος μεσάζοντος για το εμπόριο ρωσικών υδρογονανθράκων που εισάγει και επανεξάγει σε Ευρώπη και

Εισάγει και επανεξάγει σε Ευρώπη και ΗΠΑ ρωσικούς υδρογονάνθρακες, αλλά με άλλη «ετικέτα προέλευσης».

ΗΠΑ αλλά με άλλη «ετικέτα προέλευσης». Πρόσφατες έρευνες του Κέντρου Ερευνών για την Ενέργεια και τον Καθαρό Αέρα (CREA) κατέδειξαν πως τους τελευταίους μήνες του περασμένου έτους και κυρίως από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Νοέμβριο οι εξαγωγές πετρελαιοειδών από την Τουρκία στα λιμάνια της Ε.Ε. αλλά και των ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 85%. Είχε, όμως, προηγηθεί ο υπερδιπλασιασμός των εισαγωγών της Τουρκίας σε ρωσικό πετρέλαιο.

Σύμφωνα με στοιχεία της Refinitiv

Εικον, σχεδόν σε όλη τη διάρκεια του περασμένου έτους, η Τουρκία εισήγαγε από τη Ρωσία πετρέλαιο Ουραλίων αλλά και ελαφρύ αργό Σιβηρίας σε ποσότητες άνω των 200.000 βαρελιών την ημέρα, όταν οι αντίστοιχες εισαγωγές της το 2021 δεν υπερέβαιναν τα 98.000 βαρέλια την ημέρα.

Η ίδια έρευνα της Refinitiv Εικον διαπίστωσε πως το σημαντικότερο διυλιστήριο της Τουρκίας, το Tuzlas, αλλά και το Star της Socar του Αζερμπαϊτζάν, αύξησαν σημαντικά τις εισαγωγές τους στις δύο ποικιλίες ρωσικού πετρελαίου, ενώ στο ίδιο χρονικό διάστημα μείωσαν αισθητά τις αγορές πετρελαίου από τη Βόρεια Θάλασσα, από το Ιράκ και από τις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες της Αφρικής. Μιλώντας προσφάτως στο Reuters διαπραγματευτής συμβολαίων πετρελαίου στη μεσογειακή αγορά, που ζήτησε να παραμείνει ανώνυμος, τόνισε πως «είναι

προφανής η επιλογή των διυλιστηρίων της Τουρκίας να εισάγουν απεριόριστο όγκο πετρελαίου από τη Ρωσία».

Επιπλέον, το CREA υπολογίζει πως παρά το εμπάργκο στη μεταφορά και ασφάλιση πετρελαίου που έχει επιβάλει η Ε.Ε., τουλάχιστον το 50% ρωσικού πετρελαίου και πετρελαιοειδών που εξάγει η Τουρκία στην Ε.Ε. και στις ΗΠΑ έχει τουλάχιστον μέχρι προσφάτως μεταφερθεί με ευρωπαϊκά πλοία, της Νορβηγίας, της Βρετανίας, των ΗΠΑ και της Ε.Ε. και το 90% με πλοία που ασφαλιστήκαν σε Βρετανία, Νορβηγία και ΗΠΑ.

Και βέβαια από το φθινόπωρο του 2022 ο Βλαντιμίρ Πούτιν και ο Ταγίπ Ερντογάν εξετάζουν την ιδέα που πρότεινε ο ίδιος για έναν κόμβο φυσικού αερίου στην Τουρκία, ώστε να μεταφέρει το καύσιμο του κατεστραμμένου πλέον από την έκρηξη Nord Stream και να το εξάγει στις ευρωπαϊκές αγορές.

Λιζ Τρας

Διαπιστώνοντας «το ύψος των χρημάτων που εξακολουθούν να μπαίνουν στη χώρα» και «το πόσες χώρες συντάσσονται ακόμη με το Κρεμλίνο», η πρώην πρωθυπουργός της Βρετανίας, Λιζ Τρας, τόνισε προσφάτως πως η πεποίθησή της Ουάσινγκτον «ότι ο Πούτιν κατέστρεψε τη χώρα του παρία σε παγκόσμιο επίπεδο, τουλάχιστον προς το παρόν δεν ισχύει».

15%

Λιγότερες από τα προ της εισβολής στην Ουκρανία επίπεδα ήταν τον Νοέμβριο οι παγκόσμιες εξαγωγές στη Ρωσία.

Κιριάκης Κάρινς

Ζητώντας να διερευνηθούν τα κενά στους σχετικούς κανονισμούς, ο πρωθυπουργός της Λετονίας, Κιριάκης Κάρινς, τόνισε προ ημερών ότι «σαφέστατα οι διαπραγματευτές βρίσκουν τρόπους για να εμπορεύονται νομίμως τα ρωσικά προϊόντα με την Τουρκία, το Καζακστάν ή την Αρμενία και από εκεί να στέλνουν προϊόντα στη Ρωσία».

80%

των εισαγωγών της Τουρκίας σε πετρέλαιο προήλθε από τη Ρωσία τον Νοέμβριο και εκτιμάται πως η αυξητική τάση συνεχίζεται έκτοτε.

Ολεγκ Ουστένκο

Όταν ακόμη ζητούσε επίμονα την επιβολή του πλαισίου στις τιμές του ρωσικού πετρελαίου, ο Ολεγκ Ουστένκο, βασικός οικονομικός σύμβουλος του Ουκρανού προέδρου, υπογράμμιζε πως «είναι σχεδόν γελοίο το γεγονός ότι η Ρωσία εισπράττει ακόμη καθημερινά πάνω από 700 εκατ. δολ. την ημέρα για τα ορυκτά καύσιμά της».

Παραμένουν στη ρωσική αγορά διεθνείς κολοσσοί

Οι σύμμαχοι της Ρωσίας υποκαθιστούν μεγάλο μέρος των εμπορικών της συναλλαγών αλλά και πολλές ευρωπαϊκές εταιρείες παραμένουν στη χώρα και εξακολουθούν να προσφέρουν τα προϊόντα τους στους Ρώσους καταναλωτές. Σύμφωνα με έρευνα του Σάιμον Εβενετ, καθηγητή Διεθνούς Εμπορίου και Οικονομικής Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Σεντ Γκάλεν της Ελβετίας, το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν έδρα στην Ε.Ε. ή στις χώρες του G7 και έχουν αποσύρει μια θυγατρική τους από τη Ρωσία, δεν υπερβαίνει το 9%. Ανάμεσα στους διεθνείς κολοσσούς που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στη Ρωσία συγκαταλέγονται οι Colgate, Procter & Gamble και L'Oréal. Συχνά προ-

σπαθούν να δικαιολογήσουν την επιλογή τους αυτή, που άλλοτε υπαγορεύεται από το κέρδος και άλλοτε από τις δυσκολίες της αποχώρησης. Είναι ενδεικτικό ότι προ δύο εβδομάδων περίπου η Unilever προειδοποίησε τους επενδυτές της για τους οικονομικούς κινδύνους που συνοδεύουν μια ενδεχόμενη αποχώρησή της από τη Ρωσία, ενώ η British American Tobacco αναβάθμισε τις προβλέψεις για ενδεχόμενες ζημιές στην περίπτωση που θα φύγει.

Εξάλλου, ο Μάθιου Κλάιν, συγγραφέας βιβλίων οικονομικού περιεχομένου αλλά και ένας από τους συγγραφείς του διάσημου πλέον «Οι εμπορικοί πόλεμοι είναι ταξικοί πόλεμοι» («Trade Wars are Class Wars»), μελέτησε το θέμα και τον Νοέμβριο κα-

Το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν έδρα στην Ε.Ε. ή στις χώρες του G7 και έχουν αποσύρει μια θυγατρική τους δεν υπερβαίνει το 9%.

τέληξε στο συμπέρασμα πως η αξία των εξαγωγών από όλες τις χώρες προς τη Ρωσία ήταν μόλις 15% μικρότερη από τα προ της εισβολής στην Ουκρανία επίπεδα. Μιλώντας προσφάτως στους New York Times, χαρακτήρισε «πιθανόν» να επεστρεψαν τον Δεκέμβριο πλήρως στα προ

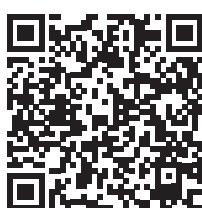
της εισβολής επίπεδα. «Το μεγαλύτερο μέρος της αναπλήρωσής τους οφείλεται πλήρως στην Κίνα και στην Τουρκία», δήλωσε στην αμερικανική εφημερίδα. Σύμφωνα με τη μη κερδοσκοπική οργάνωση Silverado Policy Accelerator, τον Σεπτέμβριο η αξία των εισαγόμενων προϊόντων στη Ρωσία από τον υπόλοιπο κόσμο υπερέβη τα προ της εισβολής επίπεδα. Όπως τονίζει η εν λόγω οργάνωση, μετά την εισβολή αποχώρησαν από τη Ρωσία εταιρείες όπως οι Samsung και Apple που τροφοδοτούσαν την αγορά της με τα κινητά τους. Διεκόπησαν, επίσης, οι εισαγωγές των εξαιρετικά δημοφιλών κινεζικών κινητών όπως των Xiaomi. Σύνομα όμως οι κινεζικές εταιρείες άρχισαν

και πάλι να αυξάνουν τις εξαγωγές στη Ρωσία και έφτασαν σε ρεκόρ τον Δεκέμβριο, όπως επίσης και οι Samsung και Apple που επίσης φαίνεται πως επέστρεψαν μέσα από τους διαύλους των φιλικών γειτονικών χωρών. Σύμφωνα, άλλωστε, με υπολογισμούς της Bloomberg Economics, οι χώρες που διατηρούν εμπορικές σχέσεις με τη Ρωσία και δεν έχουν καταδικάσει την εισβολή της στην Ουκρανία αντιπροσωπεύουν αθροιστικά το 30% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Της δίνουν, έτσι, τη δυνατότητα να έχει μια εναλλακτική εφοδιαστική αλυσίδα και να αποφεύγει την οικονομική απομόνωση της στην οποία έχουν επιχειρήσει να την οδηγήσουν η Ε.Ε. και οι ΗΠΑ.

ρwc

**Κυπριακή
αγορά ακινήτων
& ανάπτυξης γης**
Ανασκόπηση για το 2022

Οι ισπανικές startups αποφεύγουν το χρηματιστήριο

Η Μόνικα Μαρτινέθ Βάλτερ, ειδική σε θέματα Διαστήματος και πληροφορικής, δεν εμφανίζεται σε κοινοσημειολογικά περιοδικά όπως η βασιλίσσα Λεοθία της Ισπανίας. Ωστόσο, έχοντας διεθνικό στοίχη Φυσική και ούσα επικεφαλής της GMV, θα μπορούσε να αποτελέσει ιδανική επιρροή για τις νεαρές Ισπανίδες. Καθώς όμως αποφεύγει τα φώτα της δημοσιότητας παραμένει άγνωστη στον μέσο Ισπανό, ο οποίος δεν γνωρίζει ούτε την ίδια ούτε την εταιρεία της, παρότι αυτή απασχολεί περισσότερους από 3.000 υπαλλήλους και αναζητεί απεικονόμενα

Οι κρίσεις των περασμένων ετών και η κατάρρευση της τράπεζας Bankia, που προκάλεσε τεράστιες απώλειες στα συνταξιοδοτικά ταμεία, έχουν κλονίσει την εμπιστοσύνη των Ισπανών προς το χρηματιστήριο.

υναικες μυχναγκούς, όπως αναφέρει η Deutsche Welle. Αν και η εισαγωγή της στο χρηματιστήριο πιθανότατα θα στο φούταν με επιτυχία, η ίδια δεν θέλει να χάσει τον έλεγχο. Αυτήν την τακτική υιοθετούν και άλλες οικογενειακές ή νεοφυείς επιχειρήσεις στην Ισπανία. «Πόλλοι επιχειρηματίες φοβούνται τη διαφάνεια, που απαιτεί η παρουσία στο χρηματιστήριο και οι Ισπανοί παραδοσιακά προτιμούν να επενδύουν σε ακίνητα παρά σε μετοχές. Είναι σαν τν γάτα, που δαγκώνει την ίδια της την ουρά», εξηγεί ο

Χούαν Κάρλος Χιγούερσας από τη Σχολή Διοικήσεων Επιχειρήσεων ΕΑΕ της Μαδρίτης. Σημαντικό ρόλο έχουν παίζει, πάντως, και οι κρίσεις των περασμένων ετών, οι οποίες κατακρήνησαν μετοχές στο θεωρούσαν ασφαλείς επενδύσεις, καθώς και η κατάρρευση του εισιμηγίου στο χρηματιστήριο ποτωτικού ιδρύματος Bankia το 2011. Η διάλυση της τράπεζας Bankia προκάλεσε μάλιστα τεράστιες απώλειες στις αποταμιεύσεις συνταξιούχων. Ο Χιγούερσας πιστεύει πως το βασικό πρόβλημα στην Ισπανία είναι ότι το χρήμα, εν κυριοτέρω με χώρες όπως ο ΗΠΑ, δεν κυκλοφορεί αρκετά γρήγορα εξαιτίας της χαμηλής διάθεσης για ανάλυση κινδύνων.

Παρά την αγάπη της για τις ΗΠΑ, η επικεφαλής της GMV, Μαρτίνα Βάλτερ, προτιμά να εστιάζει την προσοχή της στις ερευνητικές επιτυχίες της παρά στις τιμές της μετοχής και στη φήμη της εταιρείας. Η προσωπική της ιστορία πάντως θα μπορούσε να αποτελέσει υλικό για χολιγουντιανή ταινία: Το 1980 ο πατέρας της, μηχανικός αεροσκαφών, ίδρυσε μια ομάδα εργασίας με την ονομασία Ομάδα Μηχανικής Πτήσεων (Grupo Mecanica del Vuelo). Το 1984 ίδρυσε στο γκαράζ του σπιτιού του στη Μαδρίτη την GMV. Από ωρίς, η εταιρεία συνεργάστηκε με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος και πλέον έχει υποκαταστήματα σε όλο τον κόσμο. Όταν ο πατέρας της πέθανε ξαφνικά το 2001, η 30χρονη τότε επισημόνομα κλήθηκε να διεθύνει μια καινοτόμο εταιρεία, η οποία απασχολούσε ήδη 400 υπαλλήλους και ήταν μία τεράστια ευθύνη, όπως αναφέρει η DW.

Οι δημόσιες εγγραφές στο ισπανικό χρηματοπιστώριο είναι πολύ σημαντικές, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ρυθμιστικής Αρχής του Χρηματιστηρίου της Μαδρίτης CNMV, Ροδρίγο Μπουεναβεντούρα, προκειμένου να μην εξαρτηθεί οικονομικά η χώρα από τράπεζες και ομάδες επενδυτών με επιρροή. Όταν ο Σοσιαλισμokrάτης πρωθυπουργός της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ ανέλαβε τη καθήκοντα του σε 2018, θέλησε να μετατρέψει τη χώρα σε «κράτος νεοφυών επιχειρήσεων». Το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά περισσότερο από 5% πέρυσι, όμως τα φιλόδοξα σχέδια του έπσαν θύμα της παγκόσμιας οικονομικής κατάρστασης και μιας ξεπερασμένης οικονομικής κουλτούρας.

Εκτόξευση εσόδων και κρατήσεων αναμένει το α' τρίμηνο η Airbnb

Οι προβλέψεις της για πωλήσεις 1,82 δις. δολ. ξεπερνούν αυτές των αναλυτών

πολύ εντυπωσιακές αποδεικνύονται οι προβλέψεις του κολλοσσού του διαμοιρασμού καταλυμάτων της Airbus αναφορικά με τα έσοδα του πρώτου τριμήνου τρέχοντος, οι οποίες θα ξεπεράσουν τις εκτιμήσεις των αναλυτών, σηματοδοτώντας ότι η ταξιδιωτική ζήτηση παραμένει ισχυρή ακόμη και μετά το 2022, ένα έτος ρεκόρ για την ανάπτυξη του κλάδου. Η τιμή της μετοχής της και μετά το πέρας των συναλλαγών εκτινάχθηκε έως και 12%, όπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Η εταιρεία με έδρα το Σαν Φρανσίσκο αναμένει πωλήσεις από 1,75 δισ. δολάρια έως 1,82 δισ. δολάρια το πρώτο τρίμηνο του 2023, με λήξη στις 31 Μαρτίου, ενώ κατά μέσο όρο οι αναλύτες ανέμεναν 1,69 δισ. δολάρια. Η Airbus εκτιμά πως ο αριθμός των κρατήσεων για διασκευασμένες και εμπεριεία θα

**Το τέταρτο τρίμηνο
του 2022 οι πωλήσεις
αυξήθηκαν κατά 24%
σε 1,9 δισ. δολάρια.**

αυξηθεί περίπου κατά τον ρυθμό 20% του τέταρτου τριμήνου. Η εταιρεία δήλωσε την Τρίτη ότι οι συγκρίσεις του τρέχοντος τριμήνου με την ίδια περίοδο του 2022 είναι ευκολότερες λόγω του αντίκτυπου της μετάλλαξης «Ομικρον» του κορωνοϊού, καθώς και του πολέμου στην Ουκρανία, που επηρέασαν τις επιχειρήσεις αυτή την περίοδο πέρυσι.

Η ζήτηση παραμένει ανθεκτική μέχρι στιγμής φέτος, ενώ οι τουρίστες κάνουν κράτηση για ταξίδια εκ των προτέρων, δήλωσε ο γενικός οικονομικός διευθυντής Ντέιβ Στέφενσον σε συζητήσεις με αναλυτές. «Απλώς νομίζω ότι αυτό δείχνει μια ωραία, αισιόδοξη τάση των ανθρώπων, που αισθάνονται σίγουροι ότι μπορούν να

Η σταθμείωση κατέγραψε τα υψηλότερα έσοδα και το πιο κερδοφόρο τρίμηνο από ποτέ την περίοδο από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο, η οποία τροφοδοτήθηκε από τη σωρευμένη ζήτηση έπειτα από δύο χρόνια ασφυκτικών περιορισμών λόγω πανδημίας.

κάνουν κράτηση για την καλοκαιρινή ταξιδιωτική περίοδο». Η ευοίωνη προσέγγιση των πραγμάτων παρατηρείται

μετά την ήδη ισχυρή επίδραση του 2022. Το τέταρτο τρίμηνο η Airbus ανέφερε ότι τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 24% σε 1,9 δισ. δολάρια, ξεπερνώντας τα μεσημέρια των προηγούμενων ετών για το 1,86 δισ. δολάρια, σύμφωνα με στοιχεία που του συγγενέται το Bloomberg. Τα κέρδη ανά μετοχή ήταν 48 σεντ το δολάριο. Αξίζει να αναφερθεί πως ο όμιλος ωφελήθηκε δραστικά από τις αλλαγές στην εργασία και στον τρόπο ζωής που επέφερε η πανδημία. Η εταιρεία καταγράφηκε τα υψηλότερα έσοδα και το πιο κερδοφόρο τρίμηνο από ποτέ την περίοδο από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο, η οποία τροφο-

δοτήθηκε από τη σωρευμένη ζήτηση
έπειτα από δύο χρόνια ασφυκτικών
περιορισμών λόγω πανδημίας.

Τώρα, αρχίζει να βλέπει ευνοϊκές από τις τάσεις, οι οποίες την εμπνέουν, να αντιστρέφονται λόγω μεταβολής συνθηκών. Λόγω πανδημίας, οι άνθρωποι εννοικά ανα μεγάλα στίπια στην εξοχή για εβδομάδες ή μήνες κάθε φορά, όπου και εργάζονται εξ αποστάσεως πολλές φορές. Τώρα αυτό αλλάζει και οι ταξιδιώτες επιλέγουν πιο βραχεία διαμονή σε μεγάλες πόλεις και περισσότερο ποσότητες προορισμούς. Οι υψηλές τιμές των αεροπορικών ναύλων και μια πιθανή επεκτειμένη οικονομική επιβράδυνση συνεκτιμώνται από τους καταναλωτές στον σχεδιασμό ενός ταξιδιού. Ωστόσο, οι

εν λόγω παράγοντες δεν τους αποθαρρύνουν στις μετακινήσεις τους, ενώ η Airbnb τόνισε ότι «η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα ταξίδια παραμένει υψηλή».

Τα αποτελέσματα της Airbnb ακολουθούν εκείνα της περασμένης εβδομάδας του ομολόγου διαδίκτυακό γίγαντα Expedia Group, ο οποίος ήταν επίσης αισιόδοξος για το τρέχον τρίμηνο και ανέφερε ότι οι κρατήσεις για καταλύματα τον Ιανουάριο αυξήθηκαν κατά 20% σε σχέση με το 2019 πριν από την πανδημία. Ωστόσο, η Expedia εμφάνισε απογοητευτικά έσοδα και κέρδη το τέταρτο τρίμηνο λόγω του δηριμντάτου ψύχους και του τριγύνα «άνν».

BLOOMBERG

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Την Κυριακή
26 Φεβρουαρίου
μαζί με την

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2023

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στη νέα εποχή

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Κίνδυνος ακραίας φτώχειας για 141 εκατ. ανθρώπους

Μεγάλος ο αντίκτυπος της ενεργειακής ακρίβειας στα νοικοκυριά 116 χωρών

Η ενεργειακή κρίση, όπως την επιδείνωσε ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία, απειλεί να οδηγήσει σε βαθύτατη φτώχεια 141 εκατ. ανθρώπους ανά τον κόσμο. Στην εκτίμηση αυτή καταλήγει ομάδα ερευνητών από Ολλανδία, Βρετανία, ΗΠΑ και Κίνα που μελέτησε τον αντίκτυπο της ενεργειακής ακρίβειας στα οικονομικά των νοικοκυριών σε 116 χώρες.

Όπως προκύπτει από την έρευνα, που δημοσιεύθηκε στην επιστημονική επιθεώρηση Natural Energy και αναπαράγεται από το CNN, η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, του άνθρακα και του φυσικού αερίου ανάγκασε τα νοικοκυριά ανά τον κόσμο να αυξήσουν τις δαπάνες τους κατά 4,8%. Η αύξηση αυτή προστέθη στην ακρίβεια που είχε ήδη προκαλέσει η πανδημία, δυσχεραίνοντας την επιβίωση των νοικοκυριών. Ειδικότερα στις χώρες χαμηλού εισοδήματος η έκθεση διαπιστώνει πως τα φτωχότερα νοικοκυριά αντιμετώπιζαν ήδη σημαντικές ελλείψεις τροφίμων και κινδυνεύουν πολύ περισσότερο να βυθιστούν σε βαθύτατη ένδεια εξαιτίας του κόστους της ενέργειας. Όπως είναι αναμενόμενο, τα νοικοκυριά των πλουσιότερων χωρών έχουν επίσης δυσκολευθεί από την αύξηση του κόστους της ενέργειας, αλλά αντιμετώπιζουν γενικά ευκολότερα την κατάσταση και μπορούν πολύ πιο εύκολα να απορροφήσουν το πρόσθετο κόστος ενσωματώνοντας το στον οικογενειακό προϋπολογισμό. Όπως τονίζει η ομάδα των ερευνητών, ορισμένες χώρες είναι πολύ εκτεθειμένες στην ενεργειακή κρίση, καθώς η αύξηση

Ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα θα αυξηθεί φέτος κατά 2,7% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2021.

στο κόστος της ενέργειας ήταν σαφώς άνω του μέσου όρου σε Εσθονία, Πολωνία και Τσεχία, καθώς οι οικονομίες των χωρών αυτών βασίζονται πολύ περισσότερο σε βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας. Η Πολωνία, για παράδειγμα, για την παραγωγή ενέργειας βασίζεται κατά 68,5% στη χρήση άνθρακα.

Όπως τονίζει η έκθεση, η αύξηση των τιμών της ενέργειας οδηγεί σε βαθύτερη φτώχεια τα πιο ευάλωτα νοικοκυριά και ιδιαίτερος στη διάρκεια των χειμερινών μηνών. Τα νοικοκυριά που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το κόστος της ενέργειας δεν μπορούν να έχουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο, όπως η πρόσβαση στη θέρμανση, στον κλιματισμό, στον φωτισμό και τη χρήση ηλεκτρικών συσκευών. Οι ερευνητές επικαλούνται μάλιστα την πρόσφατη εκτίμηση της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας ότι σε παγκόσμιο επίπεδο αυξάνεται ανησυχητικά ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα και την πρόβλεψή της ότι ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί φέτος κατά 2,7% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2021. Εξίσου καθοριστική στην επιδεί-

Η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, του άνθρακα και του φυσικού αερίου ανάγκασε τα νοικοκυριά ανά τον κόσμο να αυξήσουν τις δαπάνες τους κατά 4,8%. Η αύξηση αυτή προστέθη στην ακρίβεια που είχε ήδη προκαλέσει η πανδημία, δυσχεραίνοντας την επιβίωση των νοικοκυριών.

νωση της κατάστασης των νοικοκυριών ανά τον κόσμο είναι, άλλωστε, η γενικότερη ακρίβεια που προκάλεσε η ενεργειακή κρίση και ειδικότερα στα βασικά είδη διατροφής. Στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, τον Ιανουάριο τα αυγά ήταν 70,1% ακριβότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, η μαργαρίνη κατά 44,7%, το βούτυρο 26,3%, το αλεύρι 20,4%, το ψωμί 14,9%, η ζάχαρη 13,5%, το γάλα 11%, το κοτόπουλο 10,5% και συνολικά οι τιμές φρούτων και λαχανικών αυξημένες κατά 7,2%.

Αναφερόμενοι, άλλωστε, στο όριο της φτώχειας, όπως ορίζεται από την Παγκόσμια Τράπεζα στα 2,15 δολ. ημε-

ρησίως, οι συντάκτες της έκθεσης καταλήγουν στην εκτίμηση πως κινδυνεύουν από βαθύτατη ένδεια 141 εκατ. άτομα, δηλαδή περίπου το 2,1% του παγκόσμιου πληθυσμού. Όπως τονίζουν, η εκτίμησή τους είναι σαφώς χειρότερη από εκείνη της Παγκόσμιας Τράπεζας που μιλούσε για τον κίνδυνο της βαρύτατης φτώχειας από τον οποίο απειλούνται από 75 έως 95 εκατ. άτομα στη χειρότερη περίπτωση. Τονίζουν πως ο λόγος είναι ότι διαπίστωσαν πως η ενεργειακή ακρίβεια πλήττει σε διαφορετικό βαθμό τις κοινωνικές τάξεις και τα διαφορετικά εισοδηματικά στρώματα και έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στα ήδη φτωχά στρώματα.

Όπως επισημαίνουν οι ερευνητές και συντάκτες της εν λόγω έκθεσης, πολλές κυβερνήσεις ανά τον κόσμο έχουν ήδη λάβει μέτρα για να αμβλύνουν τον αντίκτυπο της ενεργειακής κρίσης στα νοικοκυριά, άλλοτε μειώνοντας τους φόρους στην ενέργεια, άλλοτε παρέχοντας επιπτώσεις στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος ή εφάπαξ επιδοτήσεις και άλλοτε επιβάλλοντας ανώτατα όρια στις τιμές. Καλούν, ωστόσο, τις Αρχές να τολμήσουν πολύ περισσότερα, όπως τη θέσπιση επιδοτήσεων στις τιμές, την επιβολή φόρων στα υπερκέρδη των ενεργειακών εταιρειών και την ψήφιση νομοθεσίας που θα επιβάλει τη χρήση ανανεώσιμων πηγών

ενέργειας στην εφοδιαστική αλυσίδα των τροφίμων. Σημειώτέον ότι οι επισημάνσεις των ερευνητών συνέπεσαν με την ανακοίνωση της Nestle που επανέλαβε την προειδοποίηση κολοσσών των καταναλωτικών ειδών, όπως οι Unilever και Procter & Gamble ότι οι τιμές βασικών ειδών πρόκειται να αυξηθούν περαιτέρω φέτος. Ο διευθύνων σύμβουλος της ελβετικής εταιρείας, Μαρκ Σβάντερ, τόνισε πως «όπως όλοι οι καταναλωτές ανά τον κόσμο, έχουμε πληγεί από τον πληθωρισμό και προσπαθούμε να καλύψουμε τη ζημία που έχουμε υποστεί». Απέφυγε, ωστόσο, να διευκρινίσει ποια από τα 2.000 είδη της εταιρείας θα γίνουν ακριβότερα.

Commerzbank, UniCredit, Santander, Intesa Sanpaolo και Deutsche Bank έχουν δηλώσει ότι προς το παρόν μεταβιβάζουν στους πελάτες τους μόνον ένα μικρό τμήμα από το κέρδος που λαμβάνουν από τις καταθέσεις μετά την αύξηση επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Κέρδη-ρεκόρ στις τράπεζες λόγω αύξησης επιτοκίων

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες κρατούν το συντηρητικά μεγαλύτερο μέρος του κέρδους που καταγράφουν από την αύξηση επιτοκίων για τον εαυτό τους, σημειώνοντας κέρδη που αποτελούν ρεκόρ δεκαετιών. Οι καταθέτες, αντιθέτως, επωφελούνται αισθητά λιγότερο. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει το Bloomberg, επικαλούμενο τη γενική οικονομική διεύθυνση της γερμανικής τράπεζας Commerzbank.

«Εως τώρα δεν έχει μεταφερθεί ο ευεργετικός αντίκτυπος στους πελάτες, στους καταθέτες», σημειώνει ο Μπετίνα Ορλόφ, μιλώντας σε τηλεδιάσκεψη με αναλυτές της

Πέμπτη. Μολονότι η Commerzbank πιθανόν να αυξήσει τα επιτόκια καταθέσεων καθώς ο ανταγωνισμός στο συγκεκριμένο πεδίο εντείνεται, οι περισσότερες πιθανότητες είναι ότι το τμήμα του κέρδους από την αύξηση που θα φτάσει στον καταθνη θα κινηθεί κάτω από το 30%.

Τα σχόλια από πλευράς της Commerzbank ακολουθούν αντίστοιχα άλλων μεγάλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Ευρώζωνς όπως, για παράδειγμα, οι UniCredit, Santander, Intesa Sanpaolo και Deutsche Bank. Όλα τα εν λόγω ιδρύματα έχουν δηλώσει ότι προς το παρόν μεταβιβάζουν

στους πελάτες τους μόνον ένα μικρό τμήμα από το κέρδος που λαμβάνουν από τις καταθέσεις μετά την αύξηση επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Οι αυξήσεις επιτοκίων αποτελούν τον βασικό παράγοντα που έχει εκτινάξει το καθαρό επιτοκιακό κέρδος των τραπεζών. Αυτό έχει ξεπεράσει σε ορισμένες περιπτώσεις τα επίπεδα ακόμη και προ της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης του 2007-2009. Εχει οδηγήσει επίσης σε ισχυρή απόδοση των μετοχών των ευρωπαϊκών τραπεζών, με τον δείκτη Bloomberg Europe 500 Banks and Financial Services να καταγρά-

φει άνοδο 17% από τις αρχές του 2023.

Η Commerzbank βρίσκεται «στον έβδομο ουρανό», σημειώνουν αναλυτές της Berenberg υπό τον Μάικλ Χριστοδούλου, σε σημειώμα τους, μετά την άνοδο της μετοχής της τράπεζας άνω του 11% την Πέμπτη, που ακολούθησε την αναθεώρηση επί τα βελτίω του guidance της για το 2023. Η πιθανότητα υψηλότερου επιτοκιακού κέρδους, με παράλληλη μεταβίβαση μικρού μόνο μέρους αυτού του κέρδους στους καταθέτες, λειτουργεί ως δέλεαρ για τους επενδυτές, επισημαίνουν οι αναλυτές. Μολονότι οι τράπεζες δέχονται κρι-

τική για τη συγκεκριμένη πρακτική, απαντούν ότι έχουν αρχίσει ήδη να προσαρμόζουν προς τα πάνω τα επιτόκια καταθέσεων για τους πελάτες τους, ιδίως όσον αφορά τις προθεσμιακές καταθέσεις. Συμπληρώνουν, δε, ότι η τρέχουσα κατάσταση είναι η πλήρης αντιστροφή εκείνης που επικρατούσε για τουλάχιστον μία δεκαετία, όταν τα αρνητικά επίσημα επιτόκια τους κόστιζαν, χωρίς να μπορούν να μεταβιβάσουν το κόστος τους στους πελάτες. Κάτι τέτοιο θα σήμαινε ότι ο καταθέτης θα έπρεπε να χάνει μέρος των χρημάτων που διατηρούσε στην τράπεζα.

Ζημία 29 δισ. λιρών στη βρετανική οικονομία λόγω Brexit

Ζημία ύψους 29 δισεκατομμυρίων λιρών ή 1.000 στερλινών ανά νοικοκυριό προκάλεσε στην οικονομία της Βρετανίας το Brexit. Αυτή είναι η εκτίμηση του υπεύθυνου χάραξης πολιτικής της Τράπεζας της Αγγλίας. Πρόκειται για τον Τζόνθαν Χάσκελ, εξωτερικό μέλος της επιτροπής νομισματικής πολιτικής της τράπεζας, που επισημαίνει ότι ένα κύμα επενδύσεων σταμάτησε το 2016 αμέσως μετά το δημοψήφισμα. Ο εν λόγω αξιωματούχος εκτιμά ειδικότερα ότι η Βρετανία έχει πληγεί πολύ περισσότερο από την επιβράδυνση της παραγωγικότητας σε σχέση με άλλες μεγάλες οικονομίες, λόγω του

Brexit. «Αν εξετάσουμε την περίοδο έως το 2016, βλέπουμε πως την περίοδο εκείνη είχαμε μεγαλύτερη επιβράδυνση της παραγωγικότητας, αλλά είχαμε πολλές επενδύσεις», τονίζει ο ίδιος και προσθέτει πως υπήρξε μεγάλη έκρηξη μεταξύ 2012 και 2016. Αλλά στη συνέχεια οι επενδύσεις κατακλύστηκαν από το 2016 και «πέσαμε στον πάτο των χωρών του G7». Ο κ. Χάσκελ συμπλήρωσε ότι το δημοψήφισμα για το Brexit είχε αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη ως αποτέλεσμα της μείωσης του εμπορίου, μολονότι η Βρετανία είχε επιλέξει να εγκαταλείψει την Ε.Ε. και την ενιαία α-

Ενα κύμα επενδύσεων σταμάτησε το 2016 μετά το δημοψήφισμα.

γορά της ευελπιστώντας να εξασφαλίσει εμπορικές συμφωνίες αλλού. Και σαν να μη φθάνουν οι επιπτώσεις του Brexit, η οικονομία της Βρετανίας έχει δεχθεί πλήγμα από τις εκτεταμένες απεργίες που διοργάνωσαν διάφορα εργατικά συνδικάτα της χώρας στη διάρκεια του περασμένου έτους και ήταν οι περισσότερες από την εποχή της

Μάργκαρετ Θάτσερ. Σύμφωνα με στοιχεία της βρετανικής Στατιστικής Υπηρεσίας, οι απεργιακές κινητοποιήσεις είχαν σαν αποτέλεσμα να χαθούν σχεδόν 2,5 εκατ. εργάσιμες ημέρες στη διάρκεια του περασμένου έτους. Ειδικότερα χάθηκαν 843.000 ώρες εργασίας μόνο μέσα στον Δεκέμβριο του 2022 που ήταν, έτσι, ο χειρότερος μήνας εδώ και περισσότερο από μια δεκαετία. Στο σύνολο του έτους έχουν χαθεί 2.472.000 εργάσιμες ημέρες και η τελευταία φορά που η βρετανική οικονομία έχασε τόσο πολλές εξαιτίας των απεργιών ήταν τη διετία 1989-1990 στα τέλη της θητείας

της Μάργκαρετ Θάτσερ και μετά τη φιλελευθεροποίηση σοκ που εφάρμοσε η κυβέρνηση της στη βρετανική οικονομία. Τα βρετανικά εργατικά συνδικάτα έχουν αντιδράσει επιθετικά στις προσφορές της κυβέρνησης για αυξήσεις μισθών, που υπολείπονται σε σχέση με τον πληθωρισμό. Και η ίδια κατάσταση φαίνεται να συνεχίζεται φέτος, καθώς από την αρχή του έτους έχουν απεργήσει εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι στους βρετανικούς σιδηροδρόμους, δημόσιοι υπάλληλοι, καθηγητές και εργαζόμενοι στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, αλλά και γενικότερα στον δημόσιο τομέα.

Η οικονομία της Βρετανίας έχει δεχθεί πλήγμα και από τις εκτεταμένες απεργίες που διοργάνωσαν διάφορα εργατικά συνδικάτα της χώρας στη διάρκεια του περασμένου έτους οι οποίες ήταν οι περισσότερες από την εποχή της Μάργκαρετ Θάτσερ.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

Παραγγελία-ρεκόρ 470 αεροπλάνων από Air India

Συμφωνία-μαρμίδι ανακινώντας ο ινδικός αερομεταφορέας Air India, τεινώντας χείρα συνεργασίας τόσο προς την Ευρώπη όσο και προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες αμφότερες χαίρετσαν αυτή την κίνηση, μια κίνηση εμβάθυνσης των οικονομικών και πολιτικών δεσμών με το Νέο Δέλχι. Ειδικότερα, ο αερομεταφορέας παρήγγειλε 470 αεροσκάφη από την Airbus και την Boeing στο πλαίσιο της αναγέννησής του υπό τη νέα ιδιοκτησία εταιρεία του Tata Group. Οι προκαταρτικές, αυτήν τη στιγμή, συμφωνίες περιλαμβάνουν 220 αεροπλάνα από την Boeing και τα 250 από την Airbus, επικρίνοντας τα προσηγόμενα ρεκόρ με κερήματα παραγγελίες εκ μέρους μίας και μεμονωμένων εταιρειών. Από πλεονός της η Air India ανταγωνίζεται τον εγχώριο

Ο πρόεδρος της Tata, Ν. Τσαντρασεκάρν, τόνισε πως η Airbus και η εταιρεία του επεξεργάζονται μεγαλύτερα σχέδια συνεργασιών, συμπεριλαμβανομένης και της προοπτικής να δημιουργηθεί βάση κατασκευής πολιτικών αεροσκαφών στην Ινδία.

κολοσσό IndiGo για να εξυπηρετήσει τον πληθυσμό της Ινδίας, που σύντομα θα είναι ο μεγαλύτερος στον κόσμο. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν χαρακτήρισε τη συμφωνία «ιστορική», όπως αναφέρει σχετικό δημοσίευμα του Reuters.

Η παραγγελία της Airbus περιλαμβάνει 210 αεροσκάφη στενής ατράκτου A320neo και 40 αεροσκάφη ευρείας ατράκτου A350, τα οποία η Air India θα χρησιμοποιήσει για να διεκπεραιώνει «τα υπερβολικά μεγάλων αποστάσεων

ορομολόγια», όπως δήλωσε ο πρόεδρος της Tata, Ναταράτζαν Τσαντσεσεκάραν. Μαζί με άλλα 25 αεροσκάφη Airbus που πρόκειται να μισθωθούν για την κάλυψη άμεσων αναγκών, η συνολική εξαγορά φθάνει τα 495 τζέτ, δήλωσε στο τέλος της Airbus. Η δε αμερικανική αεροναυπηγική της Boeing θα προμηθεύσει τον ιδνικό αερομεταφορέα με 190 αεροσκάφη 737 MAX, 20 από τα 777 Dreamliner και 10 από τα μίνι τζάμπο 787. Εν τω μεταξύ, τον Δεκέμβριο του 2022 το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters είχε αποκλειστικά δώσει την πληροφορία ότι η Air India βρισκόταν κοντά σε παραγγελια-ρεκόρ για σχεδόν 500 τζέτ. Η αναγέννηση της αεροπορικής εταιρείας υπό τον όμιλο Tata στοχεύει να αξιοποιήσει την αυξανόμενη βάση των ιπτάμενων αεροπόρων της Ινδίας και τη μεγάλη διασπορά τους σε όλο τον κόσμο. Ο νέος διευθυντής συμβούλου της Air India, Κάμπελ Γουίλσον, εργάζεται για να αναβιώσει τη φήμη της ως μιας αεροπορικής εταιρείας παγκόσμιας κλάσας και να αποιντάξει την εικόνα της ως μιας καθυστερημένης και υποβαθμισμένης επιχείρησης με γιγρασμένο στόλο και κακή εξυπηρέτηση.

Επιδροσθέτως, την πολιτική και την οικονομική σημασία τις συμφωνίας τόνισαν από κοινού ο Ινδός πρωθυπουργός Ναρέντρα Μόντι και ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν. «Αυτή η σημαντική συμφωνία δείχνει, μαζί με την εμβάθυνση των σχέσεων μεταξύ Ινδίας και Γαλλίας, τις επιτυχίες και τις φιλοδοξίες του τομέα της πολιτικής αεροπορίας στην Ινδία», είπε ο Μόντι. «Αυτό το επίτευγμα δείχνει ότι η Airbus και όλοι οι Γάλλοι εταίροι της είναι πλήρως αφοσιωμένοι στην ανάπτυξη νέων τομέων διασυνδέσεων με την Ινδία», είπε ο Μακρόν σε ψηφιακή του δήλωση, δεξομένους ότι η Γαλλία είναι μία από τις χώρες που συμπράττουν στην Airbus. Η συμφωνία στο πεδίο της αεροναυπηγικής εκτιμάται πως θα έχει και ευρύτερα οφέλη, διότι ο Γάλλος πρόεδρος δεσμεύθηκε ότι η χώρα του θα συνεργαστεί με την Ινδία και σε άλλα πεδία. Τέλος, ο πρόεδρος της Tata, Ν. Τσαντρ-σεκάρν, τόνισε πως η Airbus και η εταιρεία του επεξεργάζονται μεγαλύτερα σχέδια συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων και της προσπάθειας να δημιουργηθεί βάση κατασκευής πολιτικών αεροσκαφών στην Ινδία.

Η Ford επενδύει 3,5 δισ. δολ. για την παραγωγή μπαταριών

Θα συνεργαστεί με την κινεζική CATL, απόφαση που προκαλεί αντιδράσεις

Υψηλές προδοκίες έχει ο αμερικανικός κολοσσός Ford Motor για την επόμενη ημέρα του στην ηλεκτροκίνηση, εξ ου και επένδισε 3,5 δισεκατομμύρια δολάρια σε εργοστάσιο μπαταριών για ηλεκτρικών οχημάτων στο νοτιοδυτικό Μισσιγκαν, το οποίο, σημειώνεται, θα λειτουργεί με τεχνολογία και υποστήριξη από κινεζική εταιρεία κατασκευής μπαταριών. Κι αυτή η επιλογή του, όπως γίνεται αντιληπτό, έχει προκαλέσει πολιτικές αντιπαράθεσεις. Το εργοστάσιο κοντά στο Μάρολ του Μισσιγκαν θα απασχολεί 2.500 εργάτες, δήλωσε τα Δευτέρα η Ford, επιβεβαιώνοντας δημοσίευμα του Bloomberg στις 10 Φεβρουαρίου. Η εγκατάσταση πρόκειται να τεθεί σε λειτουργία το 2026 και θα παράγει αρκετές μπαταρίες για να τροφοδοτούν 400.000 ηλεκτρικά οχήματα τον χρόνο. Η αμερικανική

Στόχος είναι η παραγωγή 400.000 ηλεκτρικών αυτοκινήτων σε ετήσια βάση από το 2026.

αυτοκινητοβιομηχανία θα βασίσει την παραγωγική διαδικασία στην τεχνολογία μπαταριών από την κινεζική Contemporary Amperex Technology Ltd. (CATL), η οποία θα βοηθήσει στην ανέγερση του εργοστασίου και θα έχει προσωπικό εκεί. Η Ford, επιπλέον, τόνισε πως θα έχει στην ιδιοκτησία της το εργοστάσιο, το οποίο και θα εκμεταλλεύεται, ενώ θα συστήσει μια εξ ολοκλήρου νέα θυγατρική για να το διευθύνει. Η CATL είναι ο μεγαλύτερος κατασκευαστής μπαταριών για ηλεκτρικά οχήματα σε παγκόσμια κλίμακα.

«Η Ford έχει τον έλεγχο, ήτοι τον έλεγχο της κατασκευής, τον έλεγχο της παραγωγής, τον έλεγχο του εργατικού δυναμικού», δήλωσε η Λαίζα

Το εργοστάσιο που θα παράγει τις μπαταρίες για τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα της Ford βρίσκεται κοντά στο Μάρσαλ του Μίσιγκαν και θα απασχολεί 2.500 εργαζομένους.

Ντρέικ, αντιπρόεδρος της Ford αρμόδια για την ηλεκτροκίνηση, στο πλαίσιο ενημερώσεως δημοσιογράφων. «Μας αδειοδοτεί τη σχετική τεχνολογία η CATL». Η συμφωνία, με στόχο την εξασφάλιση φορολογικών πλεονεκτημάτων για το εργοστάσιο, έχει προκαλέσει επικρίσεις εις μια εποχή αυξημένων γεωπολιτικών έντασης μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, κυρίως εξαιτίας κινεζικής μπαταλίου του πέρασε πάνω από την Αμερική και κατερίφθη. Ο κυβερνήτης της Βιρτζίνια, Γκλεν Γιανγκιν, απεύθυνε την υποψηφιότητα της πολιτείας του ως ενδεχόμενες τοποθεσίες για το εργοστάσιο της Ford, αποκαλώντας το «Δούρειο Ίππο» για το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα. «Είναι πολύ λυγρό

που ο κυβερνήτης Γιανγκβιν είχε κάποια παραπληροφόρηση», είπε ο Ντρέικ σε συνέντευξη της στην τηλεόραση του Bloomberg. «Ελλείψουμε μέσω της ταρωϊκής ανακρίσεως μας πως ήταν πολύ σαφές ότι η Ford έχει τον έλεγχο του εργοστασίου». Οι εξελίξεις συμπίπτουν με το ενδεχόμενο ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Αντονι Μπλινκεν να συναντηθεί με τον κορυφαίο Κινέζο διπλωμάτη Γιουάνγκ Πι σε διάσκεψη για την ασφάλεια αργότερα αυτή την εβδομάδα, όπως ανέφερε το Bloomberg. Θα είναι η πρώτη συνάντηση πρόσωπο με πρόσωπο μετά την κατάργηση του μπλόκου.

Το προσωπικό της CATL θα βοηθήσει στην εγκατάσταση εργοστασιακού εξοπλισμού για την κατασκευή

των μπαταριών, μερικές από τις οποίες θα προέρχονται από την Κίνα, όπως είχε η Ντρέικ. Και κάποιο από αυτό το προσωπικό θα παραμείνει μόνιμα στο εργοστάσιο του Μίσιγκαν επειδή «χρειάζομαστε τη βοήθειά τους», πρόσθεσε. Τέλος, σε τελική η Δευτέρα στο Μίσιγκαν για την ανακίνωση της ανέγερσης του εργοστασίου, ο εκτελεστικός πρόεδρος της Ford, Μπιλ Φορντ, και διοεγγονος του ιδρυτή Χέρνι Φορντ, χαρακτήρισε το σχέδιο της εταιρείας του με τον κινεζικό όμιλο ως έναν τρόπο για την ενίσχυση της αυτονομίας των ΗΠΑ στην κατασκευή μπαταριών ηλεκτρικών αυτοκινήτων, οι οποίες τώρα προέρχονται κυρίως από την Ασία.

BLOOMBERG

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Καταστάματα στον Άγιο Δημήτριο, Στρόβολος

- Δύο καταστήματα με μεσοπάτωμα στην Ακρόπολη.
- Βρίσκονται 300μ. από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και 100μ. από τη συμβολή των λεωφόρων Αρμενίας και Ιφιγενείας.
- Κατάστημα αρ. 3: Εμβαδόν εσωτερικών χώρων 245τ.μ., μεσοπάτωμα 140τ.μ. και ακάλυπτες βεράντες 22τ.μ.. Κενό και άμεσα διαθέσιμο.
- Κατάστημα αρ.4: Λειτουργεί ως αρτοποιείο. Διαθέτει εμβαδόν εσωτερικών χώρων 134τ.μ., μεσοπάτωμα 49 τ.μ. και ακάλυπτες βεράντες 11 τ.μ..
- 11 χώροι στάθμευσης

Ref: 8666

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

€1,175,000

«Προεκλογικά πρέπει να είμαστε συγκρατημένοι»

Η δημοσιονομική αξιοπιστία της Ελλάδας μπορεί πολύ εύκολα να γκρεμιστεί σε 24ωρα, τονίζει ο επικεφαλής της ΤτΕ, Γιάννης Στουρνάρας

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Την ώρα που η πολιτική ζωή βρίσκεται στη δίνη της προεκλογικής περιόδου και ξεκίνησε –κατά τα ειωθότα– πληθωρισμός παροχολογίας και υποσχέσεων για μελλοντικές παρεμβάσεις, ο κεντρικός τραπέζιτς της χώρας έχει στον νου του την επόμενη μέρα και την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουν η χώρα και η οικονομία, για να μη καθούν όσα κερδήθηκαν με κόπο στα μνημονιακά χρόνια και μετά.

Σήμερα, η οικονομία βρίσκεται, κατά τον κ. Στουρνάρα, σε καλή φάση καθώς –μέσα από τις κρίσεις της πανδημίας και του πολέμου– μπόρεσε να ανακάμψει, με τη βοήθεια και του τουρισμού, και να μειώσει το χρέος της, τόσο μέσω δημοσιονομικής προσπάθειας όσο και με τη συμβολή του πληθωρισμού. Όμως, το αύριο έχει προκλήσεις.

Ο Γιάννης Στουρνάρας έστειλε, έτσι, την περασμένη Πέμπτη, σε ομιλία του στο Ελληνογερμανικό Επιμελητήριο, ένα μήνυμα στις πολιτικές δυνάμεις ότι απαιτείται συνεννόηση και σύμπλευση στην υλοποίηση μιας συνετής δημοσιονομικής πολιτικής.

Το έκανε αυτό διότι γνωρίζει ότι η χώρα δεν έχει μπροστά της έναν ξεκούραστο περίπατο, αλλά μια ανηφορική πορεία, κατά τη διάρκεια της οποίας θα πρέπει να μειώνει σταθερά το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, ώστε να κερδίσει την εμπιστοσύνη των αγορών και να μη βρεθεί ξανά σε μερικά χρόνια σε νέα αδυναμία εξυπηρέτησής του.

Μιλώντας στην «Κ», εξηγεί ποιες πρέπει να είναι οι προτεραιότητες στο πλαίσιο αυτό: «Η πρώτη είναι η επιπλοκή σε πλεονάσματα 2% του ΑΕΠ. Ο προϋπολογισμός πρέπει να αφήνει πλεόνασμα για να πληρώνονται οι τόκοι. Αυτό συνιστά ορθή δημοσιονομική διαχείριση. Η απόσταση από το έλλειμμα 1% του ΑΕΠ στο πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ απαιτεί μια σημαντική δημοσιο-

νομική προσαρμογή και θα έρθει σε μια φάση που η ανάπτυξη δεν θα είναι τόσο υψηλή όσο ήταν τα προηγούμενα δύο χρόνια, ενώ παράλληλα θα διανύουμε μια περίοδο υψηλότερων επιτοκίων, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Όταν μειωθεί η αβεβαιότητα στην Ευρώπη, με το τέλος του πολέμου στην Ουκρανία, το ερώτημα που θα τεθεί για την Ελλάδα θα είναι αν έχει εξασφαλίσει βιωσιμότητα χρέους στο διηνεκές. Γιατί μετά το 2032 θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε σημαντικά υψηλότερες πληρωμές τόκων, που τώρα έχουν κεφαλαιοποιηθεί. Τώρα έχουμε ένα παράθυρο ευκαιρίας να μειώσουμε σημαντικά το ποσοστό του χρέους ως προς το ΑΕΠ, ούτως ώστε όταν προστεθούν οι κεφαλαιοποιημένοι τόκοι, το χρέος να παραμείνει βιώσιμο και σε

Τώρα έχουμε ένα παράθυρο ευκαιρίας να μειώσουμε σημαντικά το ποσοστό του χρέους ως προς το ΑΕΠ.

πτωτική τροχιά. Δεν πρέπει να χαθεί αυτή η ευκαιρία».

Δεδομένου ότι οι εκλογές προσφέρουν πρόσφορο έδαφος για κάθε είδους εξαγγελίες, ο κεντρικός τραπέζιτς δεν διατάζει –όπως άλλωστε συνθίζει, σε ανάλογες περιπτώσεις– να απευθύνει προειδοποιήσεις: «Προεκλογικά πρέπει να είμαστε συγκρατημένοι. Η αξιοπιστία της Ελλάδας πρέπει να διαφυλαχθεί γιατί κτίστηκε πολύ δύσκολα και είναι πολύ εύκολο να γκρεμιστεί σε 24ωρα. Και όταν λέμε αξιοπιστία εννοούμε τη δημοσιονομική, γιατί εκεί κατά τη διάρκεια ήταν το μεγάλο μας πρόβλημα». Ο κ. Στουρνάρας προφανώς πέρασε το μήνυμα αυτό στον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης Αλέξη Τσίπρα, με τον οποίο συναντήθηκε την Πέμπτη. «Το πολιτικό σύστημα πρέπει και προ-

«Όταν μειωθεί η αβεβαιότητα στην Ευρώπη, με το τέλος του πολέμου στην Ουκρανία, το ερώτημα που θα τεθεί για την Ελλάδα θα είναι αν έχει εξασφαλίσει βιωσιμότητα χρέους στο διηνεκές», λέει ο κ. Στουρνάρας.

εκλογικά να είναι προσανατολισμένο στην αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής, διότι πρέπει να εκπαιδευόμαστε και τον κόσμο», διεμύνυσε.

Αναφέρθηκε ειδικά στη στάση της αξιωματικής αντιπολίτευσης στο θέμα των πλειστηριασμών, λέγοντας ότι τα

έσοδα των διαχειριστών των κόκκινων δανείων (servicers) κατευθύνονται κυρίως στην εξυπηρέτηση των ομολόγων υψηλής διαβάθμισης των τραπεζών, ώστε να μην καταπέσουν οι κρατικές εγγυήσεις του «Ηρακλή». Αν καταπέσουν όλες οι εγγυήσεις, το χρέος θα επιβα-

ρυνθεί με 18 δισ. ευρώ.

Βεβαίως, είναι γνωστό ότι στο θέμα αυτό δεν υιοθετήθηκε ούτε από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ ούτε από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας η πρόταση της Τράπεζας της Ελλάδος για ε-

ταιρεία διαχείρισης ενεργητικού (bad bank), αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Ως δεύτερη προτεραιότητα, ο κ. Στουρνάρας αναφέρει την ανάγκη αύξησης του δυνητικού ΑΕΠ, του μακροπρόθεσμου ρυθμού ανάπτυξης, τον οποίο διευθετεί οργανισμοί, όπως το ΔΝΤ, εξαιτίας και της γήρανσης του πληθυσμού, προσγειώνουν στην περιοχή του 1%-1,5%. Κατά τον κεντρικό τραπέζιτς, αυτό το ποσοστό πρέπει να αυξηθεί στο 2%-2,5% κάτι που μπορεί να επιτευχθεί μόνο με αύξηση της ολικής παραγωγικότητας. Και αυτό με τη σειρά του προϋποθέτει ισχυρές μεταρρυθμίσεις, όπως λέει, δίνοντας έμφαση στην ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης και στη δημόσια εκπαίδευση, ώστε να προσαρμοστεί στις ανάγκες της αγοράς. «Οι καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης», λέει, «έχουν αρνητικές συνέπειες στην οικονομία και στις επενδύσεις. Όσο για την εκπαίδευση, αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο να έχουμε ανεργία 11% και παράλληλα έλλειψη εργατικών χεριών στον τουρισμό, στις κατασκευές και στον αγροτικό τομέα. Αυτή είναι μια δυσαρμονία που πρέπει να αντιμετωπισθεί».

Ο κ. Στουρνάρας προβληματίζεται και για την Ευρώπη, που πρέπει να προχωρήσει στα επόμενα βήματα στην κατεύθυνση της ολοκλήρωσης. Επισημαίνει ότι αρκετές χώρες-μέλη δεν έχουν ακόμη τοποθετηθεί στις σωστές κατά βάση προτάσεις της Κομισιόν για το Σύμφωνο Σταθερότητας, το οποίο πρέπει οπωσδήποτε, κατά την άποψή του, να τροποποιηθεί. «Δεν μπορούμε να γυρίσουμε στο παλιό Σύμφωνο Σταθερότητας», υπογραμμίζει, «θα είναι οπισθοδρόμηση». Επίσης, υποστηρίζει ότι πρέπει να ολοκληρωθεί η τραπεζική ένωση. «Η έλλειψη ενός πανευρωπαϊκού συστήματος εγγύησης καταθέσεων συμβάλλει στον κατακερματισμό του χρηματοπιστωτικού τομέα στην Ευρώπη», σχολιάζει.

Ανω των 5,6 δισ. ευρώ τα φετινά μέτρα στήριξης

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Ο «λογαριασμός» των μέτρων στήριξης του 2023 ξεπέρασε αίσιως τα 5,6 δισ. ευρώ, χωρίς καν να περιλαμβάνεται σε αυτό το ποσό το κονδύλι για τις αυξήσεις στις συντάξεις, το οποίο έπρεπε ούτως ή άλλως να δοθεί κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας. Εκτός καταλόγου και οι επιδοτήσεις για το ηλεκτρικό ρεύμα –οι οποίες προς το παρόν καλύπτονται από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης με τα χρήματα που δίνουν οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας–, εκτός καταλόγου και τα μέτρα που δεν προκαλούν δημοσιονομικό κόστος, όπως οι ρυθμίσεις για τα χρέη ή η «γενναία», όπως προαναγγέλλεται, αύξηση του κατώτατου μισθού. Ερίζουν κυβέρνηση και αντιπολίτευση για τα μέτρα στήριξης, καθώς μπαίνομε στην τελική ευθεία για την

προκήρυξη των εθνικών εκλογών. Απολύτως κοστολογημένα και αναγκαία τα μέτρα για να ξεπεραστεί η πληθωριστική κρίση υποστηρίζει η κυβέρνηση, για προσπάθεια εξαγοράς ψήφων μιλάει η αντιπολίτευση.

Η προικοδότηση της φετινής χρονιάς με παροχές και λοιπές παρεμβάσεις ουσιαστικά άρχισε να σχεδιάζεται από το περασμένο καλοκαίρι, με τα περισσότερα μέτρα να ανακοινώνονται από τον πρωθυπουργό στη ΔΕΘ: κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης για όλους, διατήρηση μειωμένων συντελεστών υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών, επιδοτήσεις για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στις στέγες και ένα ευρύ πρόγραμμα οικονομικών ενισχύσεων για την απόκτηση στέγης από τους νέους. Έτσι, στον προϋπολογισμό του 2023 εντά-

χθηκε κατάλογος μέτρων με συνολικό δημοσιονομικό κόστος 4,2 δισ. ευρώ, εκ των οποίων το 1 δισ. ευρώ έχει προγραμματιστεί να καλυφθεί με πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Πώς φθάσαμε από τα 4,2 δισ. ευρώ στα 5,6 δισ. ευρώ πριν καν συμληρωθεί ο 2ος μήνας του έτους; Στον λογαριασμό προστέθηκαν τα περίπου 600-650 εκατ. ευρώ του market pass, με την πλοφόρμα να ενεργοποιείται μέσα στην εβδομάδα.

Επιπλέον 60 εκατ. χρειάστηκαν για να παραταθεί η οριζόντια επιδότηση στο πετρέλαιο θέρμανσης με τα 15 λεπτά ανά λίτρο, ενώ 250 εκατ. είναι το κόστος για την παράταση των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ σε μεταφορές, εστίαση κ.λπ. μέχρι το τέλος του 2023. Από την περασμένη εβδομάδα προστέθηκαν επιπλέον 280 εκατ.

για την έκτακτη οικονομική ενίσχυση των συνταξιούχων, 76 εκατ. για την επιστροφή του ειδικού φόρου κατανάλωσης στους αγρότες, περί τα 100 εκατ. για τις αυξήσεις επιδομάτων κ.λπ.

Θα ανέβει κι άλλο ο λογαριασμός; Στο οικονομικό επιτελείο δεν αποκλείουν να δημιουργηθεί πρόσθετος δημοσιονομικός χώρος, καθώς όσο το αέριο θα παραμείνει κάτω από τα 50 ευρώ ο προϋπολογισμός θα απαλλάσσεται από βάρη που είχε προϋπολογιστεί να αναληφθούν.

Ο στόχος είναι να επιστρέψει η χώρα σε πρωτογενή πλεονάσματα και όσο αυτό θα διασφαλίζεται, κρίνεται ότι δεν υπάρχει λόγος να επιδιωχθεί καλύτερη δημοσιονομική επιδότηση από την προϋπολογισμένη. Το αν θα υπάρξουν άλλες παροχές –πέραν δηλαδή των 5,6 δισ.– μέχρι τις ε-

κλογές, θα φανεί. Ο πρωθυπουργός την Πέμπτη το απέκλεισε, ενώ στο οικονομικό επιτελείο θέλουν να υπάρξει ένα «μαξιλάρι ασφαλείας», καθώς βρισκόμαστε ακόμη στις αρχές της χρονιάς. Αλλωστε, τα περισσότερα από τα 5,6 δισ. του «καταλόγου» δεν έχουν φανεί ακόμη στις τσέπες των νοικοκυριών.

Το market pass θα ξεκινήσει να καταβάλλεται από τις 3 Μαρτίου, το επίδομα των συνταξιούχων θα δοθεί στο τέλος Μαρτίου, οι αγρότες θα πάρουν την επιστροφή του ειδικού φόρου κατανάλωσης το καλοκαίρι, τα προγράμματα επιδότησης για τη στέγη των νέων τώρα αρχίζουν να «τρέχουν», ενώ η μισθοδοσία με τον αυξημένο κατώτατο μισθό θα φανεί –συγκυριακά– στο τέλος Απριλίου, πιθανότατα δηλαδή ανάμεσα στην 1η και στη 2η κάλπη.

Η αύξηση του ορίου για «χρυσή βίζα» αλλάζει τον χάρτη των επενδύσεων

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Στροφή σε περιοχές που προσφέρουν προοπτικές μελλοντικής ανάπτυξης και με ισχυρή ζήτηση για ενοικιάσεις κατοικιών, αναμένεται να πραγματοποιήσουν σε μερικούς μήνες από σήμερα οι ξένοι επενδυτές, οι οποίοι ενδιαφέρονται για την απόκτηση άδειας παραμονής, στο πλαίσιο του προγράμματος επενδυτικής μετανάστευσης «χρυσή βίζα». Με βάση τα μέχρι στιγμής δεδομένα, φαίνεται πως το μέτρο του διπλασιασμού του ελάχιστου ορίου επένδυσης, από 250.000 ευρώ σε 500.000 ευρώ, στις περιοχές που σήμερα συγκεντρώνουν την υψηλότερη ζήτηση από ξένους θα έχει αποτέλεσμα.

«Προς το παρόν, δεν παρατηρούμε κάποια ιδιαίτερη διαφοροποίηση ως προς τις περιοχές προτίμησης, αλλά αυτό που είναι αξιοσημείωτο είναι ότι δεν έχουμε καμία όχληση για ακίνητα των 500.000 ευρώ, π.χ. στα νότια προάστια», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Αλέξανδρος Ρισβός, επικεφαλής του δικηγόρου γραφείου Ρισβός & Συνεργάτες, που ειδικεύεται στα προγράμματα επενδυτικής μετανάστευσης. Το όριο των 500.000 ευρώ θα αρχίσει να ισχύει από την 1η Μαΐου, στο κέντρο της Αθήνας, στα βόρεια και στα νότια προάστια, στη Μύκονο, στη

Νέες περιοχές στο επίκεντρο των ξένων επενδυτών, «ανεβαίνει» ο Πειραιάς.

Σαντορίνη και στον Δήμο Θεσσαλονίκης.

Στην πράξη, θα αποκλείονται όλες οι περιοχές από το ύψος του Φαλήρου μέχρι και τη Γλυφάδα στα νότια, το κέντρο της Αθήνας και περίξ αυτού περιοχές, όπως το Γαλάτσι, ο Βύρωνας και η Νέα Φιλαδέλφεια, όπως επίσης και το σύνολο των βορείων προαστίων, μεταξύ αυτών και περιοχές όπως το Ψυχικό, η Νέα Ιωνία και το Νέο Ηράκλειο.

Όπως εξηγεί ο κ. Ρισβός, αυτήν την περίοδο, συνολικά οι επενδυτές επικεντρώνουν να προλάβουν την προθεσμία της 30ής Απριλίου, μέχρι την οποία έχουν περιθώριο να προβούν σε υπογραφή προ-συμφώνου αγοραπωλησίας ακινήτου, ώστε να κατοχυρώσουν το δικαίωμα εξασφάλισης άδειας παραμονής με το υφιστάμενο όριο των 250.000 ευρώ. Παράλληλα, μεταξύ εκείνων που έχουν εκδώσει ενδιαφέρον για την αγορά ακινήτου, αλλά δεν έχουν λάβει ακόμη οριστική απόφαση, δεν υπάρχει κάποια ιδιαίτερη κινητι-

κότητα για την εύρεση ακινήτων ύψους 500.000 ευρώ στις περιοχές όπου θα ισχύσουν οι παραπάνω αλλαγές. Ωστόσο, είναι σαφές ότι η αγορά θα κληθεί να προσαρμοστεί σημαντικά από τον Μάιο και μετά, καθώς θα είναι πολύ δύσκολη η εξασφάλιση ακινήτων στις περιοχές που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αγοραστικό ενδιαφέρον. Για παράδειγμα, το κέντρο της Αθήνας δεν θα είναι πλέον

προσβάσιμο, τουλάχιστον για όσους αναζητούν παράλληλα και άδεια παραμονής. Αντιθέτως, αν αποκτηθεί ένα ακίνητο 500.000 ευρώ, π.χ. στη Μύκονο (και με τον τρόπο αυτόν εξασφαλιστεί η άδεια παραμονής), ο ίδιος επενδυτής θα μπορεί κάλλιστα να αποκτήσει ένα ακόμη ακίνητο στο κέντρο της Αθήνας, π.χ. για εκμετάλλευση μέσω ψηφιακών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης

ή ακόμα και για μακροχρόνια εκμίσθωση.

Σε βάθος χρόνου, πάντως, στελέχη της αγοράς εκτιμούν ότι το επενδυτικό ενδιαφέρον μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα» α-πλώς θα μετατοπιστεί σε άλλες περιοχές, όπου θα συνεχίσει να ισχύει το σημερινό όριο των 250.000 ευρώ. «Με δεδομένη τη μετάλλευση μέσω ψηφιακών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης

Τα μέτρα του 2023

	ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ
Συνολική κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης	1.241
Διατήρηση των μειωμένων συντελεστών ασφ. εισφορών	871
Επιδότησεις φωτοβολταϊκών	700
Market Pass	650
Διατήρηση μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ για όλο το 2023	492
Χαμηλότοκος δανεισμός για αγορά 1ης κατοικίας από νέους	375
Πρόγραμμα Ανακαινίζω-Εξοικονομώ για νέους	300
Επίδομα 200-300 ευρώ σε συνταξιούχους	280
Επίδομα θέρμανσης (καταβολές 2023)	150
Αυξήσεις επιδομάτων εργαζομένων	100
Επιστροφή ειδικού φόρου κατανάλωσης στους αγρότες	76
Επέκταση επιδόματος μισθώσεων στον ιδιωτικό τομέα	64
Επιδότηση πετρελαίου θέρμανσης (0,15 ευρώ/λίτρο)	56
Ειδικό μισθολόγιο Ιατρών ΕΣΥ	53
Κατάργηση ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του ΤΠΔΥ	50
Πρόγραμμα Ανακαινίζω για κενά σπίτια	50
Μισθολογικές παρεμβάσεις Ενόπλων Δυνάμεων	50
Αύξηση φοιτητικού επιδόματος	26
Κίνητρα για επέκταση τουριστικής περιόδου	20
ΣΥΝΟΛΟ	5.604

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΡΥΣΗ ΒΙΖΑ

Πού διπλασιάζεται το όριο επένδυσης

ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Αθηνών
- Φιλαδέλφειας - Χαλκηδόνος
- Γαλατσίου
- Ζωγράφου
- Καισαριανής
- Βύρμωνος
- Ηλιούπολης
- Αθήνας - Υμηττού

ΒΟΡΕΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Πεντέλης
- Κηφισιάς
- Μεταμόρφωσης
- Χαλανδρίου
- Αγίας Παρασκευής
- Βριλησίων

- Νέας Ιωνίας
- Ηρακλείου
- Χολαργού - Παπάγους
- Ψυχικού - Φιλοθέης
- Πεύκης - Λυκόβρυσης
- Αμαρουσίου

ΝΟΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Αγίου Δημητρίου
- Αλίσσου
- Γλυφάδας
- Ελληνικού - Αργυρούπολης
- Καλλιθέας
- Μοσχάτου - Ταύρου
- Νέας Σμύρνης
- Παλαιού Φαλήρου

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

πιθανές περιοχές «υποδοχής» ξένων επενδυτών. Ηδη και πριν από την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου, ο Πειραιάς είχε βρεθεί στο επίκεντρο των ξένων επενδυτών, λόγω της ανάπτυξης σημαντικών τμημάτων του, όπως η περιοχή του Αγίου Διονυσίου, αλλά και της πρόσφατης λειτουργίας των νέων σταθμών του μετρό. Παράλληλα, οι αξίες έχουν αυξηθεί σημαντικά, όπως και τα ενοίκια.

Σε πρόσφατη έρευνα του μεστικού γραφείου Potamianos Real Estate, του κ. Λευτέρη Ποταμιάνου, προέδρου του Συλλόγου Μεστών Αθηνών - Αττικής, προέκυψε ότι ο Πειραιάς αποτελεί από τις περιοχές με τη μεγαλύτερη αύξηση ενοικίων. Ειδικότερα, από το 2017 έως και σήμερα, το μέσο ενοίκιο έχει αυξηθεί κατά 55,6% και αγγίζει τα 7 ευρώ/τ.μ., από 4,5 ευρώ/τ.μ. Συγκριτικά με το 2009, δηλαδή πριν από την έναρξη της οικονομικής κρίσης, το σημερινό επίπεδο των ενοικίων υπολείπεται μόλις κατά 2,85%.

Σύμφωνα δε με τα στοιχεία του δικτύου ηλεκτρονικών αγγελιών Spigitagos, η περιοχή της Πειραικής συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων με τη μεγαλύτερη άνοδο των ενοικίων το 2022, με 14% συγκριτικά με το 2021. Αντίστοιχα, οι τιμές πώλησης κατοικιών στο κέντρο του Πειραιά αυξήθηκαν κατά 10% πέρυσι.

TV
ΟΔΗΓΟΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
**τηλε
ώρες**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
19 - 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2023
Πρόγραμμα, ειδήσεις, επιλογές

Σε συνεργασία με τις

**τηλε
ώρες**

Γη της Ελιάς, **ALPHA**
Ο Λυκούργος
προειδοποιεί τον
Κωνσταντίνο

De Facto, **OMEGA**
Νέα εκπομπή
ντοκιμαντέρ
στο **OMEGA**

NETFLIX
Drive to
survive
s4

Ο καλύτερος
τηλεοπτικός
οδηγός στην
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σασμός, **ALPHA**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΛΟΣ - ΜΑΡΙΛΙΤΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

**ΝΕΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ
ΜΑΘΙΟ & ΒΑΣΙΛΙΚΗ**

Από Κυριακή 5 Μαρτίου και κάθε Κυριακή μαζί με την

Στα 800 εκατ. ευρώ το κόστος των μέτρων

Τα καλύτερα από τα αναμενόμενα έσοδα διατέθηκαν κυρίως για συντάξεις και παράταση μειωμένου ΦΠΑ σε μεταφορές και καφέ

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Ο δημοσιονομικός χώρος, τον οποίο δημιούργησαν κυρίως τα καλύτερα από τα αναμενόμενα έσοδα των τελευταίων μηνών, διατέθηκε τελικά για τη χρηματοδότηση των μέτρων που ανακοίνωσε προχθές ο πρωθυπουργός και εξειδίκευσε χθες το οικονομικό επιτελείο, κυρίως για συντάξεις και παράταση του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ σε μεταφορές και καφέ έως το τέ-

λος του χρόνου.

Σύμφωνα με πηγή του οικονομικού επιτελείου, ο στόχος του προϋπολογισμού για πρώτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ φέτος μένει ανεπιπρόσπαστος, ενώ αν δεν είχαν ληφθεί τα μέτρα το πρώτογενές πλεόνασμα θα μπορούσε να φθάσει στο 1% του ΑΕΠ. Κάτι που θα σήμαινε ταχύτερη μείωση του χρέους.

Το δημοσιονομικό κόστος των μέτρων είναι 800 εκατ. ευρώ, εκ

των οποίων, όπως είπε ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης, τα 650 εκατ. ευρώ είναι το καθαρό πρόσθετο κόστος, ενώ τα υπόλοιπα 150 εκατ. είχαν ήδη προβλεφθεί στον προϋπολογισμό. Κατά τις πληροφορίες, αυτά που είχαν προβλεφθεί αφορούν ένα μέρος του επιδόματος επικίνδυνης και ατυχητικής εργασίας και την καταβολή των εκκρεμών αγροτικών αποζημιώσεων, ύψους 120 εκατ.

ευρώ, που θα πληρωθούν από το αποθεματικό. Τα 650 εκατ. των πρόσθετων δαπανών θα προέλθουν από τον επιπλέον δημοσιονομικό χώρο που διαμορφώνεται χάρη στις εξής εξελίξεις, σύμφωνα με τον κ. Σκυλακάκη: 1. Την ασφάλεια με την οποία μπορούμε πλέον να μιλάμε για έναν ικανοποιητικό ρυθμό ανάπτυξης το 2023, μετά και τις αναθεωρημένες προς τα πάνω προβλέψεις της Κομισιόν. 2. Την πορεία των τιμών

του αερίου, που φαίνεται να σταθεροποιείται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από αυτά που είχε προβλέψει ο προϋπολογισμός, κάτι που μειώνει τις ανάγκες επιδότησης των νοικοκυριών και επιχειρήσεων από το κράτος αλλά και το ενεργειακό κόστος της γενικής κυβέρνησης. 3. Τα δημοσιονομικά έσοδα, φορολογικά και ασφαλιστικές εισφορές, αλλά και γενικότερα την πορεία του δημοσιονομικού αποτελέσματος του 2022,

με συνέπεια να προκύπτει μεταφερόμενος δημοσιονομικός χώρος το 2023.

Ο κ. Σκυλακάκης επικαλέστηκε τα ταμειακά στοιχεία γενικής κυβέρνησης, από τα οποία προκύπτει ταμειακό έλλειμμα μόλις 288 εκατ. το 2022. Κάτι που μεταφράζεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις αναλυτών, σε δημοσιονομικό έλλειμμα ίσως και 1,2 δισ. χαμηλότερα από την πρόβλεψη. Στο υπουργείο Οικονομικών επισημαίνουν ότι μόνο

το κομμάτι που αφορά την υπέρβαση των εσόδων συνιστά μεταφερόμενο δημοσιονομικό χώρο στο 2023 και αυτό είναι τα 650 εκατ. ευρώ.

Ο κ. Σκυλακάκης, πάντως, είπε χθες ότι «δεν εξαντλείται ο δημοσιονομικός χώρος που είναι πιθανόν να προκύψει στη διάρκεια του έτους» και πως «επιλέγουμε να υπάρχει μια εφεδρεία, για αντιξοότητες που μπορεί να προκύψουν».

Νέες δυνατότητες ρύθμισης οφειλών προς το Δημόσιο

Την αναβίωση των ρυθμίσεων των 72 ή 120 δόσεων, καθώς και μια νέα ρύθμιση 36 ή 72 δόσεων για τους φορολογουμένους οι οποίοι ήταν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους πριν από την ενεργειακή κρίση προβλέπει το νέο πλαίσιο για την αποπληρωμή παλαιών και νέων οφειλών προς το Δημόσιο και τα ταμεία. Έχοντας πλήρη επίγνωση των νέων δυσκολιών που προκάλεσαν στους οφειλότες, μετά την πανδημία, η ενεργειακή κρίση και η σημαντική αύξηση του πληθωρισμού, συνεκτιμώντας την ανάγκη διατήρησης της κουλτούρας πληρωμών και με αίσθημα δικαιοσύνης απέναντι στους συνεπείς φορολογουμένους προχωρούμε σε ένα νέο πλαίσιο ρυθμίσεων οφειλών, ανέφερε χθες κατά την παρουσίαση των μέτρων ο υπουργός Οικονομικών, Χρ. Σταϊκούρας.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι φορολογούμενοι που έχουν χάσει τη ρύθμιση των 120 δόσεων και έχουν δικαίωμα να επανενταχθούν ανέρχονται σε 190.000, ενώ περίπου 10.000 είναι οι οφειλότες που απώλεσαν τη ρύθμιση της πανδημίας. Αυτή τη στιγμή εξυμνηρούνται στην πάγια ρύθμιση χρέη ύψους 2,4 δισ. ευρώ, στη ρύθμιση των 120 δόσεων 2,1 δισ. ευρώ, ενώ στην ειδική ρύθμιση για τα χρέη της πανδημίας το ποσό που είναι

ενεργό ανέρχεται στο 1 δισ. ευρώ.

72 και 120 δόσεις

Όσοι έχασαν τις ρυθμίσεις έως την 1η Φεβρουαρίου 2023 έχουν τη δυνατότητα να επανενταχθούν έως τις 31 Ιουλίου 2023, εφόσον καταβάλουν δύο δόσεις. Μόνο έτσι θα αναβιώσουν όλα τα ευεργετήματα των ρυθμίσεων, όπως π.χ. η αποδέσμευση των τραπεζικών λογαριασμών της ρύθμισης των 120 δόσεων. Ουσιαστικά, η κυβέρνηση όχι μόνο τους δίνει το δικαίωμα επανένταξης, αλλά τους δίνει και περιθώριο πάνω από πέντε μήνες για να επανενταχθούν.

Ωστόσο, οι οφειλότες που θα επανενταχθούν στη ρύθμιση θα πρέπει να μην έχουν νέα χρέη. Στην περίπτωση όμως που έχουν αφήσει απλήρωτους φόρους, για να μπορέσουν να κερδίσουν τις παλιές ρυθμίσεις θα πρέπει υποχρεωτικά εντός μηνός από την επικύρωση της αναβίωσης να πληρώσουν τον Φεβρουάριο του 2021. Τον Απρίλιο του 2023 κάνουν αίτηση για αναβίωση και καταβάλλουν δύο δόσεις, επικυρώνοντας έτσι την αναβίωση της ρύθμισης, μαζί με τα

ευεργετήματα αυτής, όπως η αποδέσμευση των τραπεζικών λογαριασμών.

Αναβιώνω ρύθμιση 120 δόσεων και παράλληλα έχω κι άλλες αρρυθμίστες ληξιπρόθεσμες οφειλές πέραν αυτών που εντάχτη στη ρύθμιση των 120 δόσεων. Είμαι υποχρεωμένος να τις εντάξω στην πάγια ρύθμιση των 24 ή 48 δόσεων μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την ημερομηνία επικύρωσης της αναβίωσης της ρύθμισης των 120 δόσεων.

Νέα ρύθμιση 36 ή 72 δόσεων

Δημιουργείται νέα ρύθμιση 36 ή 72 δόσεων για όσους την 1η Νοεμβρίου 2021 δεν είχαν ληξιπρόθεσμες ή αρρυθμίστες οφειλές, ενώ ταυτόχρονα κατέβαλλαν όλες τις δόσεις των ρυθμίσεων των 120 ή 72 δόσεων, εφόσον είχαν τέτοιες ρυθμίσεις.

Με βάση τα ανωτέρω, στο πεδίο της νέας ρύθμισης των 36 ή 72 δόσεων υπάγονται οφειλές που κατέστρεσαν ληξιπρόθεσμες μετά την 1η Νοεμβρίου 2021. Το ελάχιστο ποσό της μηνιαίας δόσης θα ανέρχεται σε 30 ευρώ και με την ένταξη των οφειλών στην εν λόγω νέα ρύθμιση των 36 ή 72 δόσεων θα ισχύσουν ευεργετήματα που είχε και η ρύθμιση των 120 δόσεων, όπως η αποδέσμευση των τραπε-

ΧΡΕΗ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ

€2,4 δισ.

στην πάγια ρύθμιση

€2,1 δισ.

στη ρύθμιση των 120 δόσεων

€1 δισ.

στη ρύθμιση της πανδημίας

10.000

οφειλότες έχασαν τη ρύθμιση της πανδημίας

190.000

οφειλότες έχασαν τη ρύθμιση των 120 δόσεων

ζικών λογαριασμών.

Επιπλέον, οι οφειλότες που δημιούργησαν ληξιπρόθεσμες οφειλές στο χρονικό διάστημα από την 1η Νοεμβρίου 2021 έως και την 1η Φεβρουαρίου 2023, και τις έχουν ήδη εντάξει στην πάγια ρύθμιση των 24 ή 48 δόσεων, έχουν τη δυνατότητα να τις μεταφέρουν και αυτές στη νέα ρύθμιση των 72 δόσεων. Επίσης, στην περίπτωση που την 1η Νοεμβρίου 2021 υφίστανται ρυθμιζόμενες οφειλές στην πάγια ρύθμιση των 24 ή 48 δόσεων,

€30
το ελάχιστο ποσό της μηνιαίας δόσης

Νέα ρύθμιση 36 δόσεων με επιτόκιο 4,37% ή 72 δόσεων με επιτόκιο 5,87%

Αναβίωση 72 και 120 δόσεων

!

Όσοι έχασαν τις ρυθμίσεις έως την 1η Φεβρουαρίου μπορούν να επανενταχθούν έως τις 31 Ιουλίου 2023 καταβάλλοντας 2 δόσεις

Δυνατότητα μεταφοράς από τις 24 ή 48 δόσεις στη νέα ρύθμιση των 36 ή 72 δόσεων για όσους δημιούργησαν νέα χρέη μετά την 1η Νοεμβρίου 2021 και δεν είχαν ληξιπρόθεσμες ή αρρυθμίστες οφειλές μέχρι τη συγκεκριμένη ημερομηνία.

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε ποιους συνταξιούχους θα καταβληθεί τον Μάρτιο το έκτακτο επίδομα

ΤΗΣ ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Έως τις 31 Μαρτίου θα καταβληθεί η έκτακτη οικονομική ενίσχυση από 200 έως 300 ευρώ σε 1.112.000 συνταξιούχους, οι οποίοι χωρίζονται σε επτά κατηγορίες. Η συνολική δαπάνη εκτιμάται στα 280 εκατ. ευρώ, ενώ η ενίσχυση θα καταβληθεί αυτόματα, χωρίς αίτηση από τον συνταξιούχο, με το ποσό να είναι εφάπαξ, αφορολόγητο και ακατάσχετο.

Εξειδικεύοντας την έκτακτη οικονομική ενίσχυση στους συνταξιούχους, ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδόκης δήλωσε πως πρόκειται για μια έκτακτη οικονομική ενίσχυση για τους συνταξιούχους που έχουν προσωπική διαφορά και δεν ωφελήθηκαν καθόλου ή ωφελήθηκαν μερικώς από τις αυξήσεις που δόθηκαν πρόσφατα. Ο υπουργός Εργασίας δήλωσε πως, με εξαίρεση την έκτακτη ενίσχυση των 250 ευρώ τα Χριστούγεννα, οι τρεις άλλες αυξήσεις είναι μόνιμου χαρακτήρα, απαιτώντας με αυτόν τον τρόπο στην

Η ενίσχυση των 200 έως 300 ευρώ θα καταβληθεί αυτόματα, χωρίς αίτηση από τον συνταξιούχο.

κριτική της αντιπολίτευσης πως η κυβέρνηση λειτουργεί ευκαιριακά μέσω διανομής επιδομάτων. Αναλυτικά, δικαιούχοι της έκτακτης παροχής είναι περίπου 1.112.000 συνταξιούχοι. Το ποσό είναι κλιμακούμενο και κυμαίνεται από 200 έως 300 ευρώ. Το ύψος της ενίσχυσης εξαρτάται από τρία κριτήρια: τη μερική ή και καθόλου αύξηση λόγω της προσωπικής διαφοράς, το ύψος της σύνταξης που λαμβάνουν, καθώς και άλλες τυχόν ενισχύσεις που έλαβαν το προηγούμενο διάστημα.

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια, οι συνταξιούχοι αυτοί επιμερίζονται σε 5 κατηγορίες. Στις 4 πρώτες κατηγορίες εντάσσονται

€300

Αθροισμα κύριων συντάξεων

€800 - €1.000 /μήνα

+ προσωπική διαφορά
+ καθόλου αύξηση **7,75%**

Συντάξεις **έως €800 /μήνα**

+ προσωπική διαφορά
+ καθόλου αύξηση **7,75%**

Αθροισμα κύριων συντάξεων

€1.000 - €1.100 /μήνα

+ προσωπική διαφορά + μικρό όφελος από εισφορά αλληλεγγύης
+ καθόλου αύξηση **7,75%**

560.000 συνταξιούχοι

συνταξιούχοι που δεν έλαβαν καθόλου την αύξηση του 7,75% και στην πέμπτη κατηγορία είναι όσοι είδαν αυξήσεις χαμηλότερες του 7,75%. Στην πρώτη κατηγορία είναι όσοι συνταξιούχοι δεν είδαν καμία από τις αυξήσεις που προ-

€250

Αθροισμα κύριων συντάξεων

€1.100 - €1.600 /μήνα

+ προσωπική διαφορά
+ όφελος μ.ό. **€111/έτος** από κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης

Αθροισμα κύριων συντάξεων

έως €1.100 /μήνα

+ αύξηση έως **3,49%**

394.000 συνταξιούχοι

αναφέραμε. Πρόκειται για περίπου 120.000 συνταξιούχους (περίπου το 5% του συνόλου) με προσωπική διαφορά και με άθροισμα κύριων συντάξεων που κυμαίνονται μεταξύ 800-1.000 ευρώ τον μήνα. Αυτοί οι συνταξιούχοι θα λάβουν

€200

Αθροισμα κύριων συντάξεων

€1.000 - €1.600 /μήνα

+ αύξηση έως **3,49%**

Αθροισμα κύριων συντάξεων

έως €1.100 /μήνα

+ αύξηση **3,50%-6,99%**

158.000 συνταξιούχοι

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

έκτακτη ενίσχυση 300 ευρώ. Στη δεύτερη κατηγορία είναι όσοι συνταξιούχοι έχουν προσωπική διαφορά και η μόνη ενίσχυση που έλαβαν το προηγούμενο διάστημα ήταν η έκτακτη καταβολή των 250 ευρώ τα Χριστούγεννα.

Πρόκειται για 370.000 χαμηλοσυνταξιούχους με συντάξεις έως 800 ευρώ τον μήνα. Και αυτοί οι συνταξιούχοι θα λάβουν έκτακτη ενίσχυση 300 ευρώ. Στην τρίτη κατηγορία είναι όσοι συνταξιούχοι έχουν άθροισμα κύριων συντάξεων μεταξύ 1.000-1.100 ευρώ τον μήνα, έχουν προφανώς προσωπική διαφορά και είδαν μόνο μια μικρή ενίσχυση από την κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης κατά μέσον όρο 36 ευρώ τον χρόνο. Πρόκειται για 70.000 συνταξιούχους που θα λάβουν και αυτοί την έκτακτη ενίσχυση των 300 ευρώ.

Αν προσθέσουμε τα πλάη των παραπάνω κατηγοριών, προκύπτει ότι 560.000 συνταξιούχοι με άθροισμα κύριων συντάξεων έως 1.100 ευρώ θα λάβουν το ανώτατο ποσό των 300 ευρώ.

Στην τέταρτη κατηγορία είναι όσοι συνταξιούχοι έχουν άθροισμα κύριων συντάξεων από 1.100 έως 1.600 ευρώ τον μήνα, έχουν προσωπική διαφορά και ωφελήθηκαν μόνο από την κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης κατά

μέσον όρο με 111 ευρώ ετησίως. Οι συνταξιούχοι αυτοί είναι 300.000 και θα λάβουν 250 ευρώ.

Η πέμπτη κατηγορία αφορά περίπου 94.000 συνταξιούχους με άθροισμα κύριων συντάξεων έως 1.100 ευρώ τον μήνα που είδαν αύξηση στη σύνταξη τους έως 3,49%. Θα λάβουν ως έκτακτη παροχή 250 ευρώ. Επομένως, το ποσό των 250 ευρώ θα λάβουν συνολικά 394.000 συνταξιούχοι.

Στην έκτη κατηγορία βρίσκονται 33.000 συνταξιούχοι με άθροισμα κύριων συντάξεων από 1.101 έως και 1.600 ευρώ που έχουν λάβει αύξηση στη σύνταξη τους έως 3,49%. Αυτοί θα λάβουν ενίσχυση 200 ευρώ.

Τέλος, στην έβδομη κατηγορία βρίσκονται επιπλέον 125.000 συνταξιούχοι, οι οποίοι έχουν άθροισμα συντάξεων έως 1.100 ευρώ και είδαν αύξηση στις συντάξεις τους από 3,5% έως 6,99%. Αυτοί θα λάβουν ενίσχυση 200 ευρώ.

Συνεπώς, ο αριθμός των συνταξιούχων που θα λάβουν το ποσό των 200 ευρώ είναι 158.000.

Αύξηση κατώτατου μισθού 5% με 6% υπό προϋποθέσεις προτείνει ο ΣΕΒ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Αύξηση του κατώτατου μισθού, στα όρια του προβλεπόμενου πληθωρισμού για το 2023, ήτοι 5% με 6%, υπό αυστηρά αναγκαίες προϋποθέσεις όμως, όπως είναι η μείωση του μη μισθολογικού κόστους κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες άμεσα και κατά επιπλέον 3 μονάδες το διάστημα 2024-2025, προτείνει ο ΣΕΒ. Στο υπόμνημα που έχει υποβάλει και το οποίο πλέον βρίσκεται στο Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) μαζί με τα υπόμνηματα όλων των εμπλεκόμενων στη διαδικασία φορέων και ινστιτούτων, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο ΣΕΒ επισημαίνει ως αναγκαίες επιδιώξεις την αύξηση του πραγματικά διαθέσιμου εισοδήματος των εργαζομένων, χωρίς όμως να τεθεί σε κίνδυνο, αλλά αντιθέτως να ενισχυθεί, η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Στο υπόμνημα υπογραμμίζεται το γεγονός ότι η υψηλή φορολογία της ερ-

γασίας και το επίπεδο των ασφαλιστικών εισφορών –που διαχρονικά είναι υψηλότερο του μέσου όρου του ΟΟΣΑ– εξακολουθούν να συρρικνώνουν το πραγματικά διαθέσιμο εισόδημα των εργαζομένων, να επιβαρύνουν το μη μισθολογικό κόστος και να δρουν ως αντισταθμιστικό για επίσημη εργασία. Και αναφέρεται πως η τελική πρόταση της πολιτείας, αφού λάβει συνδυαστικά υπόψη κοινωνικούς, οικονομικούς και αναπτυξιακούς παράγοντες, πρέπει να συνοδεύεται με μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης άμεσα, κατά 0,60 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ να υλοποιηθεί η κυβερνητική δέσμευση μείωσης κατά 5 μονάδες στην κυβερνητική 4ετία, καθώς και με νέα, σταδιακή μείωση εισφορών κατά επιπλέον 3 μονάδες το 2024-2025. Με αυτόν τον τρόπο άλλωστε, η Ελλάδα θα αρχίσει να προσεγγίζει τον μέσο όρο μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ.

Είναι γνωστή η θέση του ΣΕΒ, η οποία καταγράφεται στο υπόμνημα, πως μια

Ο ΣΕΒ επισημαίνει ότι η μείωση της φορολογίας των εργαζομένων θα δώσει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αυξήσουν τις καθαρές αμοιβές που προσφέρουν, χωρίς υπέρμετρη επιβάρυνση της ανταγωνιστικότητάς τους.

αύξηση του μεικτού κατώτατου μισθού κατά 5% ή 6%, σε συνδυασμό με τη μείωση των εισφορών του εργαζομένου, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικά μεγαλύτερη αύξηση των καθαρών αποδοχών των αμειβομένων με τον κατώτατο μισθό. Για παράδειγμα, εάν ο κατώτατος μισθός αυξηθεί κατά 5% και από 713 ανέλθει σε 748,5 ευρώ και οι εισφορές μειωθούν κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, η πραγματική αύξηση θα είναι 7,4%, καθώς οι καθαρές αποδοχές του εργαζομένου θα ανέλθουν σε 660 ευρώ από 614 ευρώ τον μήνα που είναι σήμερα. Εάν η μείωση των εισφορών είναι κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες, τότε ο καθαρός κατώτατος μισθός θα διαμορφωθεί στα 667 ευρώ αυξημένος κατά 8,7%.

Αντίστοιχα, εάν η αύξηση είναι της τάξης του 6% και η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες, η πραγματική αύξηση στην τσέπη του εργαζομένου θα είναι της τάξης του 9,7%, καθώς ο νέος μεικτός κατώτατος μισθός θα είναι 755,8 ευρώ,

ώμως ο καθαρός μισθός θα ανέρχεται σε 674 ευρώ. Ο ΣΕΒ επισημαίνει ότι η μείωση της φορολογίας των εργαζομένων θα δώσει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αυξήσουν τις καθαρές αμοιβές που προσφέρουν χωρίς υπέρμετρη επιβάρυνση της ανταγωνιστικότητάς τους, ενώ η στήριξη της επιχειρήσεων στην προώθηση παραγωγικών επενδύσεων θα οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση των μισθών, δημιουργία νέων και καλά αμειβομένων θέσεων εργασίας. Τέλος, τάσσεται υπέρ της συνέχισης στήριξης των ευάλωτων νοικοκυριών, για όσο παρατηρείται η πληθωριστική έξαρση στις τιμές τροφίμων, καυσίμων και ενεργειών.

Τη Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου το ΚΕΠΕ ξεκίνησε τη συγγραφή της τελικής του πρότασης - εισήγησης, η οποία βέβαια δεν είναι δεσμευτική για την κυβέρνηση, ενώ έως τις 10 Μαρτίου, ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδόκης θα πρέπει να ανακοινώσει την τελική του απόφαση.

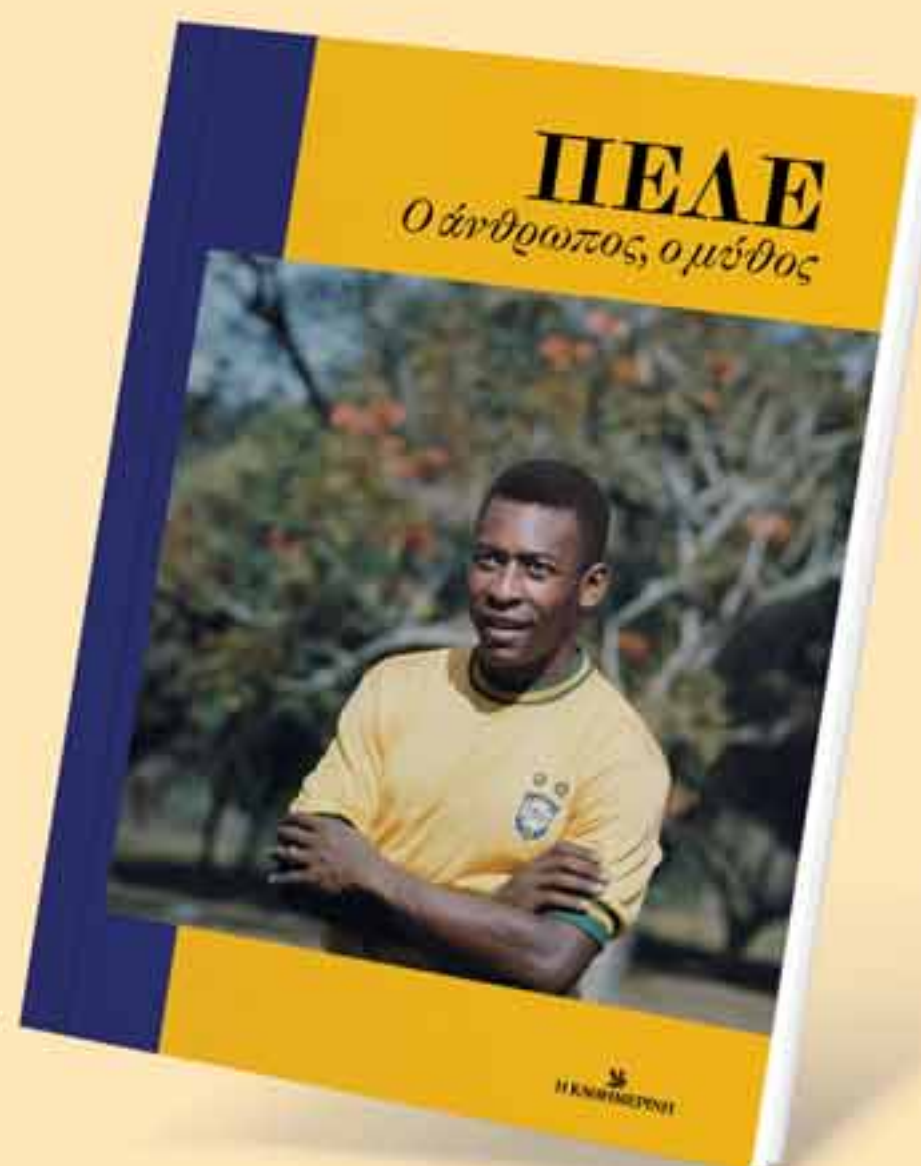
Το απόλυτο, συλλεκτικό βιβλίο για τον «βασιλιά» του ποδοσφαίρου

- 16 υπογραφές από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- 100 ιστορικές και σπάνιες φωτογραφίες
- 200 σελίδες που θα θυμίσουν στους παλιούς και θα εμπνεύσουν τους νέους

ΕΝΑΣ ΤΟΜΟΣ

ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΘΕΣΗ

ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΑΣ

➡ **26/2** ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Μέσα σε 3 χρόνια οι ηλεκτρονικές απάτες αυξήθηκαν κατά 790%

Από μόλις 619 που ήταν τα θύματα το 2019, πέρυσι προσέγγισαν τις 6.000

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Σε έξαρση βρίσκεται η ηλεκτρονική απάτη στην Ελλάδα, γεγονός που οφείλεται όχι μόνο στη μεγάλη διείσδυση του Διαδικτύου και των κινητών τηλεφώνων, αλλά και στο γεγονός ότι οι κυβερνοεγκληματίες ανακαλύπτουν συνεχώς νέους τρόπους εξαπάτησης. Τα στοιχεία που παρέσχε το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη σε απάντηση κοινοβουλευτικής ερώτησης, και αφορούν μόνο το διάστημα 2019-2022, φανερώνουν την αλματώδη άνοδο του κυβερνοεγκλήματος. Εάν ληφθεί υπόψη ότι πρόκειται μόνο για τις περιπτώσεις απάτης με υπολογιστή του άρθρου 386Α του Ποινικού Κώδικα που δηλώνονται στις Αρχές –συχνά όταν τα χρηματικά ποσά είναι μικρά τα θύματα δεν απευθύνονται στην Αστυνομία– τότε ενδέχεται το πραγματικό μέγεθος του ηλεκτρονικού εγκλήματος να είναι πολύ μεγαλύτερο.

Τι φανερώνουν όμως τα στοιχεία; Ότι πέρυσι, σε σχέση με το 2019, οι τελεσθείσες ηλεκτρονικές απάτες αυξήθηκαν κατά 790%, με το ποσοστό αυτό να ανέρχεται σε 52%, εάν η σύγκριση γίνει με το 2021. Τα θύματα των κυβερ-

Οι κυβερνοεγκληματίες ανακαλύπτουν συνεχώς νέους τρόπους εξαπάτησης.

νοεγκληματιών αυξάνονται με γεωμετρική πρόοδο: Το 2019 η Ελληνική Αστυνομία είχε καταγράψει 619 θύματα, τα οποία διπλασιάστηκαν το 2020, με τον ρυθμό αύξησης τους να είναι αλματώδης τη διετία 2021-2022. Πέρυσι, υπήρξαν 5.914 θύματα, αριθμός που είναι μεγαλύτερος κατά 53% και κατά 385% έναντι του 2021. Πόσες από τις περιπτώσεις αυτές εξιχνιάζονται; Πέρυσι εξιχνιάστηκαν κατά περίπου δέκα φορές περισσότερες απάτες, σε σχέση με το 2019, δηλαδή 856 υποθέσεις έναντι 90.

Το αδίκημα, που αντιστοιχεί στο άρθρο 386Α του Ποινικού Κώδικα, περιλαμβάνει την αποστολή παραποιημένων ψηφιακών δεδομένων, παραπλανητικών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ιών που οδηγούν σε απώλεια περιουσίας. Σε αυτή την κατηγορία εγκλημάτων ανήκει η απατηλή αποκόμιση στοιχείων τραπεζικών καρτών, η αποστολή email που παραπέμπουν σε τυπικά μηνύματα των τραπεζών (phishing), η εισαγωγή παραπλανητικών υπερσυνδέσμων σε δημοφιλείς διαδικτυακούς τόπους, όπως και η ενσωμάτωση κακόβουλου λογισμικού κώδικα σε ιστοσελίδες. Εξίσου διαδεδομένη μορφή απάτης είναι η αποστολή ηλεκτρονικών σημειωμάτων σε φορολογούμενους πολίτες εκ μέρους «δήθεν» της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Ωστόσο, ο τρόπος αυτός εξαπάτησης δεν πε-

ριλαμβάνεται στα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας.

Μία χαρακτηριστική και αρκετά παλιά ηλεκτρονική μέθοδος εξαπάτησης έχει κατηγοριοποιηθεί ως νηπιακή απάτη. Ο παραλήπτης ενημερώνεται μέσω email συνήθως είτε ότι αποτελεί τον μοναδικό κληρονόμο μιας πολύ μεγάλης περιουσίας, είτε ότι έναντι υψηλής αμοιβής θα μπορούσε να βοηθήσει για να μεταφερθεί εκτός Νιγηρίας –στον δικό του τραπεζικό λογαριασμό– ένα πολύ μεγάλο χρηματικό ποσό, με προϋπόθεση να αποστείλει σειρά προσωπικών στοιχείων του. Παρότι πρόκειται για εξόφθαλμη απάτη, πέρυσι τελέστηκαν 29 τέτοιου είδους απάτες, αριθμός

που είναι χαμηλότερος (-37%) σε σχέση με το 2021.

Όπως αναφέρει το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, οι δράστες των διαδικτυακών απατών έχουν τη δυνατότητα να αποκρύπτουν, με τη χρήση κατάλληλων εργαλείων, την πραγματική τους τοποθεσία και ταυτότητα, ενώ σε μεγάλο αριθμό υποθέσεων βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας. Η επιλογή των υποψήφιων θυμάτων είναι κατά βάση τυχαία, αφού αποστέλλονται προς αυτά μαζικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μηνύματα «spam» ή πραγματοποιούνται κλήσεις, με αυτοματοποιημένο τρόπο, σειριακά σε όλους τους τηλεφωνικούς αριθμούς.

Τα περισσότερα ηλεκτρονικά εγκλήματα είναι δυνατόν να προληφθούν, εάν, για παράδειγμα, το θύμα-στόχος δεν κάνει κλικ στον σύνδεσμο που περιέχει μήνυμα άγνωστου αποστολέα.

Το κόλπο με τις μεγάλες αποδόσεις και εικονικά ψηφιακά καταστήματα

Εκτός όμως από την απάτη του άρθρου 386Α του Ποινικού Κώδικα που προϋποθέτει τη χρήση υπολογιστή και την αποστολή παραπλανητικών μηνυμάτων κ.λπ., σε έξαρση βρίσκεται και το είδος του εγκλήματος που βασίζεται, σε δεύτερη φάση, στη χρήση υπολογιστή. Πρόκειται για εταιρείες-κελύφη που καταφέρνουν να αποπιάσουν σημαντικά ποσά από ανυποψίαστους πολίτες με δέλεαρ επενδύσεις με γρήγορες και εύκολες αποδόσεις. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ένας υπάλληλος τηλεφωνικού κέντρου, που συνήθως βρίσκεται εκτός Ελλάδας, καλεί έναν ανυποψίαστο πολίτη και του λέει αυτό που θα ήθελε να ακούσει. Με πολύ μικρό αρχικό κεφάλαιο, συνήθως 250 ευρώ, μπορεί να κερδίσει πολλά επενδύοντας σε χρηματοοικονομικά προϊόντα. Τον παραπέμπει στον εξειδικευμένο «επενδυτικό σύμβουλο», ο οποίος του εξηγεί πώς λειτουργούν, για παράδειγμα, οι επενδύσεις σε διαδικτυακά καικάματα προαίρεσης (binary options) ή σε κρυπτονομίσματα.

Η δράση αυτού του είδους του κυκλώματος έχει προκαλέσει, βάσει παλαιότερων εκτιμήσεων, οικονομική ζημία άνω των 200 εκατ. ευρώ, με τα θύματα, σε πολλές περιπτώσεις, να διστάζουν να καταφύγουν στις Αρχές. Κι αυτό επειδή, ιδιαίτερα συχνά, συναινούν στην εγκατάσταση στον υπολογιστή τους λογισμικού απομακρυσμένης πρόσβασης, ώστε να διευκολυνθεί η εγγραφή τους στην επενδυτική πλατφόρμα. Σε

πολλές περιπτώσεις, κοινοποιούν στον μέχρι πρότινος άγνωστο συννομιλή τους και τα στοιχεία πρόσβασης στον τραπεζικό λογαριασμό τους, ώστε να πραγματοποιηθεί εύκολα και σύντομα η μεταβίβαση του ποσού που απαιτείται για να γίνουν συνδρομητές. Το 2022 καταγράφηκαν 185 τέτοιου είδους απάτες, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Αχαρτογράφητο είναι, σε μεγάλο βαθμό, και το ακριβές μέγεθος των απωλειών από ηλεκτρονικά κατα-

Οι απώλειες ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ.

στήματα-μαϊμού. Υπολογίζεται ότι διακινήθηκαν δύο εκατομμύρια ευρώ μόνο από τους τραπεζικούς λογαριασμούς κυκλώματος που εξιχνιάστηκε πέρυσι το καλοκαίρι και είχε δημιουργήσει 12 ψεύτικα e-shops των οποίων η βραχυβία λειτουργία ήταν μικρότερη από 8 μήνες.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, τα περισσότερα ηλεκτρονικά εγκλήματα είναι δυνατόν να προληφθούν, εάν, για παράδειγμα, το θύμα-στόχος δεν κάνει κλικ στον σύνδεσμο που περιέχει μήνυμα άγνωστου αποστολέα ή εάν αναζητήσει τα πραγματικά στοιχεία ταυτότητας των δυνάμει αντισυμβαλλομένων του.

Η γήρανση πληθυσμού ροκανίζει την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας

Μέχρι το 2060, για κάθε 65άρη θα αναλογεί ένας ενήλικος 20-64 ετών

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα μεταξύ 81 χωρών που εκτιμάται ότι έως το 2060 θα έχει μειώσει τις δαπάνες για τη γήρανση του πληθυσμού, κάτι που αν μη τι άλλο δείχνει ότι η ασφαλιστική μεταρρύθμιση που έγινε στο πλαίσιο των μνημονίων θα αποδώσει καρπούς και μακροπρόθεσμα.

Από μόνη της, ωστόσο, δεν αρκεί, διότι τα στοιχεία κάθε άλλο παρά δείχνουν ότι η μείωση των δαπανών για τη γήρανση του πληθυσμού σχετίζεται με αύξηση του πληθυσμού και επομένως αύξηση των ατόμων που θα ανήκουν στις παραγωγικές ηλικίες. Στην Ελλάδα ο πληθυσμός αναμένεται ότι μέχρι το 2060 θα έχει μειωθεί στα 9 εκατομμύρια άτομα από 10,43 εκατομμύρια άτομα

Παρά τη μείωση των δαπανών για τη γήρανση του πληθυσμού, η «εξίσωση» δεν βγαίνει λόγω του δημογραφικού προβλήματος.

το 2021, σύμφωνα με την επίσημη απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ, και ο δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων θα έχει εκτοξευθεί στο 67,3, όπερ σημαίνει ότι περισσότερο από ένας ενήλικος (1,48 για την ακρίβεια) σε ηλικία εργασίας 20-64 ετών θα αναλογεί σε έναν ηλικιωμένο, από 65 ετών και άνω, στη χώρα. Οι παραπάνω εκτιμήσεις περιλαμβάνονται σε μελέτη της S&P Global, η οποία τιτλοφορείται «Global Ageing 2023: The Clock Ticks» (μτφρ. «Παγκόσμια Γήρανση 2023: Το Ρολόι Χτυπά») και περιλαμβάνει εκτιμήσεις για το ύψος των δαπανών σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού έως το 2060 και τις συνέπειες βεβαίως στο ΑΕΠ και στο δημόσιο χρέος.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την παραπάνω

Σε περίπου τέσσερις δεκαετίες ο πληθυσμός της Ελλάδας θα έχει μειωθεί στα 9 εκατομμύρια, από 10,43 εκατομμύρια το 2021.

μελέτη, οι δαπάνες για τη γήρανση του πληθυσμού στην Ελλάδα εκτιμάται ότι μέχρι το 2060 από 19,7% του ΑΕΠ που ήταν το 2022 θα υποχωρήσουν σε 19,5% του ΑΕΠ έως το 2060. Πρόκειται μάλιστα για τη μοναδική χώρα μεταξύ των 81 που εξετάζονται στη μελέτη (σ.σ. ο πληθυσμός των χωρών αυτών αντιπροσωπεύει τα 4/5 του παγκόσμιου πληθυσμού) στην οποία προβλέπεται μείωση της εν λόγω κατηγορίας δαπανών, έστω και μόλις κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες. Η μείωση αυτή προέρχεται από τη μείωση των δαπανών για τις συντάξεις από 15% του ΑΕΠ σε 12% του ΑΕΠ, καθώς την ίδια ώρα προβλέπεται αύξηση των δαπανών για την υγεία από 4,6% σε 6,1% του ΑΕΠ έως το 2060, και για τη μακρο-

χρόνια φροντίδα από 0,20% το 2022 σε 1,3% του ΑΕΠ το 2060.

Τι σημαίνουν τα παραπάνω; Κατ' αρχάς, παρά τη μείωση των δαπανών για συντάξεις, αυτές προβλέπεται ότι θα παραμείνουν πολύ μεγάλο ποσοστό των συνολικών δαπανών για τη γήρανση του πληθυσμού και συγκεκριμένα το 61,5%, ενώ οι δαπάνες για την υγεία το 32% περίπου και οι υπόλοιπες για τη μακροχρόνια φροντίδα. Σε συνδυασμό με τη ζοφερή εκτίμηση για τη γήρανση του πληθυσμού, τούτο σημαίνει χαμηλή ποιότητα ζωής για τους ηλικιωμένους και ακόμη πιο ασθενές κράτος πρόνοιας σε σύγκριση με σήμερα.

Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι τα προαναφερθέντα χαμηλά ποσοστά

δαπανών δεν σημαίνουν απαραίτητως λιγότερα χρήματα, σε απόλυτα μεγέθη, για τις συντάξεις και τη φροντίδα των ηλικιωμένων. Αυτό, βεβαίως, προϋποθέτει αύξηση του παρονομαστή, εν προκειμένω του ΑΕΠ. Η εξίσωση, ωστόσο, δεν βγαίνει, εάν επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις για επιδείνωση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας, καθώς ο προβλεπόμενος υψηλός δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων υποδεικνύει μια χώρα που εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να είναι παραγωγική και επομένως να έχει μια ανταγωνιστική οικονομία. Ειδικά, μάλιστα, όταν στη Δυτική και τη Βόρεια Ευρώπη προβλέπεται επίσης γήρανση του πληθυσμού, αλλά με μικρότερη ένταση από αυτήν στην Ελλάδα.

Αυξήθηκε το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών στο 11μνο του 2022

Κατά 7,5 δισ. ευρώ αυξήθηκε το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στο ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2022 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021 φθάνοντας τα 17,5 δισ. ευρώ, ποσό που προσεγγίζει το 8,5% του ΑΕΠ της χώρας.

Η εξέλιξη αυτή, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, αντανακλά την αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών, η οποία οφείλεται στη μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών από εκείνη των εξαγωγών. Οι εξαγωγές σημείωσαν αύξηση κατά 37,0% σε τρέχουσες τιμές (4,2% σε σταθερές τιμές) και οι εισαγωγές κατά 43,6% σε τρέχουσες τιμές (18,8% σε σταθερές τιμές). Ειδικότερα, σε τρέχουσες τιμές οι εξαγωγές και οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 23,8% και 25,9% αντίστοιχα (7,3% και 17,4% σε σταθερές τιμές). Αντιθέτως το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε καθώς βελτιώθηκε σημαντικά το ταξιδιωτικό ισοζύγιο. Πιο αναλυτικά, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 90,3% και οι σχετικές εισπράξεις κατά 68,5% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021, αντιπροσωπεύοντας το 88,9% και το 97,2% των αντίστοιχων επιπέδων τους το 2019. Οι καθαρές εισπράξεις από μεταφορές παρουσίασαν αύξηση κατά 7,5%. Τέλος, το ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων παρουσίασε έλλειμμα, έναντι πλεονάσματος την αντίστοιχη περίοδο του 2021, κυρίως λόγω της μείωσης των καθαρών εισπράξεων από λοιπά πρωτογενή εισοδήματα. Το ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων κατέγραψε επίσης έλλειμμα έναντι πλεονάσματος την ίδια περίοδο του 2021, λόγω της καταγραφής καθαρών πληρωμών, έναντι καθαρών

Εφτασε τα 17,5 δισ. ευρώ, ποσό που προσεγγίζει το 8,5% του ΑΕΠ της χώρας.

εισπράξεων στον τομέα της γενικής κυβέρνησης. Την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2022, το έλλειμμα του συνολικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαίων, που αντιστοιχεί στις ανάγκες για χρηματοδότηση της χώρας από το εξωτερικό, αυξήθηκε κατά 8,2 δισ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021 και διαμορφώθηκε σε 14,6 δισ. ευρώ. Στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών, στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων, οι απαιτήσεις των κατοίκων έναντι του εξωτερικού, που αντιστοιχούν σε άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Ελλάδα, κατέγραψαν αύξηση κατά 6,2 δισ. ευρώ.

Τα νέα επιτόκια προθεσμιακών καταθέσεων στις 4 τράπεζες

Ποιες επιλογές προσφέρουν, μέχρι πού φθάνουν οι αποδόσεις

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Σε πλήρη εξέλιξη είναι ο ανταγωνισμός των τραπεζών για τις καταθέσεις, με τα επιτόκια των προθεσμιακών λογαριασμών να κυριαρχούν στην προσπάθεια προσέλκυσης κεφαλαίων και τις αποδόσεις να αυξάνονται ανάλογα με τη διάρκεια της δέσμευσης και το ποσό της κατάθεσης. Οι επιλογές που προσφέρουν οι τράπεζες αφορούν προθεσμιακές καταθέσεις μικρής διάρκειας, π.χ. 3μηνvs ή 6μηνvs με χαμηλές αποδόσεις, οι οποίες ωστόσο αυξάνονται φθάνοντας έως και 2% για μεγάλες διάρκειες, δηλαδή δέσμευση των χρημάτων έως και 2 έτη ή ανάλογα με το ποσό της κατάθεσης, που μπορεί να είναι χαμηλό από 10.000 ευρώ ή να απαιτεί μεγαλύτερα ποσά, π.χ. από 100.000 ή 300.000 ευρώ ανάλογα με την τράπεζα.

Η πολιτική κάθε τράπεζας είναι διαφορετική, καθώς κάποιες τράπεζες, όπως π.χ. η Εθνική, προσφέρουν υψηλή ορίζοντα απόδοση ακόμη και για χαμηλά ποσά, χωρίς όμως να πριμοδοτούνται με αυξημένα επιτόκια τα υψηλότερα ποσά. Ανάλογη πολιτική έχει το πρόγραμμα της Eurobank που διατίθεται

Σε πλήρη εξέλιξη ο ανταγωνισμός στην προσπάθεια προσέλκυσης κεφαλαίων.

έως και τις 17 Μαρτίου, ενώ άλλες τράπεζες όπως π.χ. η Alpha προσφέρουν υψηλότερα επιτόκια που φθάνουν έως και το 3% για μεγάλα ποσά από 300.000 ευρώ και άνω και δέσμευση έως και 24 μήνες. Η Τράπεζα Πειραιώς «πριμοδοτεί» με επιτόκιο έως και 1,5% τις καταθέσεις από 100.000-250.000 ευρώ 12μηνvs διάρκειας, ενώ για ποσά άνω των 250.000 ευρώ η απόδοση φθάνει έως και 2%.

Alpha
Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα Alpha Προσόδus Plus αφορά προθεσμιακές καταθέσεις διαρκείας 12 και 24 μηνών, με ελάχιστο ποσό κατάθεσης τα 30.000 ευρώ, δίνοντας τη δυνατότητα στον καταθετή να «κλειδώσει» ελκυστικές αποδόσεις, οι οποίες αυξάνονται σταδιακά κάθε τρίμηνο, φθάνοντας έως και 3%, αναλογα με το ποσό και τη διάρκεια της κατάθεσης. Έτσι, το Alpha

Ενδεικτικά επιτόκια προθεσμιακών καταθέσεων για ποσά έως 100.000 ευρώ

	Alpha Bank		Εθνική			Eurobank		Πειραιώς
	Alpha Πρόσodος Plus 12μηνv προθεσμιακή (από €30.000)	Alpha Πρόσodος Plus 24μηνv προθεσμιακή (από €30.000)	12μηνv προθεσμιακή (από €20.000)	15μηνv προθεσμιακή (από €10.000)	18μηνv προθεσμιακή (από €20.000)	12μηνv προθεσμιακή με ευελιξία* (από €10.000)	24μηνv προθεσμιακή με ευελιξία (από €10.000)	12μηνv προθεσμιακή «Στα μέτρα σου» (από €5.000)
1o τρίμηνο	0,50%	0,50%		0,60%		1,00%	1,00%	
2o τρίμηνο	1,00%	0,75%		1,50%		1,00%	1,00%	
3o τρίμηνο	1,50%	1,00%	1,00%	2,30%		2,00%	1,50%	
4o τρίμηνο	2,00%	1,25%	ΕΩΣ 1,70%	2,60%	1,50% (σταθερό για όλη τη διάρκεια)	2,00%	1,50%	ΕΩΣ 1,00%
5o τρίμηνο		1,75%	(σταθερό για όλη τη διάρκεια)	3,00%			2,00%	
6o τρίμηνο		2,00%					2,00%	
7o τρίμηνο		2,25%					2,50%	
8o τρίμηνο		2,50%					2,50%	
ΜΕΣΟΣΤΑΘΜΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ►	1,25%	1,50%	1%-1,7%	2,00%	1,50%	1,50%	1,75%	ΕΩΣ 1,00%

* έως 17 Μαρτίου

Προσodος Plus 12 μηνών δίνει μεσοσταθμική απόδοση 1,25% για ποσά έως 100.000 ευρώ, 1,5% για ποσά από 100.001 έως 300.000 ευρώ και 1,75% για ποσά άνω των 300.000 ευρώ, ενώ το Alpha Προσodος Plus 24 μηνών έχει μεσοσταθμική απόδοση 1,50%, 1,75% και 2%, αντιστοίχως, για ανάλογη κλίμακα καταθέσεων.

Eurobank

Τα 10.000 ευρώ προϋποθέτουν ως ελάχιστο ποσό κατάθεσης τα νέα προϊόντα προθεσμιακών καταθέσεων της Eurobank με δυνατότητα εγγραφής έως τις 17 Μαρτίου, προσφέροντας κλιμακούμενα επι-

τόκια 1% και 2%, στο πρώτο και δεύτερο εξάμηνο για 12μηνv προθεσμιακή κατάθεση (μεσοσταθμική απόδοση 1,5%), και 1%, 1,5%, 2% και μεσοσταθμική ε-πιοσοποιημένη απόδοση 1,75% για 24μηνv προθεσμιακή κατάθεση.

Εθνική

Η Εθνική Τράπεζα διαθέτει προθεσμιακή κατάθεση διάρκειας 12 μηνών, με επιτόκιο 1,7% για ποσά από 200.000 ευρώ και άνω, 1,5% για ποσά από 20.000 μέχρι 200.000 ευρώ, και 1% για ποσά μέχρι 20.000 ευρώ. Ελάχιστο ποσό κατάθεσης 10.000 ευρώ προϋποθέτει η προθεσμιακή κατάθεση διάρκειας 15

μηνών, με αυξητικά κλιμακούμενο επιτόκιο ανά τρίμηνο που φθάνει το τελευταίο 3μηνο έως 3% (επιοσοποιημένο), και μεσοσταθμική απόδοση 2%, ενώ η προθεσμιακή κατάθεση διάρκειας 18 μηνών δίνει επιτόκιο από 1,5% έως 2,3% για ποσά από 20.000-200.000 ευρώ.

Πειραιώς

Αντιστοίχως, η Τράπεζα Πειραιώς διαθέτει τον αποταμιευτικό λογαριασμό «Μπορώ» με επιτόκιο 1%, ανεξαρτήτως υπολοίπου, για επιβράβευση της τακτικής αποταμίευσης, καθώς και την προθεσμιακή κατάθεση «Στα μέτρα σου» που προσφέρει σταθερό επιτόκιο έως

και 2% στο 12μηνο, για όλη τη διάρκεια, αναλόγως του ύψους της προθεσμιακής κατάθεσης. Από τις 21 Φεβρουαρίου η τράπεζα διαθέτει επίσης την κλιμακούμενη προθεσμιακή κατάθεση «Αυξάνω», που προσφέρει με καταβολή τόκων ανά τρίμηνο και επιτόκιο έως και 2,75%, αναλόγως του ποσού κατάθεσης, για 12μηνv προθεσμιακή κατάθεση. Για παράδειγμα, εάν βάσει του ποσού κατάθεσης το καταληκτικό ανώτερο επιτόκιο είναι 2,75%, τότε τα ενδιάμεσα επιτόκια θα είναι 0,75%, 1,40%, 2,30% και 2,75% για το πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο τρίμηνο, αντιστοίχως.

Η αγορά ομολόγων προεξοφλεί ήδη την επενδυτική βαθμίδα

Τα ελληνικά ομόλογα, όπως και το σύνολο των ομολόγων της περιφέρειας, έχουν αντιμετωπίσει καλά τις αυξήσεις των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μέχρι στιγμής, κάτι που τα καθιστά όλο και πιο ελκυστικά για τους επενδυτές, ενώ οι νέες εκδόσεις συγκεντρώνουν ισχυρή ζήτηση.

Αντίθετα με ό,τι αναμενόταν αρχικά, οι αποδόσεις τους, οι οποίες και αποτελούν δείκτη της αντίληψης του κινδύνου των επενδύων, έχουν μειωθεί από τότε που η ΕΚΤ ξεκίνησε τις αυξήσεις των επιτοκίων τον Ιούλιο του 2022, με τα ελληνικά spreads να εμφανίζουν την μεγαλύτερη μείωση. Και όλα αυτά χωρίς τη στήριξη της ΕΚΤ, καθώς δεν έχει εφαρμόσει με ιδιαίτερο... ζήλο το πρόγραμμα των ευέλκτων επανεπενδύσεων του REPP. Σε κάποια διαστήματα μάλιστα, το δίκτυο Δεκεμβρίου - Ιανουαρίου, προχώρησε ακόμη και σε μείωση των θεσάων της στο ελληνικά ομόλογα (διαμορφώνονται πλέον στα 37,76 δισ. ευρώ

από 40 δισ. που είχαν φθάσει όταν ολοκληρώθηκε το REPP τον Μάρτιο του 2022).

Το spread στα ιταλικά ομόλογα διαπραγματεύεται στις 190 μονάδες βάσης, μειωμένο κατά περίπου 45 μ.β. από τον Ιούλιο, το ισπανικό spread έχει υποχωρήσει περίπου 20 μ.β. στις 106, το πορτογαλικό κατά 28 μ.β. στις 89, ενώ το ελληνικό spread έχει μειωθεί κατά περίπου 80 μ.β. στις 178 μονάδες βάσης. Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς κινείται στο 4,2%, όταν πέρυσι είχε φθάσει το 5,1%, κινούμενη πλέον χαμηλότερα από αυτή του 10ετούς ιταλικού, ενώ έχει μειωθεί σημαντικά και η απόσταση με την Ισπανία, στις μόλις 80 μ.β.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Αντωνίου Μπουβέ, αναλυτής της αγοράς ομολόγων της ING, από τις αρχές του έτους το κλίμα απέναντι στο ρίσκο έχει βελτιωθεί, με κίνητρο τις καλύτερες οικονομικές προοπτικές και το γεγονός ότι οι κεντρικές τράπεζες φαίνεται ότι αρχίζουν

να ελέγχουν τον πληθωρισμό. Αυτό ωφέλησε τις περιφερειακές αγορές ομολόγων, όπως η Ελλάδα για δύο λόγους. α) Τα περιουσιακά στοιχεία με μεγαλύτερο ρίσκο έχουν καλή απόδοση, καθώς αποτρέπεται η ύφεση στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης και β) οι αποδόσεις έχουν μειωθεί λόγω χαμηλότερων προσδοκίων αύξησης της Fed/EKT.

Παράλληλα, το γεγονός ότι το σημερινό περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού έχει οδηγήσει σε μειώσεις στα επίπεδα του χρέους των κυβερνήσεων της περιφέρειας –ειδικά της Ελλάδας– έχει εδραιώσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην περιοχή. Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Ντένις Σεν, διευθυντής της Scope Ratings, «ο δείκτης χρέους της Ελλάδας συγκλίνει σταδιακά με εκείνους της υπόλοιπης περιφέρειας και εκτιμούμε πως θα φθάνει το 150,5% του ΑΕΠ έως το 2027. Αυτό συγκρίνεται με τις προβλέψεις μας στον δείκτη χρέους της Ιταλίας (142,1%) και της Ισπανίας (107,2%)

για το 2027». Η προοπτική επιστροφής της Ελλάδας στην επενδυτική βαθμίδα από έστω και έναν οίκο αξιολόγησης φέτος έχει ήδη τιμολογηθεί, αλλά οι αναλυτές βλέπουν αξία στη διακράτηση των ελληνικών ομολόγων με την προσδοκία ότι θα συμπεριληφθούν στους βασικούς δείκτες ομολόγων στη συνέχεια, οι οποίοι και «απαιτούν» investment grade από τουλάχιστον δύο οίκους. Ειδικότερα, όπως σημειώνει ο Αμάν Μπανσάλ, αναλυτής της Citigroup, η Ελλάδα θα χρειαστεί δύο αξιολογήσεις επενδυτικής βαθμίδας για να ενταχθεί στον δείκτη Bloomberg Barclays, ενώ για την ένταξη στον iBoxx θα χρειαστεί τρεις αξιολογήσεις επενδυτικής βαθμίδας, καθώς και μία τουλάχιστον αξιολόγηση «Α».

Η Société Générale ήδη τοποθετεί τα ελληνικά ομόλογα στα κορυφαία «στοιχήματα» του 2023, εκτιμώντας πως ο S&P θα είναι ο πρώτος οίκος που θα δώσει επενδυτική βαθμίδα στην Ελλάδα, πιθανότατα τον Ο-

κτώβριο και αναμένει ένα ράλι ανάλογο με αυτό της Πορτογαλίας όταν και αυτή τον Σεπτέμβριο του 2017 είχε λάβει την πρώτη αξιολόγηση Investment grade. Άλλωστε η γαλλική τράπεζα εκτιμά πως τα spreads στην Ευρωζώνη γενικότερα έχουν πλέον λιγότερες πιθανότητες να αυξηθούν και σε αυτό το περιβάλλον προτιμά τις μικρότερες αγορές ομολόγων. Όπως σημειώνει μιλώντας στην «Κ» ο Ανταμ Κουρπιέλ, επικεφαλής στρατηγικής ομολόγων της Société Générale, «συστήνουμε τοποθετήσεις στα 10ετή ελληνικά ομόλογα έναντι των ιταλικών, καθώς η Ελλάδα είναι ένα βήμα μακριά από την επενδυτική βαθμίδα, ενώ –αντίθετα από την Ιταλία– δεν θα επηρεαστεί από την ποσοτική σύσφιξη της ΕΚΤ (QT). Παράλληλα, εκτιμούμε πως η σημαντική βελτίωση των δημοσιονομικών επιδόσεων της Ελλάδας θα συνεχιστεί το 2023 και αυτό θα σπריζεί την υπεραπόδοση των ομολόγων της το τρέχον έτος».

Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς κινείται στο 4,2%, όταν πέρυσι είχε φθάσει στο 5,1%, κινούμενη πλέον χαμηλότερα από αυτήν του 10ετούς ιταλικού.

596.129 επιβάτες στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια μέσα στον Ιανουάριο

Ελαφρώς χαμηλότερη επιβατική κίνηση εμφάνισε τον φετινό Ιανουάριο, επίσης, η Fraport Greece, που διαχειρίζεται τα 14 μεγαλύτερα περιφερειακά αεροδρόμια της χώρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της παραχωρησιούχου εταιρείας, τον πρώτο μήνα της φετινής χρονιάς διακινήθηκαν από τους 14 περιφερειακούς αερολιμένες κατά 60,6% περισσότεροι ταξιδιώτες (596.129) έναντι του αντίστοιχου μήνα του 2022, μέγεθος όμως που παραμένει κατά 3,6% χαμηλότερο έναντι του 2019. Η μικρή αυτή απόκλιση θεμελιώνει τις εκτιμήσεις των ειδικών, βάσει των οποίων φέτος τα μεγαλύτερα περιφερειακά αεροδρόμια αναμένεται να καταρρίψουν το ρεκόρ του 2022, οπότε η επιβατική κίνηση υπήρξε μεγαλύτερη κατά 3,4% έναντι του 2019. Κι αυτό δεδομένου ότι τους πρώτους μήνες του 2022 η επιβατική κίνηση είχε υπάρξει σημαντικά χαμηλότερη συγκριτικά με το 2019.

Οι αερολιμένες που συνέβαλαν στη μονοψήφια απόκλιση του συνολικού αριθμού των επιβατών τον φετινό Ιανουάριο έναντι του αντίστοιχου μήνα του 2019, είναι αυτοί της Καβάλας (-47%), της Κέρκυρας (-39,2%) και της Σαντορίνης (-23,3%). Μονοψήφια, συγκριτικά με τον πρώτο μήνα του 2019, είναι η υποχώρηση του αριθμού των επιβατών στο «Μακεδονία» που διακίνησε 372.500 άτομα (-4,2%), στο αεροδρόμιο Μυτιλήνης του οποίου οι ταξιδιώτες ανήλθαν

σε 22.800 κιλ. (-2,9%) και στον αερολιμένα Ακτίου (-2,6%). Στα υπόλοιπα όμως οκτώ αεροδρόμια από τα συνολικά 14, η επιβατική κίνηση ενισχύθηκε τον πρώτο μήνα της φετινής χρονιάς έναντι του Ιανουαρίου 2019. Ρεκόρ ανόδου επιβατών εμφάνισε το αεροδρόμιο της Σκιάθου μέσω του οποίου διακινήθηκαν κατά 56% περισσότερα άτομα, των οποίων ο αριθμός ανήλθε σε ελαφρώς περισσότερα από 1.300. Τη σκυτάλη ως προς το ρυθμό ανόδου των επιβατών έλαβε ο αερολιμένας Ζακύνθου (+34,7%) και ακολουθούν η Μύκονος (+18,7%), τα Χανιά (+12,8%), η Σάμος (+9,5%), η Κως (+6,3%), η Ρόδος (+5,6%) και η Κεφαλονιά (+4,4%).

Όσον αφορά το πιπτικό έργο, υπήρξε χαμηλότερο τον Ιανουάριο του 2023 έναντι του ίδιου μήνα του 2019 κατά 7%, έχοντας διαμορφωθεί σε 6.354 πτήσεις στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια. Την μεγαλύτερη αύξηση δραστηριότητας εμφάνισε ο αερολιμένας της Μυκόνου με 29,7% περισσότερες πτήσεις, σε σχέση με το 2019. Αντίθετα, τη μεγαλύτερη υποχώρηση κατέγραψε ο αερολιμένας Καβάλας με 45% λιγότερες πτήσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ευρωπαϊκού οργανισμού για την Ασφάλεια της Αεροναυτιλίας (Eurocontrol), κατά την τρέχουσα εβδομάδα μέχρι και τις 25 Μαρτίου, ο αριθμός των πτήσεων στην Ελλάδα θα είναι μεγαλύτερος έως και 40%, έναντι του 2022.

Στα 4,8 δισ. η παραγωγή ασφαλιστρων το 2022

Αύξηση κατά 4,2% κατέγραψαν οι ασφαλιστικές εργασίες το 2022 σε σύγκριση με το 2021, ανεβάζοντας τα ασφαλιστρα του κλάδου στα 4,8 δισ. ευρώ, με ισομερή συμμετοχή του κλάδου ζωής και του κλάδου γενικών ασφαλίσεων κατά 2,4 δισ. ευρώ ο καθένας. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος, οι ασφαλίσεις ζωής αυξήθηκαν κατά 5,2%, αλλά λόγω της μείωσης των ασφαλιστρων των επενδυτικών προϊόντων –οι πωλήσεις των οποίων υποχώρησαν κατά 5,6%– η άνοδος του κλάδου περιορίστηκε στο 2,4%. Οι εργασίες από τα ασφαλιστρα ζωής ανήλθαν σε 1,2 δισ. ευρώ (αύξηση 5,2%), από επενδυτικά προγράμματα 857,8 εκατ. ευρώ (μείωση 5,6%), ενώ άλλα 342,9 εκατ. ευρώ προστέθηκαν στις εργασίες του κλάδου από τα ομαδικά συνταξιοδοτικά προγράμματα, που ενισχύθηκαν κατά 15,8%.

Ανοδικά κατά 6,1% διαμορφώθηκαν το 2022 και τα ασφαλιστρα των γενικών ασφαλίσεων, με τον βασικότερο κλάδο της αστικής ευθύνης αυτοκινήτου να ενισχύεται οριακά κατά 0,7% στα 740,1 εκατ. ευρώ, παρά τη σημαντική άνοδο του πληθωρισμού το περασμένο έτος και την εκτίναξη των τιμών στα ανταλλακτικά αυτοκινήτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΑΕΕ οι ανατιμητικές τάσεις αυτοκινητικού κυρίως στον κλάδο των συμπληρωματικών καλύψεων του αυτοκινήτου, όπως η θραύση

κρυστάλλων, η κλοπή κ.ά., οι εργασίες του οποίου αυξήθηκαν κατά 5,2%, με συνέπεια τα ασφαλιστρα για συμπληρωματικές καλύψεις να ανέλθουν στα 250,1 εκατ. ευρώ, ανεβάζοντας και τα συνολικά ασφαλιστρα του κλάδου που συνδέονται με την ασφάλιση του αυτοκινήτου στα 990,8 εκατ. ευρώ. Σημαντική άνοδο κατά 9,9% κατέγραψαν επίσης τα ασφαλιστρα

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ

ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	2022	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΗ
Ζωής	1.224.586.976,95	5,2%
Ζωής συνδεδεμένες με επενδύσεις	857.843.577,49	-5,6%
Ομαδικά συνταξιοδοτικά προγράμματα	342.946.125,27	15,8%
ΣΥΝΟΛΟ	2.425.375.862,67	2,4%
ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ		
Αστική ευθύνη οχημάτων	740.085.210,82	0,7%
Λοιποί κλάδοι	1.670.439.967,35	8,7%
ΣΥΝΟΛΟ	2.410.525.178,17	6,1%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	€4,84 δισ.	4,2%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

του κλάδου υγείας, που ανήλθαν σε 369,9 εκατ. ευρώ και σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς η άνοδος προκύπτει κατά κύριο λόγο από τις αυξήσεις που επέβαλαν οι εταιρείες και λιγότερο από τη μεγέθυνση των εργασιών του κλάδου. Να σημειωθεί ότι ο κλάδος υγείας είναι η δεύτερη μεγαλύτερη δραστηριότητα των γενικών ασφαλίσεων, μετά την ασφάλιση αυτοκινήτου, ενώ τρίτος από άποψη βαρύτητας είναι ο κλάδος πυρός, που σύμφωνα με τα στοιχεία της προηγούμενης χρονιάς ενισχύθηκε κατά 4,7%, με αποτέλεσμα τα ασφαλιστρα του κλάδου να ανέλθουν σε 345,4 εκατ. ευρώ. Συνολικά οι εργασίες των γενικών κλάδων, πλην του αυτοκινήτου, αυξήθηκαν κατά 8,7% στο 1,7 δισ. ευρώ.

Απορρόφησε και πάλι τις πιέσεις το Χρηματιστήριο

Ο Γενικός Δείκτης μάζεψε τις απώλειες και έκλεισε με οριακή πτώση 0,13%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

ΜΕ ΗΨΙΕΣ απώλειες έναντι των ισχυρών ενδοσυνεδριακών πιέσεων, που ξεπεράσαν το 1% στον Γενικό Δείκτη, έκλεισε το Χρηματιστήριο Αθηνών, χάρη στην ενεργοποίηση των αγοραστών στα χαμηλά ημέρας και στο «γύρισμα» αρκετών blue chips, ειδικά των τραπεζών.

Οι άμυνες που δείχνει το Χ.Α. σε ό-
ποιε διαδραστική κίνηση έχει σημειωθή-
και η διάρκεια των επενδύων για η στή-
ριξη της αγοράς αντί για φυγή από
αυτήν με την κάθε ευκαιρία -όπως γί-
νεται στο παρελθόν- είναι εντυπω-
σιακά στοιχεία που επιβεβαιώνουν την
ανθεκτικότητα που παρουσιάζουν οι ελ-
ληνικές μετοχές το τελευταίο διά-
στημα, παραμένοντας στο ραντάρ των

Από το -2% ενδοσυνεδριακά, ο τραπεζικός δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,9%, προσφέροντας στήριξη στον Γενικό Δείκτη.

διεθνήν χαρτοφυλακίων. Στο επόμενο διάστημα το ενδιαφέρον θα στραφεί στις ανακοινώσεις των αποτελεσμάτων χρήσης 2022 των ελληνικών εισηγμένων, οι οποίες και θα επιταχυνθούν, με τους αναλυτές να μιλούν για χρονιά-ρεκόρ στα λειτουργικά κέρδη, οδηγώντας σε ανακατατάξεις πολλών χαρτοφυλακίων.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με οριακή πτώση 0,13% στις 1.121,74 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 112,09 εκατ. ευρώ. Πτώση μόλις 0,02% (από -1,28% στα χαμηλά ημέρας) κατέγραψε ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης, στις 2.734,26 μονάδες, στις 1.644,2 μονάδες με απώλειες 0,68% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, ενώ ο τραπεζικός δείκτης ξεχώρισε με άνοδο 0,9%

Η πεποίθηση ότι οι διεθνείς οίκοι θα αναβαθμίσουν την ελληνική οικονομία μετά τις εκλογές ανακοινώνοντας αξιολόγηση που θα της προσφέρει επενδυτική βαθμίδα, κρατάει ζεστό το ενδιαφέρον των επενδυτών για το Χ.Α.

(από πτώση άνω του 2% ενδοσυνοδριακά) στις 919,53 μονάδες.

Από το σύνολο των blue chips, κέρδη άνω του 1% σημείωσαν Εθνική Τράπεζα, Eurobank, Πειραιώς, Ελλάκτωρ, Aegean και Coca-Cola. Τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε η Σαράντης (-3,11%), ενώ με πτώση άνω του 1% έκλεισαν οι Quest, ΟΠΑΠ, Mytilineos, Εκδοσεις, EY-ΔΑΠ, ΔΕΗ, ΓΕΚ ΜΥΤΡΑ και Βιοχάλκο.

Η παρατεταμένη και εντατική ανοδική κίνηση του Γενικού Δείκτη, καθώς και οι άμυνες που δείχνει στις πιέσεις, εκπληρώσει και τους πιο αισιόδοξους, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος Διοίκησης, Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ, καθώς από την αρχή του έτους καταγράφει αύξηση πάνω από 20%, ενώ οι παράψεις υπεραποδίδουν (πάνω από

+40%). Με σχετική ευκολία μπορούν να επισημανθούν τα παρακάτω, όπως τονίζει:

Πρώτον, η αυτονόμηση του Χ.Α. από τις πολιτικές εξελίξεις, καθώς η Ελλάδα γίνεται ενεργειακός κόμβος και ταυτόχρονα ελκυστικός επενδυτικός και τουριστικός προορισμός, παρά την προοπτική διενέργειας εκλογών εντός του Απριλίου.

Δεύτερον, η εκτίμηση για βελτιωμένες επιδόσεις στα μεγέθη όλων σχεδόν των τομέων κλάδων το 2023, όπως συνομολογούν οι αναλυτές και οι φορείς των εταιρειών, που θα συνοδευτούν και από αυξημένες χρηματικές διανομές. Επίσης, η πεποίθηση ότι οι διεθνείς επενδυτικοί οίκοι θα αναβαθμίσουν την ελληνική οικονομία μετά τις εκλογές ανακινώντας

αξιολόγηση που θα της προσφέρει επενδυτική βαθμίδα.

Αν και τα παραπάνω δικαιολογούν την γρήγορη κίνηση πάνω από τις 1.000 μονάδες, με τις συναλλαγές να ξεπερνούν καθημερινά τα 100 εκατ. ευρώ και τους ενεργούς επενδυτές να έχουν αυξηθεί, ωστόσο σίγουρα το δέλεαρ των ρευστοποιήσεων για την καταγραφή των βραχυχρόνιων κερδών είναι υψηλό, προετοιμάσει ο κ. Τζάνας. Είναι υψηλό, είναι και οι κινήσεις που ελλοχεύουν στο επενδυτικό περιβάλλον και αργά ή γρήγορα θα οδηγήσουν σε διόρθωση (στις 1.060 μονάδες η πλησιέστερη στήριξη), χωρίς όμως να αναιρείται το ευόριστο των μεσοπρόθεσμων προοπτικών της ελληνικής χρηματοπιστωτικής αγοράς, όπως προέβλεπε.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Πηγή: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη				VERIZON COMM	39.2699	-2.3623	PERSIMMON	1432.66503	-3.545	
(€ δολάρια)				WALT DISNEY CO	102.19	-2.8797	PEARSON	913.04112	-0.674	
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.		WELLS FARGO &	146.125	-2.769	RELX	2490.2342	0.241	
3M COMPANY	109.41	-3.1684		WALMART INC	147.14	0.478	RIO TINTO	6270	-1.163	
ALCOA CORP	48.05	2.4739		London/Λονδίνο				ROLLS-ROYCE HL	110.98856	-1.628
ALTRIA GRP	47.25	-1.7058		(€ νέυες)				SAINTSBURY (J)	264.0384	-0.417
AMAZON COM	94.72	-2.5514		Εταιρείες	Χθες	Μετ.	SCHROEDER	503.80089	-2.526	
AMER EXPRESS C	173.67	-2.0474		ANGLO AMERICAN	3180.68	-5.498	SAGE GRP	752.8	-1.362	
AMER INTL GRP	59.585	-2.0306		A.B.FOOD	1943.36438	1.208	ST JAMES PLAC	1227	-1.114	
AMGEN	239.44	-0.4532		ADMIRAL GRP	2222.30527	-1.915	SMITHS GROUP	1767.6047	-0.622	
APPLE INC	148.885	-2.0258		ASHTED	5589.3289	-2.417	SMITH&NEPHEW	1210.5	0.421	
BANK OF AMERIC	34.4933	-2.5762		ANTOFAGASTA	1726.3636	-2.215	SSE	1761.67856	0.541	
BAXTER INTL IN	40.45	-1.3415		AVIVA	441.8	-1.185	STAND.CHART.	776.6	0.416	
BOEING CO	205.76	-2.7875		ASTRAZENCA	1150.0	0.26	SEVEN TRENT	2825	0	
BRISTOL MYERS	71.09	-0.0281		BABCOCK INTL	321.31	0.627	TRAVIS PERKINS	1000.34876	-1.666	
CAMPBELL SOUP	53.46	2.1203		BAE SYS.	895.32069	1.956	TESCO	251.2433	-0.557	
CATERPILLAR IN	240.72	-2.8532		BARCLAYS	171.42	-2.536	TUI AG	174.26	-2.767	
CIGNA CORP	294.6346	-2.1343		BRAMER.TOB	317.35	-0.347	TAYLOR WIMPEY	120	-1.921	
CHEVRON	161.28	-0.961		BARATT DEVEL.	453.7	-2.786	UNILEVER	4225.932	0.665	
CISCO SYSTEMS	49.815	-1.881		BERKELEY GPHL	4224.43182	-1.724	UTL UTILITIES	1057.1767	-0.426	
CITIGROUP	49.71	-3.3256		BRILAND	439.4085	-1.458	VODAFONE GROUP	102.826	-1.07	
CERVERCIAS	15.76	0		BUNZL	30.89	-0.881	WHP	1013.5	0.099	
COCA-COLA CO	59.96	-0.2661		BP	553.1	-1.415	WHITBREAD	3090.02462	0.292	
COLGATE PALMOL	74.25	-0.3623		BURBERRY GRP	2592.43536	1.807	Zurich/Züriχn			
DANAOS CORP	58.35	-2.1794		BT GROUP	139.3	-2.143	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	
DIANA SHIPPING	4.217	0.1663		COCACOLA HBC A	2077.79311	1.2	ABB LTD N	31.19	-0.83	
DOW INC	56.945	-2.0385		CARNIVAL	82.42	-0.485	RICHMONT N	144.45	0.56	
DUPONT DE NMOU	73.01	-2.7571		CENTRICA	103.67933	-2.337	GEBERT MI	510.8	-0.66	
EMERY CP	107.65	-1.6266		COMPASS GROUP	1923.38205	0.812	NOVARTIS N	80.73	1.09	
EXXON MOBIL	111.3399	0.0538		CAPITA GROUP	27.94	-1.62	RSCS HOLDING	281.9	0.66	
FEDEX CORP	205.62	-2.2254		CRH	3897.5	-1.516	ROGE N	2177	-1	
FORD MOTOR CO	12.23	-5.1202		DCC	4596	-0.734	SWATCH GROUP I	327.7	-0.43	
INTL BUS MACHI	131.98	-2.2515		DIAGEO	3577.2609	0.266	ADECCO N	34.26	-0.2	
GENERAL DYNAMI	233.29	-0.8374		DIRECT LINE	180.58481	-0.232	JIJUN BAER N	61.06	-0.75	
GENERAL ELECT C	82.09	-1.144		EXPERIAN	2961	-1.448	CS GROUP AG	2.657	-4.11	
GOLDM SACHS GR	360.92	-2.057		EASVIEW	482	-1.953	NEUSTAD N	2851	0.21	
HALLIBURTON CO	36.325	-0.4795		FRESNELLLO	794.97421	-1.905	GIVAUDAN SA	109.62	0.07	
HARTFORD FINL	77.25	-1.5296		GLENCORE	517.2	-3.156	TRANSOCEAN N	0	0	
HP INC	29.09	-3.5477		GSK	1472.6	0.461	SWISSCOM N	574	-0.21	
HOME DEPOT INC	297.62	-6.3941		HIKMA	1788.3306	0.594	SWISS RE N	96.5	-1.01	
INTEL CORP	26.18	-5.1793		HAMMERSON	29.03942	-2.12	UBS GROUP N	20.23	0.05	
JOHNSON JOHN SO	158.18	-1.3779		HARGREAVES L	854.225	-1.471	ZURICH INSURAN	440.8	0.25	
JPMORGAN CHASE	139.14	-2.1794		HSBC HLDGS.UK	609.5	0.31	Frankfurt/Φρανκφούρτη			
LAZARD	36.325	-3.5961		INTL CONSOL AI	160.98	-1.582	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	
MCDONALD'S COR	268.57	-0.5259		INTERCON. HOTE	5526.8824	-0.965	ADIDAS N	13742	-3.36	
MERCK & CO	109.29	-0.21		3I GRP	1631.9347	-1.091	ALLIANZ SE	52.49	-0.95	
MICROSOFT CP	252.46	-2.17		IMPERBRANDS	2041.09149	0.491	BASF SE	98.7	-0.62	
3M COMPANY	109.39	-3.1861		INTERTEK GROUP	449	-1.158	BAY MOT WERKE	113.75	0.75	
MORGAN STANLEY	97.38	-2.1405		ITV	87	-1.69	BEIERSDOOF	59.25	0.31	
NIKE INC CL B	121.35	-2.7956		JOHNSON MATTHE	2172.997	-2.83	BAYER N	119.25	0.25	
NORFOLK SOUTHE	224.735	-1.4968		KINGFISHER	272	-2.926	COMMERZBANK	11.23	0.25	
PFIZER INC	42.725	-1.1224		LAND SECS.	689.19336	-1.66	CONTINENTAL AG	68.78	-0.9	
PROCTER & GAMB	140.2	0.1357		LEGALGAIN.	256.2797	-1.58	DEUTSCHE BANK	11.96	-0.036	
ROCKWELL AUTOM	289.18	-2.8685		LLOYDS GRP	50.99	-1.106	DEUTSCHE POST	40.225	-0.675	
SCHLIMMBERGER L	53.56	0.4124		MARKS & SP.	294978	1.228	DI BOERSE N	169.3	-2.35	
SOUTHERN	65.55	-1.6209		MUNDI	1469	-0.846	DI LUFTHANSA A	9.669	0.132	
STEALTHGS	2.83	6.3931		NATIONAL GRID	1080.47409	0.047	DI TELEKOM N	20.91	0.05	
TSAKOS ENERGY	20.89	0.1438		NEXT	6817.56695	-0.786				
UNISYS CORP	5.32	-1.2987		PROVIDENT FIN.	218.8	-1.441				
UNITEDHEALTH G	491.94	-1.4306		PRUDENTIAL	1264.87083	-3.123				
US BANCORP	47.505	-2.2531								

LON SE NA			Tokyo/Tôkio			Paris/Παρισι		
				(€ ευρώ)			(€ ευρώ)	
FRESENIUS MEDI	37.16	-0.66	Εταιρεία	Χρόνο	Μετ.	Εταιρεία	Χρόνο	Μετ.
FRESENIUS SE	28.85	-0.23	AJINOMOTO	4115	-0.19	ACCOR	30.26	0.9
HEIDELBERGCEME	64.14	-0.26	ASAHI GROUP HL	4736	0.53	AIR LIQUIDE	150.92	-0.7
HENKEL AG&CO V	68.12	0.6	ASTELLAS PHARM	1904.5	0.98	ALSTOM	27.01	-1.2
INFINEON TECH	34.52	-0.4	BRIDGESTONE CO	5204	-0.34	AXA	28.11	-0.6
K+S AG NA	21.41	-0.26	CANON INC	2966.5	0.2	BNP PARIBAS	65.40	-0.1
MERCK KGAA	183.35	-1.1	CASIO COMPUTER	1339	-0.96	BOUYGUES	31.23	-0.4
MUENCH. RUECK	32.62	-4.3	CITIZEN WATCH	866	3.71	CARGEMINI	182.00	-2.7
RWE AG	40.39	0.84	CREDIT SAISON	1856	1.75	CARREFOUR	18.17	-0.2
THYSSENKRUPP A	6.964	-0.096	DAIWA SEC GROUP	651	1.09	CASINO GUICHAR	10.57	-2.9
VOLKSWAGEN VZ	131.08	-1.62	SUBARU	2212	0.64	CREDIT AGRICOL	11.62	-0.5
VONOVIA SE	24.95	-0.51	FUJIFILM HOLDI	6367	-0.81	DANONE	52.31	0.
SIEMENS N	143.74	-0.92	FUJITSU	17465	-0.26	DASSAULT SYSTE	37.18	-0.6
SAP SE	107.76	-1.52	HINO MOTORS	575	0.52	EDF	11.89	0.0
			HITACHI	7003	-0.67	LOREAL	385.85	1.2
			HONDA MOTOR	3533	2.11	L'VM.H.	808.90	-0.5
			IHI	3650	0.55	LAGARDE	21.84	0.7
			ISUZU MOTORS	1646	0.3	MICHELIN	30.04	-0.2
			KAWASAKI HYY I	2996	-0.96	PERNOD RICARD	199.30	0.6
			KAJIMA CORP	1610	0.19	KERING	585.30	-0.9
			KEIO	4605	-2.02	PUBLICIS GROUP	75.48	0.5
			KOBE STEEL	899	1.01	RENAULT	40.83	-1.7
			KONICA MINOLTA	602	0	SAINT-GOBAIN	53.10	-2.2
			JTEKT	1025	0.69	SANOFI	89.45	0.3
			MITSUBI UFJ FG	983.2	-1.51	SCHNEIDER ELEC	153.04	-2.2
			MITSUBISHI COR	4756	1.73	SOCIETE GENERA	27.28	-1.6
			MITSUBISHI ELE	1545.5	-0.26	SODEXO	86.98	1.0
			MITSUBISHI MOT	535	0.56	TF1	7.44	-0.2
			NEC CORPORATIO	4760	-0.42	THALES	132.00	2.2
			NIKON HLDG	2487	0.69	VEOLIA ENVIRON	28.50	-0.
			NIKON CORP	1277	-1.31			
			NISSUI CORP	4736	-0.37			
			NISSAN MOTOR C	537.8	2.59			
			NOMURA HOLDING	572	1.1			
			NISSAN CHEMICA	5840	-0.85			
			NIPPON PAPER I	1057	1.07			
			OBAYASHI CORP	987	0.92			
			ODAKUY ELEC RA	1619	-1.22			
			OJI HOLDINGS	548	1.86			
			OSAKA GAS	2153	0.28			
			RICOH CO LTD	1078	1.13			
			SECOM	7903	0.36			
			SEVEN & I HLDG	6069	-1.06			
			SHARP CORP	967	-1.02			
			SHIMIZU CORP	733	0			
			SHISEIDO	6137	-0.26			
			SONY GROUP COR	11350	-0.79			
			SMFG	5929	-1.18			
			SUMITOMO CHEM	484	1.47			
			SUZUKI	1018	-0.1			
			TAISEI CORP	4390	0.34			
			TDK CORPORATIO	4545	-0.11			
			TOBU RAILWAY	2975	-1			
			TOKIO MARINE H	2900	1.17			
			TORAY INDUSTRI	830.7	3.59			
			TREND MICRO	6570	1.08			
			TOPY INDS LTD	1857	-0.27			
			TORAY INDUSTRI	830.7	3.59			
			TOSHIBA CORP	4311	-0.6			
			TOYOBO	1073	2.48			
			TOYOTA MOTOR C	1890	-0.66			
			YAMAHA CORP	5110	3.13			

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ		ΤΙΜΕΣ SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0664	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,5110
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	143,76	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4351
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,3372
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	23,730	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,3645
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4456	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.194,81
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87925	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,8859
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	382,19	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	88,2835
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,7478	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.387,03
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9188	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,6085
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0098	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,7268
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9853	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7092
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	154,10	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	58,684
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,9468	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4272
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	20,1223	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	36,897
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5517	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	19,4579

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ	
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2023	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0839
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8753
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4399
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,1735

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ		
ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	391,48	471,80
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	391,48	471,80
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	391,48	467,55

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.					
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.121,74	1.123,23	-1,49	-0,13%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	54.715.028,77			
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.734,26	2.734,82	-0,56	-0,02%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	11.355.909,29			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.506,96	6.588,48	-81,52	-1,24%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	7.760.137,36			
FTSE/Χ.Α.ΥΠΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.518,14	3.542,60	-24,46	-0,69%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	5.516.442,37			
ATHEX SELECT PLUS	3.669,87	3.693,72	-23,85	-0,65%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.549.496,67			
ATHEX SELECT	5.806,97	5.898,70	-91,73	-1,56%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΚΗΝΔΙΑ	4.193.753,43			
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.285,21	1.285,89	-0,68	-0,05%	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.974.899,51			
FTSE/Χ.Α. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.929,84	4.926,76	3,08	0,06%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2.753.363,40			
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.644,20	1.655,38	-11,18	-0,68%	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2.169.963,04			
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.092,06	3.102,49	-10,43	-0,34%	ΠΑΙΚΗΝΔΙΑ	1.810.633,07			
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	649,52	649,51	0,01	0,00%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.755.902,09			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.981,94	1.984,57	-2,63	-0,13%	ΔΙΥΛΙΔΩΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.695.051,05			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	919,53	911,32	8,21	0,90%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.620.521,37			
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.289,52	4.315,55	-26,03	-0,60%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.083.905,28			
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.274,92	1.316,22	-41,30	-3,14%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	971.184,97			
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.980,92	2.950,35	30,57	1,04%	ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	954.987,31			
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.734,84	5.786,10	-51,26	-0,89%	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	935.747,30			
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.103,55	1.105,89	-2,34	-0,21%	ΕΞΕΙΔΙΚΩΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	531.223,40			
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10.856,08	10.810,30	45,78	0,42%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	453.179,63			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.948,68	8.819,09	129,59	1,47%	ΥΔΡΕΥΣΗ	396.068,01			
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.611,53	7.712,34	-100,81	-1,31%	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	346.235,51			
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.788,21	3.815,96	-27,75	-0,73%	ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	253.375,23			
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.709,90	5.772,54	-62,64	-1,09%	ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	234.592,97			
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.184,84	7.392,33	-207,49	-2,81%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	229.239,52			
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.526,48	2.566,37	-39,89	-1,55%	ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	184.258,53			
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.241,34	2.250,23	-8,89	-0,40%	ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	135.562,51			
FTSE/Χ.Α. ΘΛΑΣΠΟΚΙΝΩΝΙΕΣ	4.247,57	4.258,81	-11,24	-0,26%	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	107.953,66			
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	452,85	450,59	2,26	0,50%					
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.082,73	5.122,82	-40,09	-0,78%					

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
REDS (ΚΟ)	2,900	12,40%	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,219	-6,22%
ΒΑΡΒΕΡΗΣ Ν. - MODA BAGNO (ΚΟ)	0,774	6,32%	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	4,000	-3,15%
FLEXORACK (ΚΟ)	8,650	2,98%	ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	7,160	-3,11%
IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,990	2,05%	CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,311	-2,51%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	2,370	1,72%	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΣΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,258	-2,27%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	3,000	1,69%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,390	-2,05%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	7,530	1,62%	ΡΕΒΘΙΛ (ΚΟ)	1,460	-2,01%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1,468	1,56%	ΛΑΥΡΗΑΡΜ (ΚΟ)	0,447	-1,97%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	23,900	1,49%	PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	1,305	-1,88%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,180	1,40%	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	14,780	-1,86%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	17.723.202,25
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	14.634.452,10
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	14.408.776,30
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	9.501.447,72
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	7.760.137,36
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	7.677.466,93
ΟΤΕ (ΚΟ)	5.516.442,37
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.974.899,51
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.844.310,02
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.829.938,56

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	433	2.688	5.819
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	8	61	538
FTSE/Χ.Α. Large Cap	425	2.627	5.281
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.005	49.157	348.598
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	19	405	12.602
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	8	9	91
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	453	25.375	139.965
ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	10	16	97
ΑΒΑΣ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	225
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	80	194	1.763
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	19	128	6.817
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	12	40	1.181
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	0	0	1.308
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	142	4.918	16.273
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	0	0	540
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4	11	1.397
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	28	79	8.634
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	27	245	6.490
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	14	39	2.144
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0	0	4.763
INTRAKAT (ΚΟ)	13	95	5.788
JUMBO (ΚΟ)	14	14	431
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	18	69	6.327
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	11	151	2.220
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	45	92	1.184
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	40	148	2.743
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	248	2.545	12.185
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	31	165	2.677
ΟΤΕ (ΚΟ)	109	565	13.971
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	485
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	361	12.315	49.374
ΔΕΗ (ΚΟ)	187	1.222	31.794
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	6	17	112
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	59	134	8.472
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	3	7	822
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	44	159	5.723
Δικαιώματα σε Δείκτες	5	43	659
FTSE/Χ.Α. Large Cap	5	43	659
Δικαιώματα σε Μετοχές	2	12	970
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	571
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	4
ΟΤΕ (ΚΟ)	1	1	16
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	25
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	11	354
Συνολική Δραστηριότητα	2.445	51.900	356.046

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,7	-1,78
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	15,8	-0,38
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	23,9	1,49
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	15,21	-0,26
ΑΡΑΙΓ' (AEGEAN AIRLINES)	7,53	1,62
ΤΕΝΕΡΓ' (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	18,88	0,59
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,16	-3,11
ΕΛΛΑΚΤΩΡ' (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,18	1,4
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	11,62	-1,53
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	25,2	-1,02
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	6,31	-0,32
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,85	-0,43
ΑΛΦΑ (ΑΛΦΗΑ BANK)	1,464	-0,41
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	19	0,53
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	5,1	1,03
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,37	1,72
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,4675	1,56
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	8,44	-0,35
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	5,13	-1,16
ΟΤΟΕΛ (ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	11,9	-0,34
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	7,16	-1,65
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	14,78	-1,86
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	24,96	-1,34
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	8,045	-1,29
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	18,5	0

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 21 Φεβρουαρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ. **	ΔΙΑΦ. *	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.7800	1.8700	1.8380	9.5640	"113.915"	1.8700	1.8800	1.8700	5.65
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.4900	2.7900	2.6671	23.4280	"299.954"	2.7100	2.7300	2.7300	9.64
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.5650	0.6100	0.5982	4.6100	"99.561"	0.5900	0.6000	0.5950	5.31
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0980	0.0980	0.0980	0.0250	"2.605"	0.0890	0.1070	0.0980	0.00
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0875	0.0880	0.0878	0.1080	"27.663"	0.0875	0.0880	0.0880	0.57
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0780	0.0835	0.0824	0.1570	"23.219"	0.0800	0.0835	0.0830	3.75
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.0600	2.2000	2.0935	4.3160	"15.438"	2.1000	2.2000	2.2000	6.80
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.6200	1.6300	1.6211	1.1130	"1.323"	1.6100	1.6300	1.6300	1.24
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0455	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.0190	0.0205	0.0195	0.0850	"115.000"	0.0180	0.0195	0.0195	2.63
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0470	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.3880		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0000	0.0690		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0035		
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2480	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.0280		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ "						1.0400	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0235	0.0250		
ΚΩΝΕ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.1090		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0570	0.0570	0.0570	-0.6000	"4.000"	0.0570	0.0620	0.0570	-9.52
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.8100		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.7600	1.8700	1.8009	2.2720	"4.148"	1.8000	1.8700	1.8600	5.68
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0575		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0195	0.0000		
ΔΙΚΔ	ΔΑΣΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΕΙΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.9050	0.0000		
ΚΕΤΕ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6450	0.6550	0.6500	1.0580	"7.500"	0.6450	0.6700	0.6550	2.34
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3500	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ	2.7000	2.7600	2.7018	1.9690	"3.300"	2.6600	2.7600	2.7600	2.99
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0220	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.5000	1.5400		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΩΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ	0.2300	0.2300	0.2300	2.0000	"2.000"	0.2060	0.0000	0.2300	9.52
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.7950	0.9100	0.8791	4.9080	"16.355"	0.8500	0.9100	0.9050	9.04
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2640	0.2940		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD	0.0815	0.0830	0.0818	-0.0680	"10.081"	0.0850	0.0900	0.0815	-1.21
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.2980	0.2980	0.2980	0.4000	"1.700"	0.2980	0.3200	0.2980	1.36
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0800	0.0840		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.1890		
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1700	1.2200	1.2080	3.2790	"3.500"	1.1700	1.2200	1.2200	4.27
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΥΧΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΣ	"Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)"						0.0020	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ουμλόγω)	80.0000	80.0000	80.0000	0.0000	50	0.0000	0.0000	80.0000	0.00
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						88.0000	96.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2	90.0000	91.0000	90.8750	87.5000	"3.000"	90.5000	92.0000	91.0000	1.11
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	"Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ουμλόγω) (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		

Ο Νταβίντ Μαρτίν και η Ταμάρ Πρίνγκοαίμ από το Πανεπιστήμιο του Κάλγκαρι. Η κόρη της Πρίνγκοαίμ τους πρότεινε να ψάξουν στο TikTok για στοιχεία σχετικά με τα tik και τους σπασμούς που έβλεπαν σε έφηβους ασθενείς τους.

Τα κουτιά από τα χάπια που πήρε ο Αϊνταν στο πλαίσιο της θεραπείας του έγιναν καμβάς για τη ζωγραφική του.

Ο Αϊνταν (δεξιά) με τη μητέρα του, Ρόντα, και την εξαδέλφη του, Μάντελιν. Παρότι η ασθένεια εκτροχίασε τη ζωή της οικογένειάς για ένα χρόνο, ο Αϊνταν και οι γονείς του υποστηρίζουν ότι η εμπειρία αυτή τους υποχρέωσε να γιατρέψουν πληγές που πυορροούσαν κάτω από την επιφάνεια.

Οι έφηβοι ανέκαμψαν από τα tik του TikTok

Επιδημία είχε ξεσπάσει κατά τη διάρκεια της πανδημίας, εν μέρει εξαιτίας μίμησης δημοφιλών στην πλατφόρμα μορφασμών

Της **ΑΖΙΝ ΓΚΟΡΑΙΣΙ**

Μέσα στο 2021, χιλιάδες νέοι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο εμφάνισαν ξαφνικά tik, άλλοτε σε μορφασμούς και ενίοτε με την επανάληψη συγκεκριμένων φράσεων ή κινήσεων. Κάποια περιστατικά ήταν σοβαρά, όπως αυτό του 18χρονου σήμερα Αϊνταν, ο οποίος διακομίσθηκε στα Επείγοντα νοσοκομείου του Κάλγκαρι στον Καναδά με ανεξέλεγκτους σπασμούς. Οι ιατροί του, όμως, δεν διέγνωσαν κάποια νευρολογική διαταραχή. Τα tik αυτά εξαφανίσθηκαν ξαφνικά στους περισσότερους, με τον ίδιο αιφνίδιο τρόπο που είχαν κάνει την εμφάνισή τους.

Σύμφωνα με τις πρώτες μελέτες του φαινομένου, για τα «tik του TikTok» —όπως ονομάστηκε αυτή η κατηγορία συνδρόμων άγχους— ευθύνονται εν μέρει εξωγενείς παράγοντες, όπως η πανδημία και η κοινωνική απομόνωση των νέων την περίοδο εκείνη, αλλά και η κυριαρχία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως υποκατάστατου της ανθρώπινης επαφής.

Καναδική έρευνα μεταξύ 300 κρουσμάτων έδειξε ότι οι ασθενείς είναι στην πλειονότητά τους κορίτσια στην εφηβεία ή διεμφυλικά άτομα. Εξίσου περίεργη με την ξαφνική εμφάνιση των tik αυτών υπήρξε και η αιφνίδια εξαφάνισή τους. Καθώς οι έφηβοι επανήλθαν στους κοινωνικούς ρυθμούς τους, τα νέα κρούσματα τέτοιων tik έληξαν με τη σειρά τους. Ιατροί αναφέρουν ότι η πλειονότητα των ασθενών τους έχει αναρρώσει, υπογραμμίζοντας τη σωματική και ψυχική ατοχή των εφήβων.

Οι ιστορικοί έχουν καταγράψει παρόμοιες εξάρσεις ψυχώσεων εδώ και χιλιετίες, με πάσχοντες να είναι συνήθως γυναίκες και τα συμπτώματα να περιλαμβάνουν κρίσεις επιληψίας, σπασμούς, παράλυση ή ακόμη και τύφλωση,

χωρίς να έχει δοθεί ποτέ ικανοποιητική εξήγηση. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν ονομάσει το φαινόμενο «υστερία», συγκρινοντάς το με τμήμα της γυναικείας αναπαραγωγικής ανατομίας.

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο ιατρικός κόσμος έχει μελετήσει πώς το άγχος, το ψυχικό τραύμα και η κοινωνική πίεση μπορούν να προκαλέσουν συμπτώματα ασθενειών οι οποίες δεν εμφανίζονται στα συμβατικά τεστ. «Ο εγκέφαλος είναι ικανός να προκαλεί βαρύτερα συμπτώματα, όπως κρίσεις σπασμών ή ακόμη και παράλυση», λέει η δρ Ιζομπέλ Χάιμαν, ψυχίατρος στο Λονδίνο. Τα συμπτώματα αυτά μπορεί να εμφανισθούν ακόμη και σε ομάδες ανθρώπων, αποκαλύπτοντας συλλογικό

Η κυριαρχία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως υποκατάστατου της ανθρώπινης επαφής προκάλεσε σε χιλιάδες νέους άγχος, πίεση και, τελικά, ανεξέλεγκτους σπασμούς.

τραύμα. «Όταν τα συμπτώματα αυτά είναι έντονα, παράξενα και επαναλαμβανόμενα, όπως μια κρίση σπασμών ή μια μερική παράλυση κάτω άκρων ή σπασμωδικά tik, τότε αρχίζουμε να απορούμε πώς το μυαλό είναι ικανό να προκαλεί τέτοιο χάος. As το αποδεχθούμε, όμως, γιατί απλώς μπορεί», λέει η δρ Χάιμαν.

Οι... δαιμονισμένοι

Στον Μεσαίωνα, η βυθισμένη στη δεισιδαιμονία ευρωπαϊκή κοινωνία απέδιδε κάθε παράταιρη συμπεριφορά ή ψυχικό νόσημα στην επιρροή του Ε-

Απαλλαγμένος από τα tik, ο Αϊνταν ξεκίνησε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Κάλγκαρι, ενώ εδώ και λίγες ημέρες εργάζεται σε γραφείο με ωράριο μερικής απασχόλησης.

ωσφόρου. Το 2011, στην αμερικανική κοινόπολη Λερόι της Νέας Υόρκης, ομάδα δημοφιλών κοριτσιών του τοπικού λυκείου εμφάνισε επιληπτικές κρίσεις, χωρίς νευρολογικά αίτια, με τα ΜΜΕ να προβαίνουν σε εικασίες για ομαδική διπλητρίαση. Το περιστατικό αποδόθηκε τελικά σε ομαδική παροδική μιμητική ψύχωση. Παρότι τέτοιες ομαδικές ψυχογενείς ασθένειες έχουν καταγραφεί σε όλη την ανθρώπινη ιστορία, τα ψηφιακά μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν αφαιρέσει τα γεωγραφικά όρια από αυτές, επιτρέποντας την εξάπλωσή τους.

Ειδικοί ερίζουν για το εάν πρόκειται για πραγματική εξάρτηση από το σεξ ή το πορνό ή αποτελεί εφεύρημα της σύγχρονης ψυχολογίας.

είναι υπαρκτά και βλαβερά φαινόμενα, ικανά να πλήξουν την προσωπική και επαγγελματική ζωή. Η ψυχίατρος Ιζαμπέλα Χάουζερ του νοσοκομείου Σαρτζ του Βερολίνου λέει ότι παρότι ο εθισμός στο πορνό εμφανίζεται συνήθως σε άνδρες, οι γυναίκες δεν έχουν ανοσία σε αυτόν. Την υπερασπιστική γραμμή του εθισμού στο σεξ χρησιμοποίησε ο σύγχρονος του καταδικασθέντος βιαστή

Το πρόσφατο φαινόμενο των tik του TikTok έγινε αντιληπτό αργά από τον ψυχιατρικό κόσμο, ο οποίος δεν είχε πρόσβαση στον κόσμο της εφηβικής κυρίως εφαρμογής, της εφαρμογής σύντομων βίντεο την οποία χρησιμοποιεί το 75% των Αμερικανών εφήβων.

Το περασμένο καλοκαίρι, ομάδα ψυχιάτρων συνέταξε κατάλογο 294 περιστατικών tik από κλινικές σε Αυστραλία, Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Καναδά και Ουγγαρία. Τα tik αυτά προέρχονταν από βίντεο δημοφιλών λογαριασμών στο TikTok, με τους ασθενείς να μι-

μούνται μορφασμό ή χαρακτηριστική φράση.

Η πλειονότητα των ασθενών είχε ιστορικό ψυχικών νοσημάτων. Τα δύο τρίτα είχαν διαγνωσθεί με αγχωτικό σύνδρομο και το 25% έπασχε από κατάθλιψη. Ποσοστό 20% είχε ιστορικό εμφάνισης tik, ενώ 87% ήταν κορίτσια. Μία θεωρία για τη δυσαναλογία κοριτσιών εκτιμά ότι οι γυναίκες επιδιώκουν να ενταχθούν σε ομάδες περισσότερο από ό,τι οι άνδρες, ενώ άλλη θεωρία θέλει τις γυναίκες να είναι πιο ευάλωτες εξαιτίας της μεγαλύτερης ενσυναίσθησης που τις διακρίνει.

Ψυχική εξάρτηση

Οι σημερινοί ψυχολόγοι υποστηρίζουν ότι ο άνθρωπος μπορεί να εθιστεί στο Internet, στα ψηφιακά παιχνίδια, στο σεξ, στα τυχερά παιχνίδια, στη γυμναστική, στο φαγητό ή στα ψώνια. Οι δραστηριότητες αυτές, όμως, ακόμη και στην υπερβολή τους, δεν θεωρούνται εθισμοί από τη σύγχρονη ψυχιατρική επιστήμη.

«Η επιμονή σε συμπεριφορά, η οποία έχει αρνητικές επιπτώσεις και δημιουργεί ψυχική εξάρτηση είναι ο δικός μου ορισμός του εθισμού», επισημαίνει ο ψυχολόγος δρ Γκραμπς. «Αυτός, όμως, δεν είναι κοινός αποδεκτός. Γνωρίζω πολύ σημαντικούς ερευνητές οι οποίοι θα πουν ότι το αντικείμενο της εξάρτησης δεν έχει σημασία. Άλλοι πάλι, τους οποίους εκτιμώ εξίσου, θα πουν

Ο Αϊνταν δεν έχει εμφανίσει tik εδώ και ένα χρόνο, χάρη στο εντατικό πρόγραμμα ψυχικής υποστήριξης που εξασφάλισε. Μαζί με την παρέα του, ανέβασαν το πρώτο τους θεατρικό έργο και έχουν εγκαταλείψει το TikTok, όχι επειδή φοβούνται μήπως τους επηρεάσει ψυχικά, αλλά γιατί το βρίσκουν πιο βαρετό. Συνεχίζουν, ωστόσο, να χρησιμοποιούν το Instagram.

«Ηρθαμε πιο κοντά»

Νευρολόγοι εκτιμούν ότι οι περισσότεροι έφηβοι που εμφάνισαν tik κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ακόμη και όσοι δεν υποβλήθηκαν σε εντατική θεραπεία όπως ο Αϊνταν, έχουν ξεπεράσει το πρόβλημα.

Τα tik του Αϊνταν αντιμετωπίσθηκαν χάρη σε ψυχανάλυση και ομαδική θεραπεία σε παιδοψυχιατρική κλινική του Κάλγκαρι. Στις ομαδικές ψυχοθεραπείες κλήθηκαν από την ψυχίατρο και οι γονείς του Αϊνταν προκειμένου να έχουν άμεση εμπλοκή στη διαδικασία αντιμετώπισης του προβλήματός του.

Παρότι η ασθένεια εκτροχίασε τη ζωή της οικογένειάς του για ένα χρόνο, ο Αϊνταν και οι γονείς του υποστηρίζουν ότι η εμπειρία αυτή τους υποχρέωσε να διαχειρισθούν την οικογενειακή δυναμική και να επιλύσουν πολλά προβλήματα που πυορροούσαν κάτω από την επιφάνεια. «Είμαστε σήμερα πιο κοντά ο ένας στον άλλον», λέει η μητέρα του Αϊνταν, Ρόντα.

Τον περασμένο Οκτώβριο, ο Αϊνταν γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο του Κάλγκαρι για να σπουδάσει εικαστικές τέχνες. Την περασμένη εβδομάδα ξεκίνησε να εργάζεται σε γραφείο με ωράριο μερικής απασχόλησης. Για την ώρα, παίρνει το λεωφορείο για να πάει στα μαθήματα. «Ελπίζω να αποκτήσω σύνομα το δίπλωμά μου», λέει χαμογελώντας.

REUTERS

Είναι, τελικά, υπαρκτός ο εθισμός στην πορνογραφία;

GENEVH. Παρά τα δημοσιεύματα του Τύπου για κύμα εθισμού στην πορνογραφία και την προσδοκώμενη βιομηχανία ψυχολογικών βοηθημάτων για την καταπολέμηση του εθισμού αυτού, καμία επιστημονική μελέτη δεν έχει αποδείξει ότι ο άνθρωπος μπορεί να εθιστεί στο πορνό. Ο εθισμός στο σεξ ή στην πορνογραφία δεν καταγράφεται σε κατάλογο ψυχικών νοσημάτων των μεγαλύτερων ψυχιατρικών ενώσεων και υγιονομικών οργανισμών. Αν κάποιος, όμως, έχει βιώσει ή έχει δει τον σύντροφό του να αναλώνεται στην παρακολούθηση πορνογραφίας, γνωρίζει ότι το πρόβλημα είναι υπαρκτό.

Η φράση «εθισμός στην πορνογραφία» έκανε την εμφάνισή της τη δεκαετία του 1970 στις ΗΠΑ, προερχόμενη από το συντηρητικό χριστιανικό πουριτανικό

κίνημα. Οι ηγέτες της ιδεολογικής αυτής τάσης πιστεύουν ότι η πορνογραφία απειλεί την καθαρότητα του γάμου, όπως αναφέρει δημοσίευμα της Deutsche Welle.

Εθισμός ή τήψης;

Ο ψυχολόγος του Πανεπιστημίου Μπόουλινγκ Γκριν, Τζόσουα Γκραμπς, εξηγεί ότι όσοι πιστεύουν ότι είναι εθισμένοι στην πορνογραφία θεωρούν ότι η παρακολούθηση πορνό είναι ηθικά μεμπτή. Οι άνθρωποι αυτοί δεν υποφέρουν από τον εθισμό τους, όπως οι χρήστες ουσιών, αλλά από τις τύψεις που τους προκαλεί η πιθανότητα τους απόλαυσης.

Παρά τα όσα υποστηρίζουν οι οπαδοί παραδοχένων ηθικοπλαστικών θέσεων, η κατάχρηση πορνογραφίας και σεξ

και πρώην παραγωγού του Χόλιγουντ, Χάρβεϊ Ουάινσταϊν. Η έρευνα γύρω από την πάθηση παραμένει, όμως, περιορισμένη κυρίως εξαιτίας του στίγματος που συνοδεύει τον εθισμό αυτό.

«Γνωρίζουμε εδώ και χιλιετίες ότι ορισμένοι άνθρωποι έχουν υπερβολική και εκτός ελέγχου σεξουαλική συμπεριφορά, ικανή να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα στη ζωή τους. Το εάν μια εμμονική συμπεριφορά μπορεί να χαρακτηριστεί εθισμός, είναι άλλη ιστορία», λέει ο δρ Γκραμπς. Ο ιατρικός κόσμος πίστευε ότι ο εθισμός του ανθρώπου είναι εφικτός μόνο στις χημικές ουσίες. Τη δεκαετία του 1990, όμως, ψυχολόγοι προσέβαλλαν να διευρυνθεί το σύστημα καταγραφής, περιλαμβάνοντας «εθισμούς συμπεριφοράς», όπως αυτούς στο σεξ ή στην πορνογραφία.

ότι αυτό είναι το μόνο σημαντικό στοιχείο του εθισμού», συνεχίζει ο Γκραμπς.

Οι περισσότεροι συμφωνούν, όμως, ότι η εμμονική συμπεριφορά γίνεται εθισμός όταν αρχίσει και προκαλεί αληθινές βλάβες στον ίδιο τον ασθενή και στους γύρω του. Ειδικοί του εθισμού επιμένουν ότι η επιλογή της κατάλληλης ορολογίας δεν είναι σημαντική και ότι αυτό που προέχει είναι η ακρίβης και έγκαιρη διάγνωση βλαβερών εμμονών και η ιατρική αντιμετώπισή τους. Παρότι η διάγνωση του εθισμού στην πορνογραφία είναι δύσκολη, εάν κάποιος παρακολουθεί 18 ώρες πορνό την ημέρα και παραμελεί συστηματικά τον ερωτικό του σύντροφο, θα πρέπει να αναζητήσει βοήθεια.

Συναισθηματικό μούδιασμα από αντικαταθλιπτικά

ΚΕΜΠΡΙΤΖ. Συναισθηματική παράλυση προκάλεσαν πολλά διαδεδομένα αντικαταθλιπτικά σε υγιείς εθελοντές, οι αντιδράσεις των οποίων σε θετικά και αρνητικά ερεθίσματα αμβλύθηκαν αφο έλαβαν φάρμακα SSRI (αναστολείς επιλεκτικής επαναπρόσληψης σεροτονίνης) για τρεις εβδομάδες.

Το φαινόμενο της συναισθηματικής παράλυσης απέναντι σε δυσάρεστα ή τραυματικά ερεθίσματα ενδέχεται, σύμφωνα με τους ερευνητές, να αποτελεί τον τρόπο με τον οποίο η δραστική ουσία βοηθάει στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων της κατάθλιψης. Αυτή η παράλυση αποτελεί, όμως, κοινή παρενέργεια και για ασθενείς με πιο ε-

Τα δημοφιλή σκευάσματα SSRI δημιουργούν αίσθημα συναισθηματικής αποστασιοποίησης και μούδιασμα απέναντι σε αρνητικά αλλά και θετικά ερεθίσματα.

λαφρές ψυχικές διαταραχές. Η επικεφαλής της έρευνας του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ δρ Μπάριμπαρ Σαχακιάν είπε μιλώντας στην εφημερίδα The Guardian: «Αυτός είναι ένας από τους

τρόπους λειτουργίας των συγκεκριμένων φαρμάκων. Αφαιρούν μέρος του συναισθηματικού πόνου που νιώθουν άνθρωποι με κατάθλιψη.

Στερούν, όμως, δυστυχώς και μέρος της απόλαυσης της ζωής». Το πόρισμα της μελέτης ενδέχεται να βοηθήσει τους ασθενείς να επιλέγουν πιο προσεκτικά τη φαρμακευτική αγωγή τους, αν και η δρ Σαχακιάν επισημαίνει ότι «δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα αντικαταθλιπτικά είναι χρήσιμα» για πολλούς ασθενείς.

Σύμφωνα με το βρετανικό εθνικό σύστημα υγείας, περισσότεροι από 8,3 εκατομμύρια ασθενείς έλαβαν αντικαταθλιπτικά σκευάσματα την περίοδο

2021-22. Τα SSRI είναι τα πιο διαδεδομένα και αποτελεσματικά για τους περισσότερους ασθενείς.

Κάποιοι ασθενείς ανέφεραν ότι δεν βρίσκουν πια καμία χαρά στην καθημερινότητα, νιώθοντας διαρκώς συναισθηματικά μουδιασμένοι. Ιατρική έρευνα εκτιμά το ποσοστό των ασθενών που νιώθουν έτσι στο 40% με 60%.

Στο ερωτηματολόγιο της μελέτης του Κέμπριτζ οι υγιείς εθελοντές που έλαβαν το φάρμακο escitalopram ανέφεραν δυσκολίες να φθάσουν σε οργασμό, κοινή παρενέργεια που αναφέρουν όσοι ασθενείς με κατάθλιψη λαμβάνουν το σκεύασμα. Η δρ Σαχακιάν λέει ότι το πόρισμα της μελέτης θα α-

ποδεχθεί χρήσιμο και για τους ασθενείς με κατάθλιψη. «Μπορούν τώρα να γνωρίζουν ότι αυτά τα συμπτώματά τους δεν είναι ψυχολογικά, αλλά αποτελούν φαρμακευτική παρενέργεια. Κάποιοι άλλοι θα μπόρεσουν να επιλέξουν διαφορετικής μορφής θεραπεία για να αποφύγουν αυτές τις παρενέργειες», λέει η δρ Σαχακιάν.

Η καθηγήτρια της Οξφόρδης δρ Κάθριν Χάρμερ επαινεί το έργο των συναδέλφων της, υπογραμμίζοντας ωστόσο ότι αυτή η μελέτη δεν πρέπει να αποθαρρύνει ασθενείς που πάσχουν από βαριές μορφές κατάθλιψη να εξασφαλίσουν τα οφέλη των SSRI.

REUTERS

Το πόρισμα της μελέτης ενδέχεται να βοηθήσει τους ασθενείς να επιλέγουν πιο προσεκτικά τη φαρμακευτική αγωγή τους.

Τι προκαλεί το ράλι στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Ξένοι θεσμικοί επιστρέφουν λόγω θετικών προοπτικών, φθηνών αποτιμήσεων και δεν θέλουν να χάσουν το τρένο της ανόδου

Της **ΕΛΕΝΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η **Ελλάδα** έχει μπει έντονα στο ραντάρ των επενδυτών, με το Χρηματιστήριο Αθηνών να καταγράφει εντυπωσιακές επιδόσεις, τις υψηλότερες από τις αρχές του 2023 μεταξύ όλων των διεθνών δεικτών (+18%), με ένα κύμα εισροών κεφαλαίων να έχει αναζωογονήσει την αγορά, χάρη και στην κινητοποίηση στο μέτωπο των deals που έχουν «ζυγνήσει» το επενδυτικό ενδιαφέρον. Παράλληλα, τα ελληνικά ομόλογα παρουσιάζουν εντυπωσιακή ανθεκτικότητα, με το ελληνικό spread να έχει σημειώσει τη μεγαλύτερη πτώση στην Ευρώζωνη από την έναρξη των αυξήσεων επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας τον Ιούλιο του 2022.

Οι παράγοντες που στηρίζουν τα ελληνικά assets είναι το υποστηρικτικό μακροοικονομικό περιβάλλον—χάρη και στις ροές του Ταμείου Ανάκαμψης—με την ελληνική οικονομία να αναμένεται να συνεχίσει να υπεραποδίδει σε σχέση με το σύνολο της Ευρώζωνης, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας που θα ανοίξει τον δρόμο για τη νένταξη των ελληνικών ομολόγων στους διεθνείς δείκτες που «παρακολουθούν» μακροπρόθεσμοι επενδυτές, η αναβάθμιση—σε δεύτερο χρόνο—του ελληνικού Χρηματιστηρίου στην κατηγορία των αναπτυσσόμενων αγορών από τις αναδυόμενες που είχε υποβαθμιστεί το 2013 (από την MSCI) και το 2105 (από τον FTSE), καθώς

Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας αποτελεί την πλέον σημαντική παράμετρο και για την πορεία του ελληνικού Χρηματιστηρίου.

και το ότι δεν υπάρχει πολιτικός κίνδυνος στην Ελλάδα. Παρά το γεγονός ότι η εκλογική διαδικασία πιθανότατα να είναι χρονοβόρος, προκαλώντας αστάθεια στην αγορά, οι ίδιοι αξιολογητές και οι διεθνείς επενδυτικοί οίκοι δεν ανησυχούν ουσιαστικά με το αποτέλεσμα, καθώς εκτιμούν ότι θα υπάρξει συνέχιση της πορείας της δημοσιονομικής πολιτικής από την επόμενη κυβέρνηση.

Το Χ.Α. βρίσκεται κοντά στις 1.100 μονάδες και στα υψηλά 8,5 ετών, με τον τζίρο να έχει ανεβάσει σημαντικά ρυθμούς και να κινείται άνω των 100 εκατ. ευρώ ημερησίως, όταν στο κοντινό παρελθόν με το δυσκόλο ξεπερνούσε τα 40-50 εκατ., έχοντας αποκτήσει χαρακτηριστικά αγοράς «ταύρων» (bull market), με τους πρωταγωνιστές στο ταμπλό να

Κοντά στις 1.100 μονάδες και στα υψηλά 8,5 ετών, με τον τζίρο να έχει ανεβάσει σημαντικά ρυθμούς και να κινείται άνω των 100 εκατ. ευρώ ημερησίως, όταν στο κοντινό παρελθόν με το δυσκόλο ξεπερνούσε τα 40-50 εκατ., βρίσκεται το Χ.Α., έχοντας αποκτήσει χαρακτηριστικά αγοράς «ταύρων» (bull market), με τους πρωταγωνιστές στο ταμπλό να εναλλάσσονται και να μην «αφορούν» μόνο τον τραπεζικό κλάδο.

εναλλάσσονται και να μην «αφορούν» μόνο τον τραπεζικό κλάδο. Παράλληλα εμφανίζει άμυνες στις ενδοσυνεδριακές πιέσεις, με τις οποίες διορθώσεις να αφορούν ανακατάταξη των χαρτοφυλακίων σε τίτλους και όχι τη φυγή τους από την αγορά. Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Ηλίας Ζαχαράκης, διευθύνων σύμβουλος της Fast Finance, «σοβαρές εισροές όπως οι τρέχουσες έχουμε να δούμε από το 2013-2014 που σταμάτησαν αποτομή, όταν οι επενδυτές συνειδητοποίησαν ότι το... καράβι έστριψε και πάλι προς λάθος κατεύθυνση».

Ο Γενικός Δείκτης συμπλήρωσε εννέα συνεχείς ανοδικές εβδομάδες συνεχίζοντας την υπεραπόδοση της προηγούμενης περιόδου έναντι των βασικών ευρωπαϊκών δεικτών. «Σε αυτό βοήθησαν

το επιβειβαιωμένο ενδιαφέρον από ξένα επενδυτικά κεφάλαια, όπως η αύξηση της συμμετοχής της Fairfax στον όμιλο Μυτιληναίου, αλλά και οι σημαντικές εισροές από ξένες επενδυτικές μερίδες τον Ιανουάριο, οι οποίες ανήλθαν περίπου στα 98 εκατ. ευρώ και ήταν οι μεγαλύτερες από τον Απρίλιο πέρυσι», επισημαίνει στην «Κ» ο Νίκος Καυκάς, υπεύθυνος Τμήματος Ανάλυσης της Depolas Investment Services.

Όπως επισημαίνει ο κ. Ζαχαράκης, το τελευταίο διάστημα έχουν ανοίξει εκατοντάδες λογαριασμοί ξένων θεσμικών, με το Χρηματιστήριο σταδιακά να κερδίζει το χαμένο έδαφος σε σχέση με την ελληνική οικονομία. Σύμφωνα με τα τελευταία στατιστικά στοιχεία του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Axia

Numbers), οι ενεργοί κωδικοί στο Χ.Α. τον Ιανουάριο διαμορφώθηκαν σε 24.442, με 1.141 νέους λογαριασμούς να έχουν δημιουργηθεί από τον Δεκέμβριο. Αν και απέχουν αρκετά από τα υψηλά του 2013 και τις 40.000, ωστόσο έχουν υπερδιπλασιαστεί από τον περασμένο Οκτώβριο. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη αξία χαρτοφυλακίου ήταν οι ΗΠΑ με 7,57 δισ. ευρώ, η Κύπρος με 6,46 δισ. ευρώ και η Ολλανδία με 4,64 δισ. ευρώ.

Οι επενδυτές πείθονται από το ελληνικό story και δεν θέλουν να χάσουν το τρένο της ανόδου το επόμενο διάστημα. «Τέσσερις παράγοντες μας κάνουν αισιόδοξους για την πορεία των ελληνικών μετοχών: α) παρά το ράλι οι αποτιμήσεις είναι φθηνές, β) η Ελλάδα επιλήγη δυσανάλογα από τις υψηλότερες τιμές του

18%

η απόδοση του Χ.Α. από τις αρχές του χρόνου, είναι η υψηλότερη παγκοσμίως.

100 **εκατ.**

η αξία των συναλλαγών στην ελληνική αγορά σε ημερήσια βάση.

24.442

είναι σήμερα οι ενεργοί κωδικοί, με 1.141 νέους λογαριασμούς να έχουν δημιουργηθεί από τον Δεκέμβριο.

178 **μονάδες**

είναι το spread των ελληνικών ομολόγων, εμφανίζει τη μεγαλύτερη μείωση στην Ευρώζωνη από τον περασμένο Ιούλιο.

37,76 **δισ.**

η αξία των ελληνικών ομολόγων που κατέχει η ΕΚΤ.

φυσικού αερίου από άλλες χώρες, αλλά αυτό αντιστρέφεται πλέον, γ) το άνοιγμα της Κίνας θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο την τουριστική βιομηχανία και δ) η Ελλάδα επωφελείται σημαντικά από το Ταμείο Ανάκαμψης», σημειώνει στην «Κ» ο Σον Ντάρμπι, στρατηγικός αναλυτής μετοχών της Jefferies.

«Το 2023 οι βασικοί θετικοί καταλύτες είναι οι πιο ανθεκτικές μακροοικονομικές προοπτικές, η πιθανή αναβάθμιση της Ελλάδας σε επενδυτική βαθμίδα, η προσδοκία μας για επιστροφή στις διανομές μερισμάτων από τον τραπεζικό κλάδο και η ισχυρή αύξηση της κερδοφορίας. Ο βασικός κίνδυνος είναι μια παρατεταμένη εκλογική περίοδος ή ένα αποτέλεσμα που θα οδηγήσει σε ένα ασταθές πολιτικό περιβάλλον», σημειώνει από

την πλευρά του στην «Κ» ο Αλέξ Μπουλουγούρης, συνεπιχειρηστής του τμήματος της Wood & Company.

Η επιστροφή της ελληνικής οικονομίας στην επενδυτική βαθμίδα αποτελεί την πλέον σημαντική παράμετρο και για την πορεία του ελληνικού Χρηματιστηρίου, τονίζουν οι αναλυτές. Θα «τρέξει» και την αναβάθμιση του ελληνικού Χρηματιστηρίου, σημειώνει ο κ. Ζαχαράκης: «Όταν ένας οίκος μάς εντάξει σε επενδυτική βαθμίδα, οι πρώτες που θα ωφεληθούν είναι οι τράπεζες, μια και θα ακολουθήσει μπαράζ αναβαθμίσεων. Αυτός είναι και ο λόγος που ο τραπεζικός κλάδος «τρέχει» με κέρδη 33% μέσα σε ενάμιση μήνα, υπεραποδίδοντας της υπόλοιπης αγοράς».

Το γεγονός ότι η Ελλάδα πλησιάζει την επενδυτική βαθμίδα είναι ένα ισχυρό μήνυμα για τους διεθνείς επενδυτές, καθώς κατανοούν ότι αυτό θα επιτρέψει στη χώρα να αλλάξει σελίδα—με τη σφραγίδα των οίκων αξιολόγησης, όπως τονίζει στην «Κ» ο Κωνσταντίνος Ζούζουλας, επικεφαλής του τμήματος ανάλυσης της Axia Ventures Group. Όπως σημειώθηκε σε πρόσφατη έκθεση του οίκου, η Ελλάδα θα πληροί έτσι πλέον τις προϋποθέσεις βάσει των κανόνων περί εγγυήσεων της ΕΚΤ, ενώ μια τέτοια προοπτική θα διευρύνει τη βάση των δυναπικών επενδυτών των ελληνικών ομολόγων. Επίσης θα επιτρέψει στα ελληνικά ομόλογα και τις μετοχές να επιστρέψουν στις λίστες ορισμένων επενδυτών που δεν ήταν σε θέση να εξετάσουν τη χώρα μέχρι τώρα. Πολλά μακροπρόθεσμα χαρτοφυλάκια έχουν παραμείνει μακριά από την Ελλάδα εδώ και χρόνια και η ποιότητα, το μέγεθος και η μακροπρόθεσμη προσέγγισή τους, λείπει από την αγορά.

Εξηγώντας το ράλι του Χ.Α., ο κ. Ζούζουλας επισημαίνει πως σημαντικό μέρος του οφείλεται στο γεγονός ότι οι ελληνικές εισογμένες είχαν πολύ καλή πορεία το 2022, αλλά χρειάστηκε χρόνος για να το αναγνωρίσει η αγορά λόγω της ενεργειακής κρίσης. «Οι ελληνικές εταιρείες φαίνεται να βρίσκονται σε διαφορετικό κύκλο από πολλές εταιρείες της Ε.Ε. και υποστηρίζονται από τη λιτή δόμη τους, τις πρόσδεσεις της εγχώριας οικονομίας, καθώς και την ωρίμανση των επενδύσεων που μπορούν να πραγματοποιήσουν έπειτα από πολλά χρόνια ύφεσης».

Έτσι, οι εταιρείες ουσιαστικά αποδίδουν καλύτερα και γίνονται πιο ελκυστικές (από άποψη αποτίμησης), νέα κεφάλαια εισέρχονται στην αγορά, η δραστηριότητα αυξάνεται και η επενδυτική βαθμίδα είναι ένας καταλύτης που θα φέρει περισσότερους συμμετέχοντες».

Μεγάλα κέρδη στο ΧΑΚ, εκτόξευση στους τίτλους της Τράπεζας Κύπρου

Την όγδοη συνεχόμενη ανοδική συνεδρία κατέγραψε την Τρίτη το ΧΑΚ, το οποίο παρουσίασε μεγάλα κέρδη ωθούμενο κυρίως από την εκτόξευση στους τίτλους της Τράπεζας Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης ανήλθε στις 114,49 μονάδες, που αποτελεί νέο υψηλό ρεκόρ από τον Σεπτέμβριο του 2014, παρουσιάζοντας ημερήσια κέρδη σε ποσοστό 5,81%. Ο Δείκτης FTSE/CySE κατέγραψε κέρδη σε ποσοστό 5,92% κλείνοντας στις 69,27 μονάδες. Η αξία των συναλλαγών εκτοξεύτηκε στο €1,19 εκατ. Η συνεδρία ξεκίνησε σε έντονα θετικό κλίμα, με τον Γενικό Δείκτη να ακολουθεί συνεχόμενη ανοδική πορεία, η οποία κορυφώθηκε στις 115 μονάδες, καταγράφοντας ενδοσυνεδριακά κέρδη 6,30%. Στη συνέχεια το Χρηματιστήριο υποχώρησε ελαφρώς στο επίπεδο των 114 όπου και διατηρήθηκε φτάνοντας στο κλείσιμο στις 114,49 μονάδες. Με κέρδη

έκλεισαν όλοι οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες. Τα μεγαλύτερα κέρδη κατέγραψε η Κύρια Αγορά με 6,88% και ακολούθησαν οι Επενδυτικές Εταιρείες με 5,00%, η Εναλλακτική Αγορά με 2,16% και τα Ξενοδοχεία με μικρά κέρδη σε ποσοστό 0,10%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €800.002 (άνοδος 9,64%-τιμή κλεισίματος €2,73). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με €209.377 (άνοδος 5,65%-τιμή κλεισίματος €1,87), της Demetra Holdings με €59.555 (άνοδος 5,31%-τιμή κλεισίματος €0,59), της Logicom Public με €32.319 (άνοδος 6,80%-τιμή κλεισίματος €2,20) και της Blue Island PLC με €14.377 (άνοδος 9,04%-τιμή κλεισίματος €0,90). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 15 κινήθηκαν ανοδικά, 2 πτωτικά και 1 παρέμεινε αμετάβλητη. Ο αριθμός

των συναλλαγών ανήλθε σε 412.

Το 67% του ημερήσιου τζίρου προήλθε από συναλλαγές σε τίτλους της Τράπεζας Κύπρου οι οποίοι παρουσίασαν άνοδο σχεδόν 10% στον απόηχο των οικονομικών αποτελεσμάτων για το 2022, τα οποία ανακοινώθηκαν χθες. Σημαντικό ενδιαφέρον καταγράφτηκε και στους τίτλους της Ελληνικής Τράπεζας, η αξία της οποίας κατέγραψε άνοδο 5,65%. Το επενδυτικό ενδιαφέρον για τα τραπεζικά «χαρτιά» αντανάκλασε τις θετικές προοπτικές για τις δύο κυπριακές τράπεζες που είναι εισογμένες στο ΧΑΚ.

Ενδεικτικά, η κεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου στο ΧΑΚ από τα €0,76 δισ. που ήταν στο τέλος του 2022 σήμερα βρέθηκε σχεδόν στο €1,22 δισ. Αντίστοιχα, η χρηματιστηριακή αξία της Ελληνικής από το €0,59 δισ. στο τέλος του 2022 εκτοξεύτηκε στο €0,77 δισ.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Ανησυχία από την άνοδο του πληθωρισμού στις ΗΠΑ

Μετά τα πρόσφατα ισχυρά στοιχεία για τις θέσεις απασχόλησης των ΗΠΑ, τα οποία έκαναν σαφές ότι η αγορά εργασίας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα υψηλό βαθμό στενότητας διατηρώντας αμείωτο τον κίνδυνο υψηλού πληθωρισμού για μεγαλύτερο από το αναμενόμενο χρονικό διάστημα, ο πληθωρισμός, στον οποίον εστίασαν την προσοχή τους οι αγορές την εβδομάδα που διανύσαμε, επίσης εξεπλήχξε αρνητικά καθώς ενισχύθηκε.

Προσέφερε έτσι περαιτέρω στήριξη στην άποψη για διατήρηση περιοριστικής νομισματικής πολιτικής από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα προκειμένου να επιτευχθεί έγκαιρα η επαναφορά του πληθωρισμού στον μεσοπρόθεσμο στόχο, ενώ ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή ανέκοψε την πορεία επιβράδυνσης των τελευταίων τριών μηνών, καταγράφοντας μηνιαίο ρυθμό αύξησης 0,5% τον Ιανουάριο, τον υψηλότερο των τελευταίων επτά μηνών.

Αντανακλώντας αυξήσεις στις τιμές των υπηρεσιών αλλά και στις τιμές των αγαθών για πρώτη φορά από τον Νοέμβριο, ο δομικός πληθωρισμός επίσης αποδείχθηκε ισχυρότερος από όσο αναμενόταν, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη μηνιαία αύξηση των τελευταίων τεσσάρων μηνών, 0,4%. Παράλληλα, τα περισσότερα στοιχεία οικονομικής δραστηριότητας για τον μήνα Ιανουάριο αποδεικνύονται ισχυρότερα από τις εκτιμήσεις της αγοράς (π.χ. λιανικές πωλήσεις, βιομηχανική παραγωγή), υποδηλώνοντας ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας στις αρχές του πρώτου τριμήνου, γεγονός που ενδέχεται τελικά να διαψεύσει τις αρχικές εκτιμήσεις για ύφεση—ήπια ωστόσο—μέχρι το τέλος του πρώτου εξαμήνου. Στον απόηχο των ισχυρών αυτών στοιχείων, αρκετοί αξιωματούχοι της Fed συνεχίζουν να υιοθετούν ένα ιδιαίτερα «επιθετικό» ύφος σε ομιλίες τους, ενισχύοντας την άποψη ότι η Τράπεζα αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο μεγαλύτερων αυξήσεων τους επόμενους μήνες, δη-

λαδή επιστροφή σε ρυθμό 50 μ.β., με το τριμηνιαίο επιτόκιο 5,30% τον Ιούλιο έναντι 5,15% την προηγούμενη εβδομάδα και 4,80% στις αρχές Φεβρουαρίου, δηλαδή συνολικά περαιτέρω αύξηση περίπου 70 μ.β., ενώ η εκτίμηση για μείωση των επιτοκίων στο τέλος του έτους έχει περιοριστεί πλέον σε λιγότερες από 25 μ.β. Δεδομένων των ανωτέρω συνθηκών, οι αγορές των αμερικανικών κυβερνητικών ομολόγων δέχθηκαν νέες σημαντικές πιέσεις.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαγορών της Eurobank.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

